

STRATEGIA ROZWOJU GMINY ZAWONIA NA LATA 2015-2020

Wrocław 2013

SPIS TREŚCI

I. METODOLOGIA OPRACOWANIA STRATEGII.....	4
II . DIAGNOZA UKŁADU LOKALNEGO.....	6
II.1. Uwarunkowania ekologiczno-przestrzenne	6
II.1.1. Powierzchnia, położenie geograficzne	6
II.1.2. Środowisko przyrodnicze	8
II.1.3. Ochrona środowiska	9
II.1.4. Gospodarka przestrzenna	13
II.2. Uwarunkowania społeczne	14
II.2.1. Ludność i demografia	14
II.2.2. Oświata i wychowanie	20
II.2.3. Ochrona zdrowia	24
II.2.4. Kultura spędzania czasu wolnego (kultura, sport i rekreacja).....	25
II.2.5. Opieka społeczna	28
II.2.6. Bezpieczeństwo publiczne	31
II.2.7. Aktywność społeczna	31
II.3. Uwarunkowania gospodarcze	34
II.3.1. Rolnictwo i leśnictwo	34
II.3.2. Działalność gospodarcza.....	40
II.3.2. Turystyka.....	43
II.3.3. Bezrobocie i rynek pracy	46
II.4. Infrastruktura techniczna.....	50
II.4.1. Sieć wodociągowa i kanalizacyjna.....	50
II.4.2. Zaopatrzenie w energię	54
II.4.3. Utrzymanie czystości i gospodarka odpadami.....	55
II.4.4. Infrastruktura transportowa.....	56
II.4.5. Sieci telekomunikacyjne, łączność	58
II.4.6. Mieszkalnictwo, gospodarka nieruchomości.....	58
II.5. Wnioski i rekomendacje wynikające z diagnozy	59
II.6. Wyniki analizy SWOT.....	64
III. TERYTORIALNY WYMIAR POLITYKI ROZWOJU GMINY	68
IV. KONSTRUKCJA STRATEGII ROZWOJU	72
4.1. Misja.....	72
4.2. Cele strategiczne	73
4.3. Zadania strategiczne.....	77
V. MONITORING, EWALUACJA I ZARZĄDZANIE.....	78
Zakończenie	80
Załącznik nr 1.....	81
Bibliografia/Źródła informacji.....	121
Spis rycin	122
Spis tabel.....	123

WPROWADZENIE

Proces zarządzania gminą nie może polegać wyłącznie na podejmowaniu bieżących, doraźnych decyzji. Władze samorządowe coraz częściej zdają sobie sprawę z tego, że kierowanie gminą musi mieć charakter aktywny, uporządkowany i zorientowany na kreowanie jej przyszłości. Stanowisko takie wynika z analizy otaczającej nas rzeczywistości – przemian społeczno-gospodarczych zachodzących w naszym kraju oraz na świecie, w tym wstąpienia naszego kraju do struktur unijnych. Władze w swej działalności stale borykają się z ograniczeniami ludzkimi, finansowymi, politycznymi oraz technicznymi, które usprawniłyby zaspokajanie potrzeb mieszkańców. Właśnie dlatego tak istotne jest racjonalne i efektywne wykorzystanie posiadanych atutów, walorów i szans. Aby temu wszystkiemu sprostać, wykorzystuje się planowanie strategiczne.

Obecne przemiany struktury społeczno-gospodarczej naszego kraju stanowią szczególne wyzwanie nie tylko dla władz państwa, ale również dla samorządów reprezentujących społeczności lokalne.

Władze Gminy Zawonia podjęły decyzję o przygotowaniu *Strategii Rozwoju Gminy Zawonia na lata 2015-2020*, a zadanie to zostało zlecone Dolnośląskiemu Centrum Rozwoju Lokalnego (DCRL).

I. METODOLOGIA OPRACOWANIA STRATEGII

Punktem wyjścia do przyjęcia filozofii zarządzania strategicznego jest opracowanie strategii rozwoju. Takim opracowaniem jest materiał prezentowany poniżej. Składa się on z dwóch zasadniczych części – diagnostycznej oraz strategicznej. Pierwsza część prezentuje stan Gminy w obszarach: społecznym, infrastrukturalnym i gospodarczym. Swoiste podsumowanie prac diagnostycznych, a jednocześnie punkt wyjścia do planowania kierunków rozwoju stanowi analiza SWOT. Druga część to misja oraz zbiór celów strategicznych jakie stawia przed sobą zawońska wspólnota lokalna. Cele te rozpisane zostały na poziom operacyjny w postaci zadań strategicznych. Uzupełnieniem dla tej części opracowania jest rozdział dotyczący wytycznych w zakresie monitorowania strategii oraz nadzoru nad jej realizacją.

Źródłami informacji na podstawie których powstało niniejsze opracowanie były materiały uzyskane w Urzędzie Gminy, Głównym Urzędzie Statystycznym (Banku Danych Lokalnych), w wyniku spotkań (wywiadów z osobami reprezentującymi jednostki organizacyjne Gminy), a także warsztatów z liderami lokalnymi. Ważne źródło informacji w przypadku przewidzianych do realizacji zadań stanowiły uchwalone Plany Odnowy Miejscowości: Sędzice, Głuchów Dolny, Niedary, Rzędziszowice, Złotów, Czeszów, Pęciszów i Zawonia oraz Wieloletnia Prognoza Finansowa Gminy Zawonia na lata 2013-2018.

W ramach prac nad *Strategią* w okresie maj-czerwiec 2013 r. przeprowadzono dwa warsztaty otwarte (miejscem warsztatów była Zawonia). Warsztaty miały na celu wspólne opracowanie części analizy strategicznej SWOT – słabych i mocnych stron Gminy, wypracowanie misji Gminy na najbliższe lata oraz wytyczenie głównych, preferowanych kierunków rozwoju. W każdym ze spotkań uczestniczyło po ok. 20 osób.

Opracowanie składa się z czterech części. Pierwsza to diagnoza aktualnego stanu Gminy. Analizie poddano tutaj sfery: gospodarczą i społeczną, wzięto pod uwagę stan zagospodarowania infrastrukturalnego Gminy. Kolejna część to analiza SWOT – analiza słabych i mocnych stron Gminy oraz jej szans i zagrożeń. Kolejną ważną częścią dokumentu stanowi opis terytorialnego wymiaru polityki rozwoju Gminy w kontekście nowych wyzwań wskazujących na zintegrowane podejście do obszarów funkcjonalnych.

Czwarta część opracowania zawiera założenia strategiczne jego realizacji – misję, cele strategiczne, a następnie zadania strategiczne. Ostatnia część dotyczy zasad monitoringu i etapów realizacji niniejszego opracowania.

Strategia Rozwoju Gminy Zawonia na lata 2015-2020, została opracowana przez społeczność lokalną Gminy (jej liderów), przy merytorycznym i organizacyjnym wsparciu zespołu konsultantów Dolnośląskiego Centrum Rozwoju Lokalnego.

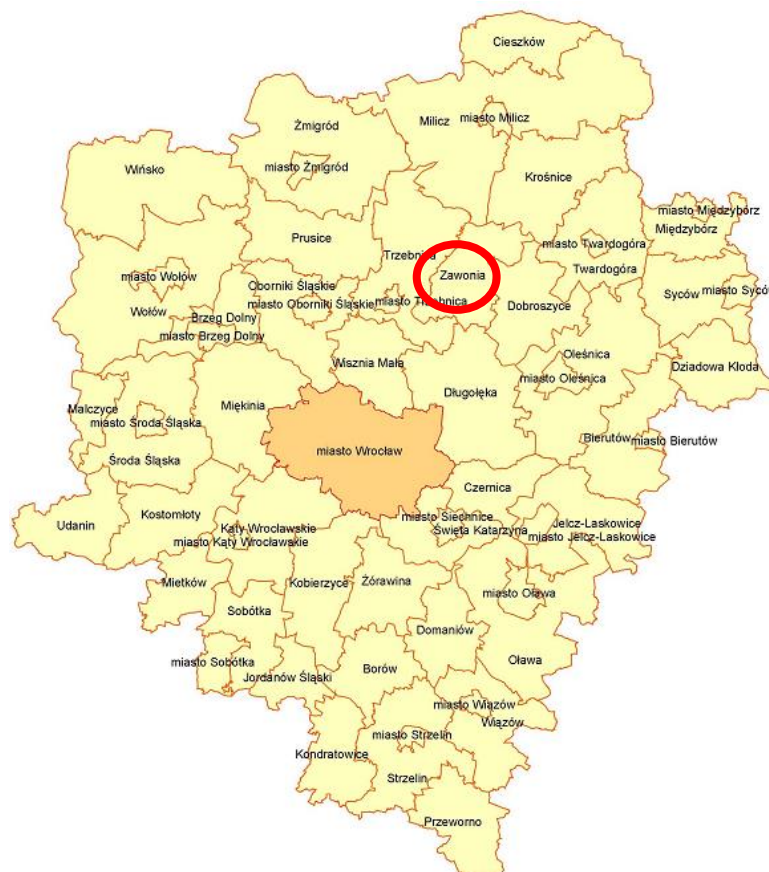
Zespół ten składa podziękowania wszystkim osobom i instytucjom za zaangażowanie i wsparcie okazane podczas prac nad powstawaniem *Strategii*. Wierząc zaś w trafność wypracowanego planu działania życzy mieszkańcom Gminy Zawonia oraz władzom lokalnym samych sukcesów w rozwoju.

II . DIAGNOZA UKŁADU LOKALNEGO

II.1. Uwarunkowania ekologiczno-przestrzenne

II.1.1. Powierzchnia, położenie geograficzne

Gmina Zawonia położona jest w północno-wschodniej części województwa dolnośląskiego, w powiecie trzebnickim.

Ryc.1. Położenie Gminy Zawonia.

Źródło: www.wroclaw.pl

Zawonia jest gminą o charakterze wiejskim, o powierzchni 11 719 ha, w skład której wchodzi łącznie 28 miejscowości, w tym 23 sołectwa. Miejscowość Zawonia, pełniąc funkcję ośrodka administracyjnego Gminy, jest położona w odległości 9 km od miasta Trzebnicy i 27 km od miasta Wrocławia. Gmina Zawonia graniczy:

- od północy z gminą Milicz i Krośnice (powiat milicki),
- od zachodu i częściowo od południa z gminą Trzebnica (powiat trzebnicki),
- od południa z gminą Długołęka (powiat wrocławski),
- od wschodu z gminą Dobroszyce (powiat oleśnicki).

Ryc. 2. Gmina Zawonia na tle powiatu trzebnickiego.

Źródło: <http://www.Gminy.pl>

W skład sieci osadniczej Gminy wchodzi wieś Zawonia oraz pozostałych 27 miejscowości (tab.1). Największe obręby geodezyjne utworzone są wokół miejscowości Czeszów, Złotów, Grochowa i Zawonia.

Tabela 1. Sołectwa i miejscowości w gminie Zawonia

Sołectwo	Miejscowości i przysiółki wchodzące w skład sołectwa
Budczyce	
Cielętniki	
Czachowo	
Czeszów	
Głuchów Dolny	
Grochowa	
Kałowice	
Ludgierzowice	Ludgierzowice + Pomianowice
Milonowice	
Niedary	
Pęciszów	
Pstrzejowice	
Prawocice	
Rzędziszowice	Rzędziszowice+Kopiec
Radłów	
Sędzice	
Skotniki	
Sucha Wielka	
Tarnowiec	Tarnowiec + Sucha Wielka
Trzęsowice	
Stanięcie	Stanięcie + Złotówek
Złotów	Złotów + Trzemsze
Zawonia	

Źródło: Urząd Gminy Zawonia.

II.1.2. Środowisko przyrodnicze

Według podziału Polski według J. Kondrackiego (1998) obszar Gminy znajduje się w zasięgu dwóch mezoregionów fizyczno-geograficznych: Kotliny Żmigrodzkiej i Wzgórz Trzebnickich. Takie położenie Gminy zadecydowało o jej wyraźnym podziale na część północną i południową, o odmiennych warunkach przyrodniczych. Kotlina Żmigrodzka to tereny prawie płaskie, o dużej lesistości, ukształtowane głównie w wyniku działalności lądolodu stadia Warty i procesów peryglacjalnych. Wzgórz Trzebnickie są w większości wylesione, uprawiane rolniczo i podatne na erozję. Niewielki, wschodni fragment Gminy (rejon na wschód od Złotowa) wchodzi w zasięg mikroregionu Brama Maleszowska, będącego obniżeniem oddzielającym Grzbiet Trzebnicki od Wzgórz Twardogórskich i Wzgórz Krośnickich (położonych już poza obszarem Gminy). Obszar Gminy położony na zachód i południowy zachód od Bramy Maleszowskiej należy do mikroregionu Grzbiet Twardogórski. Do tego mikroregionu należy znaczna część Gminy.

W gminie Zawonia największe znaczenie wśród kopalin mają złoża gazu ziemnego. Występujące w północnej części Gminy złoża są związane z systemem pól gazowych występujących na monoklinie przedsudeckiej, zwłaszcza po północnej stronie Wału Trzebnickiego. Złoże gazu ziemnego „Czeszów” znajduje się w rejonie wsi Czeszów i Trzęsawice (obwód Złotów). Dla tego złoża ustanowiony został obszar i teren górniczy. Poza gazem ziemnym na terenie Gminy Zawonia występują złoża kruszywa naturalnego o znaczeniu lokalnym.

Gmina Zawonia położona jest w zasięgu zlewni rzeki Baryczy (prawobrzeżny dopływ Odry) a tylko niewielki fragment południowo-wschodniej części Gminy należy do zlewni rzeki Widawy (głównie rejon wsi Rzędziszowice). Dział wodny biegnie grzbietem Wzgórz Trzebnickich, w pobliżu południowej granicy Gminy. Ze zboczy Wzgórz Trzebnickich spływa niewiele cieków: Mleczna, Zdrojna, Głęboki Rów, a od południowego wschodu – Grochówka, Kuźniczanka, Założna. W północnej części Gminy sieć hydrograficzna jest gęsta. Tworzą ją ciek naturalne, zbiorniki wodne oraz system rowów melioracyjnych. Głównym ciekiem całej Gminy jest Sąsiecznica (inaczej Sieczka), stanowiąca lewobrzeżny dopływ Baryczy. Płyne ona prawie równoleżnikowo ze wschodu na zachód przez północną część Gminy – nieco na południe od Czeszowa. Jej liczne dopływy mają w większości swoje ujścia poza granicami Gminy. Najważniejsze z nich, to strumień Jesionka, płynący na północ od Czeszowa oraz Głęboki Rów. Płynąca z południowego wschodu Jagodna

(Krakowianka) jest największym w gminie ciekim należącym do zlewni Widawy – przepływa przez Rzędziszowice i uchodzi do rzeki Dobra na terenie Gminy Dobroszyce.

Gmina Zawonia leży w Śląsko-Wielkopolskiej krainie klimatycznej, z zaznaczającymi się wpływami oceanicznymi. Obszar ten należy do najcieplejszych w kraju, z termicznym uprzywilejowaniem w ciągu całego roku. Średnia temperatura roku wynosi 7,5-8,0°C, średnia temperatura stycznia wynosi ok. -1,5-2,0°C, zaś lipca 17,5-18,0°C, co w połączeniu z urodzajnymi glebami było od najdawniejszych czasów podstawą rozwoju osadnictwa.

Gleby wykazują silne zróżnicowanie przestrzenne. Na południu występuje zwarty obszar gleb II i III klasy bonitacyjnej oraz małe fragmenty gleb I klasy. W kierunku północnym przewagę mają gleby lżejsze, gorszych klas bonitacyjnych (IV-VI klasy).

O wysokich walorach przyrodniczych, a także krajobrazowych i rekreacyjnych Gminy Zawonia decydują w dużej mierze lasy, które zajmują około 38% ogólnej powierzchni. W północnej części znajdują się dwa większe kompleksy leśne. Przeważające gatunki na obszarach leśnych to głównie sosna, miejscami występuje świerk pospolity, modrzew europejski, robinia akacjowa. Gmina Zawonia posiada inwentaryzację przyrodniczą, na podstawie której zidentyfikowano szereg gatunków roślin, w tym gatunków chronionych objętych ochroną ścisłą oraz ochroną częściową. Do najcenniejszych roślin należą: storczyki – podkolan biały, storczyk szerokolistny, listera jajowata oraz mieczyk dachówkowaty, śnieżyczka przebiśnieg, wawrzynek wilcze łycio i wiciokrzew pomorski. Najwięcej stanowisk posiadają gatunki częściowo chronione: kruszyna pospolita, kalina koralowa, porzeczka czarna, konwalia majowa. Największe zagęszczenie inwentaryzowanych roślin, a jednocześnie najciekawszy pod względem botanicznym teren znajduje się w okolicach miejscowości Grochowa, w rejonie Lasów Grochowej. W ich zasięgu znajduje się objęty ochroną użytk ekologiczny „Polana Grochowska” i pomnik przyrody – dąb szypułkowy, tzw. „Dąb Grochowski”.

II.1.3. Ochrona środowiska

Gmina Zawonia na swoim terytorium ma tereny i miejsca ciekawe przyrodniczo i krajobrazowo. Są to:

- 1) Użytek ekologiczny „Polana Grochowska”** – jest to kompleks leśny o powierzchni 54,33 ha, z polanami łąk w centrum użytku oraz gruntów rolnych i

oczkiem wodnym. Obszar ten pełni rolę lokalnej ostoji różnorodności biologicznej. Ochroną objęto tu kompleks zbiorowisk roślinnych ze stanowiskami roślin rzadkich i chronionych, m.in. grzyba wielkoowocnikowego z rodziny sromotnikowatych – sromotnik bezwstydnny (*Phallus impudens*), który stanowi ważny składnik ekosystemu. Bogaty skład gatunkowy roślinności, występującej w obrębie użytku, czyni go najcenniejszym zbiorowiskiem na terenie Gminy. Zagrożeniem dla tego użytku jest obniżenie poziomu wód gruntowych oraz ekspansja drzewostanu (samosiejki). W obrębie użytku występuje 15 gatunków roślin naczyniowych objętych ochroną ścisłą:

- nasięźrzał pospolity,
- pełnik europejski,
- wawrzynek wilcze łyko,
- bluszcz pospolity,
- goryczka wąskolistna,
- śnieżyczka przebiśnieg,
- mieczyk dachówkowaty,
- turzyca pchła,
- listera jajowata,
- storczyk plamisty,
- storczyk szerokolistny

oraz gatunki objęte ochroną częściową:

- kopytnik pospolity,
- kruszyna pospolita,
- konwalia majowa.

Rośliny takie jak turzyca pchła, turzyca cienista, goryczka wąskolistna, storczyk plamisty należą do roślin wymierających i zagrożonych w Polsce. Poza gatunkami objętymi ochroną występuje tu około 220 innych gatunków roślin¹.

2) **Skoroszowskie Łąki**, wchodzące w skład obszarów Natura 2000 PLH020093, o łącznej powierzchni 1 359,7 ha, zahaczają o tereny Gminy

¹ Na podstawie „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Zawonia”, 2011 r.

Zawonia w okolicach miejscowości Czeszów. Obejmują pola uprawne i stawy. Obszar może mieć istotne znaczenie dla przetrwania czerwończyka nieparka (*Lycaena dispar*) na Dolnym Śląsku. Obejmuje jedno z niewielu stanowisk tego gatunku we wschodniej części województwa potwierdzone po 2000 r. Poza tym może mieć kluczowe znaczenie dla ochrony jednego z ostatnich stanowisk modraszków telejusa i nausitousa oraz ostatniego znanego (w latach 1996-2006) stanowiska przeplatki aurinii w zlewni rzeki Baryczy. Obszar chroni rzadkie już na Nizinie Śląskiej zespoły ekstensywnych łąk wilgotnych (świeżych, kaczeńcowych i trzęślicowych) z krwiściągiem lekarskim (*Sanguisorba officinalis*) rośliną żywicielską gąsienic obu wymienionych modraszków oraz czarcikęsem łąkowym (*Succisa pratensis*), gatunkiem żywicielskim dla przeplatki aurinii. Dodatkowo wartość ostoju podwyższa obecność chronionych storczyków i innych roślin wskaźnikowych dla tego typu łąk.

3) Pomniki przyrody

Na terenie Gminy za pomnik przyrody uznany został 1 okaz dębu. Znajduje się w granicach użytku ekologicznego „Polana Grochowska” (na mocy Uchwały Rady Gminy nr V/46/2007 z dnia 30 marca 2007r.). Jest to dąb szypułkowy rosnący w obrębie Grochowa (działka nr 69/122 oddział leśny 122).

Na terenie Gminy Zawonia znajdują się następujące parki wpisane do rejestru zabytków: w Suchoj Wielkiej, Czachowie, Rzędziszowicach oraz Sędzicach.

4) Fauna i flora

Na terenie Gminy stwierdzono występowanie 95 lęgowych gatunków ptaków podlegających ochronie. Spośród nich 68 gatunków jest pospolitych lub dość licznych, a pozostałych 27 to gatunki rzadkie lub występujące w pojedynczych parach, lub w dużym rozproszeniu. Najbardziej cennym siedliskiem pod względem ornitologicznym jest kompleks stawów koło Czeszowa z rzadkimi gatunkami lęgowymi, tj.: błotniak stawowy, cyranka, czernica, sieweczka rzeczna, zimorodek oraz gniazdujące w pobliżu stawów dziwonia, kląskawka, jarzębatka. Powszechnie występują ssaki chronione, tj.: kret, jeż, rzęsorek rzeczek, zębielek karliczek, kuna, gronostaj, łasica. Występują tu 3 gatunki nietoperzy – poza nockiem dużym, w lasach przy drodze ze Złotowa do Ludgierzowic – karliczek malutki i borowiec wielki. Pomimo zanieczyszczenia wód powierzchniowych, w strumieniach występują następujące gatunki ryb: pstrąg potokowy (górny bieg Sącicznicy i jej dopływów)

oraz liczne pospolite gatunki o mniejszych wymaganiach środowiskowych – szczupak, płoć, kielb, karaś, śliz, piskorz, ciernik, okoń. Z gadów i płazów spotyka się: jaszczurkę zwinkę, jaszczurkę żyworodną, padalca zwyczajnego, zaskrońca zwyczajnego, traszkę pospolitą, żabę moczarową, żabę trawną, ropuchę zwyczajną, kumaka zwyczajnego, rzekotkę drzewną².

5) Stanowiska fauny chronionej:

Bocian czarny:

- gniazdo na dębie – Młyny Złotowskie,
- gniazdo na sośnie – Grochowa,

Bocian biały:

- Pęciszów – dom mieszkalny nr 15,
- Złotów – stodoła w zagrodzie nr 5,
- Czeszów – ul. Zielona 10, na stodole,
- Miłonowice – na robinii,

Łabędź niemy:

- stawy koło Czeszowa – stanowisko lęgowe,

Brzegówka:

- Czeszów – oberwane zbocze przemy na stawie, kolonia lęgowa,
- Ludgierzowice – stara żwirownia na północ od Ludgierzowic,
- Sucha Wielka – dwie żwirownie na wschód od Suchoj Wielkiej,

Nocek duży:

- kolonia na strychu kościoła w Złotowie.

6) Stanowiska flory chronionej

Według sporządzonej w 1992 r. inwentaryzacji (Dajdok Z., *Inwentaryzacja stanowisk roślin chronionych*, Wrocław) na 144 stanowiskach występują gatunki roślin objęte ochroną ścisłą i ochroną częściową (tab. 2).

Tabela 2. Gatunki roślin objęte ochroną

gatunki objęte ochroną ścisłą	gatunki objęte ochroną częściową
bagno zwyczajne	kalina koralowa
bluszcz pospolity	kocanki piaskowe
centuria pospolita	konwalia majowa
gorczyka wąskolistna	kopytnik pospolity
mieczyk dachówkowaty	kruszyna pospolita
nasieźrzał pospolity	marzanka wonna

² Opracowano na podstawie „Studium uwarunkowań”.

paprotka zwyczajna	pierwiosnka lekarska
pełnik europejski	płucnica islandzka
storczykowate: listera jajowata storczyk szerokolistny storczyk plamisty podkolan biały	porzeczka czarna
sromotnik bezwstydný	
śnieżyczka przebiśnieg	
turzyca pchła	
wawrzynek wilczełyko	
wiciokrzew pomorski	
widłak gałęzisty	

Źródło: Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Zawonia.

W gminie występują zasoby czwartorzędowych podziemnych wód użytkowych związanych ze strukturą wodonośną zbiornika wód podziemnych nr 303 o nazwie „Pradolina Barycz-Głogów”³.

- 7) **Ścieżka przyrodnicza „Storczyk”** pieszo-rowerowa o długości 5 km, położona na Wzgórzach Trzebnickich, częściowo przebiega przez teren szkółki leśnej. Tematyką ścieżki jest fauna i flora oraz osobliwości przyrodnicze jak pomnik przyrody: dąb szypułkowy. Ścieżka przeznaczona jest dla uczniów szkół podstawowych i średnich.

Na terenie Gminy Zawonia nie został zlokalizowany żaden obszar specjalnej ochrony przyrody. Najbliższy PLB020001 „Dolina Baryczy” znajduje się na północ od Gminy Zawonia.

II.1.4. Gospodarka przestrzenna

Gmina Zawonia dysponuje dużym potencjałem sprzyjającym rozwojowi usług przede wszystkim w zakresie turystyki i rekreacji zarówno krótkoterminowej (weekendowej) jak i długoterminowej. Atrakcyjne walory przyrodniczo-krajobrazowe stanowią dobre warunki do takiego właśnie rozwoju. Również położenie Gminy, z dala od zainwestowania przemysłowego i głównych szlaków komunikacyjnych podkreśla dużą wartość walorów przyrodniczo-krajobrazowych. Główny kierunek zmian w zagospodarowaniu przestrzennym terenów uzależniony jest w dużej mierze od zmian na rynku pracy, od stopnia realizacji założonych celów strategicznych, jak również napływu ludności na teren Gminy z zewnątrz, głównie z miasta Wrocławia.

Gmina dysponuje dokumentem „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Zawonia” opracowanym w 2011 r., w którym dzięki analizie otoczenia oraz konieczności dostosowania polityki

³ „Studium uwarunkowań...”

przestrzennej Gminy do aktualnych realiów społeczno-gospodarczych, wyznaczono obszary pod realizację usług publicznych o znaczeniu lokalnym i ponadlokalnym, obszary wymagające przekształceń, rehabilitacji lub rekultywacji oraz określono kierunki i zasady kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej.

Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego zostały sporządzone w całości bądź dla części obrębów dla następujących miejscowości: Czeszów, Pęciszów, Kałowice, Niedary, Złotów, Zawonia, Tarnowiec, Budczyce, Cielętniki oraz Pstrzejowice. W 2011 r. ich łączna powierzchnia wynosiła 3790 ha, co stanowiło 32,3% ogółu powierzchni Gminy⁴.

Kolejne miejscowości, które powinny mieć w najbliższym czasie sporządzone miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego to: Rzędziszowice, Ludgierzowice, Głuchów Dolny. Są to tereny zainwestowane oraz przyległe. W dalszej kolejności gmina zamierza sporządzić plany miejscowe dla wsi: Sucha Wielka, Sędzice, Czachowo, Skotniki, Radłów, Prawocice, Pomianowice.

W ostatnich latach obszary rolnicze w Zawoni i Czeszowie zostały przeznaczone pod obszary zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej oraz pod obszar zabudowy usługowej (w Czeszowie). Obszary rolnicze w Złotowie zostały przeznaczone pod obszary usług turystyki oraz usług sportu, obszary zainwestowania wiejskiego oraz usług turystyki i sportu oraz obszary zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej. Obszary zainwestowania wiejskiego w Złotowie zostały przeznaczone pod obszary zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej. Obszar zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej w Zawoni został przeznaczony pod zabudowę usługową. Dominującą funkcją Gminy w planach zagospodarowania przestrzennego jest funkcja mieszkaniowa, a następnie usługowa.

II.2. Uwarunkowania społeczne

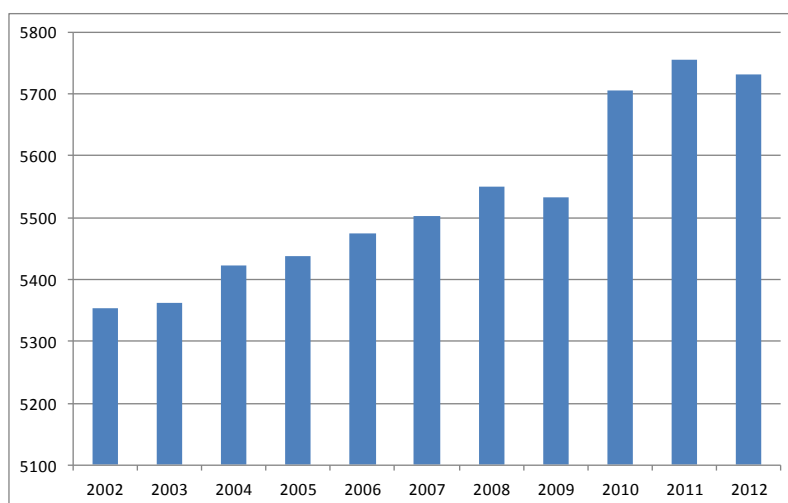
II.2.1. Ludność i demografia

Analizę potencjału ludnościowego Gminy Zawonia rozpocząć należy od określenia liczby ludności i jej zmian na przestrzeni ostatnich lat. Zgodnie z informacjami Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego gmina Zawonia na 31 grudnia 2012 r. liczyła 5731 mieszkańców (ryc. 3). W latach 2010-

⁴ „Studium uwarunkowań...”

2013 zaobserwować można niewielki wzrost liczby ludności Gminy – od 5532 mieszkańców w 2009 r. do wspomnianych wyżej 5731 w 2012 r.

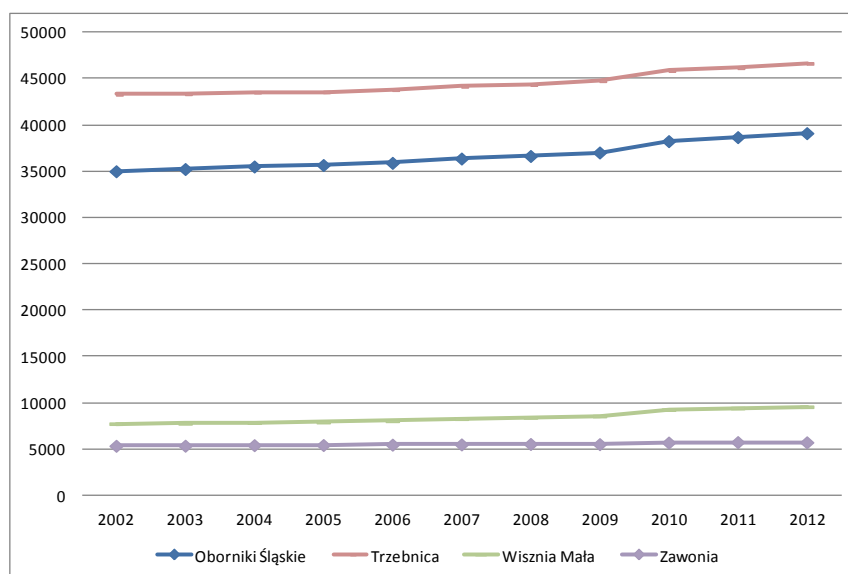

Ryc. 3. Ludność Gminy Zawonia.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych statystycznych, www.stat.gov.pl.

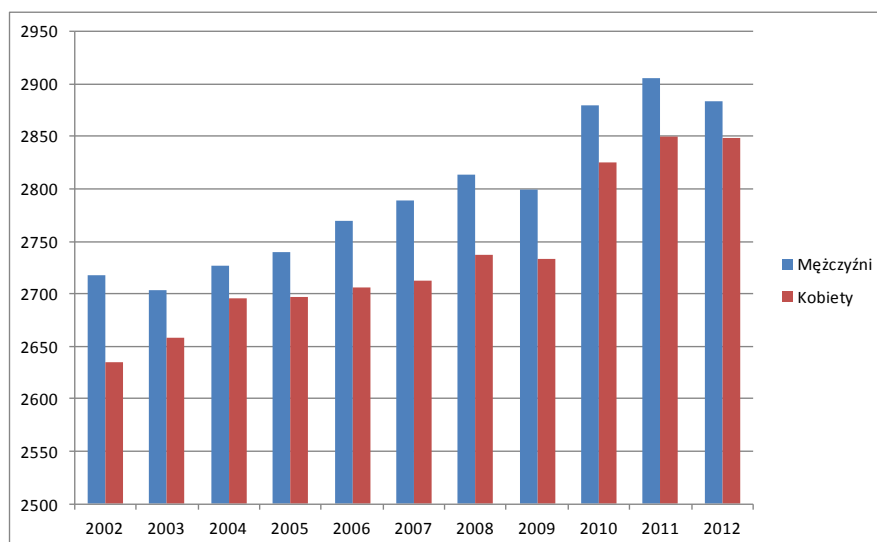
Gdy porównamy gminę Zawonia z okolicznymi gminami z powiatu trzebnickiego to wskazać należy, że podobne tendencje wzrostowe liczby ludności dotyczą również Trzebnicy, Obornik Śląskich i porównywalnej wielkością Wiszni Małej (ryc. 4).

W gminie Zawonia przez cały czas utrzymuje się przewaga liczby mężczyzn nad liczbą kobiet, która to różnica na 31 grudnia 2012 r. wynosiła 35 osób, przy czym różnica ta na przestrzeni ostatnich 10 lat maleje (ryc. 5).

Ryc. 4. Ludność gmin Zawonia, Wisznia Mała, Trzebnica oraz Oborniki Śląskie.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych statystycznych, www.stat.gov.pl.

Ryc. 5. Ludność Gminy Zawonia według płci.

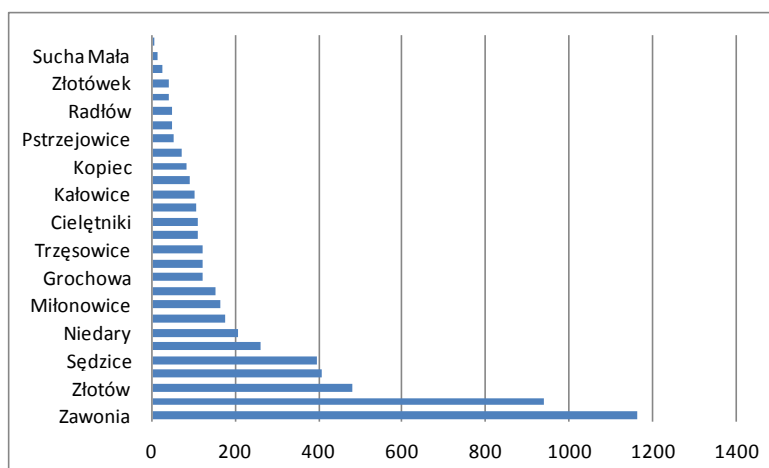
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych statystycznych, www.stat.gov.pl.

Ponad 20% ludności Gminy zamieszkuje w miejscowości Zawonia, blisko 17% w Czeszowie, w Złotowie – 8,5%, po 7% w Tarnowcu i Sędzicach, pozostałe 40% zaludnia mniejsze miejscowości Gminy. Tendencja ta utrzymuje się w całym analizowanym okresie (tab. 3 oraz ryc. 6).

Tabela 3. Liczba ludności w gminie Zawonia według miejscowości

Miejscowość	2010	2011	2012	31.03.2013
Budczyce	102	105	107	107
Ciełężniki	97	101	106	109
Czachowo	141	149	152	153
Czeszów	901	919	934	941
Głuchów Dolny	115	118	118	120
Grochowa	114	121	121	121
Kałowice	96	102	104	104
Kopiec	81	82	82	84
Ludgierzowice	88	88	89	89
Miłonowice	156	156	164	164
Niedary	195	202	206	206
Pęciszów	160	168	176	176
Pomianowice	41	42	42	42
Prawocice	50	51	49	50
Pstrzejowice	52	53	53	53
Radłów	44	44	46	47
Rzędziszowice	247	257	261	261
Sędzice	393	396	396	395
Skotniki	70	70	74	73
Stanięcice	22	22	24	24
Sucha Mała	13	11	11	14
Sucha Wielka	111	109	110	110
Tarnowiec	384	403	405	408
Trzemsze	5	5	5	5
Trzęsowice	113	117	120	120
Zawonia	1074	1119	1153	1164
Złotów	450	463	480	481
Złotówek	41	41	41	42

Źródło: Urząd Gminy Zawonia.

Ryc. 6. Ludność z podziałem na miejscowości, stan na dzień 31.03.2013 r.

Źródło: Urząd Gminy Zawonia.

W gminie Zawonia w 2012 r. gęstość zaludnienia wynosiła 49 osób na km². Jest to wielkość średnia w stosunku do całego kraju, jednak w porównaniu do zaludnienia całego powiatu trzebnickiego jest to wartość niższa, ponieważ średnia zaludnienia na terenie wiejskim w powiecie wynosi 81 osób/km².

Od 2010 r. zauważalny jest w gminie spadek liczby urodzeń, co przekłada się na spadek przyrostu naturalnego, w 2012 r. osiągnął on wartość 0,6%. W sąsiednich gminach przyrost naturalny w 2012 r. był dodatni – w Wiszni Małej 2,3%; w Trzebnicy aż 4,1%, przy średniej dla całego powiatu trzebnickiego 1,1%, a dla Polski 0,6%. Stawia to gminę Zawonia w niekorzystnej sytuacji.

Po wzroście do 2010 r. liczby zawieranych małżeństw, od 2011 r. zaobserwować można tendencję spadkową. W porównywanych gminach liczba zawieranych małżeństw również malała i wynosiła w 2011 r. w Wiszni Małej 3,6%, w Trzebnicy 5,2% i w Obornikach Śląskich 3,1% (tab. 4).

Tabela 4. Wskaźniki dla Gminy Zawonia

Lata	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
ludność na 1 km ² (gęstość zaludnienia)	45	45	46	46	47	47	47	47	49	49	49
kobiety na 100 mężczyzn	97	98	99	98	98	97	97	98	98	98	99
małżeństwa na 1000 ludności	5,1	4,9	4,1	4,1	5,7	7,1	8,0	6,2	8,6	5,9	6,5
urodzenia żywe na 1000 ludności	9,0	8,4	13,6	10,0	11,2	8,8	11,1	11,8	8,4	7,2	5,9
zgony na 1000 ludności	10,1	8,2	7,2	10,7	7,9	11,0	8,3	10,2	5,6	4,1	5,3
przyrost naturalny na 1000 ludności	-1,1	0,2	6,3	-0,7	3,3	-2,2	2,7	1,6	2,8	3,1	0,6

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych statystycznych, www.stat.gov.pl oraz Urzędu Gminy Zawonia.

Sytuacja odnośnie migracji stabilizuje się – podobna ilość osób osiedla się na stałe na terenie Gminy Zawonia, co opuszcza gminę na stałe. Początkowo więcej było osób osiedlających się na tych terenach, przy czym ten wskaźnik z roku na rok spada (tab. 5).

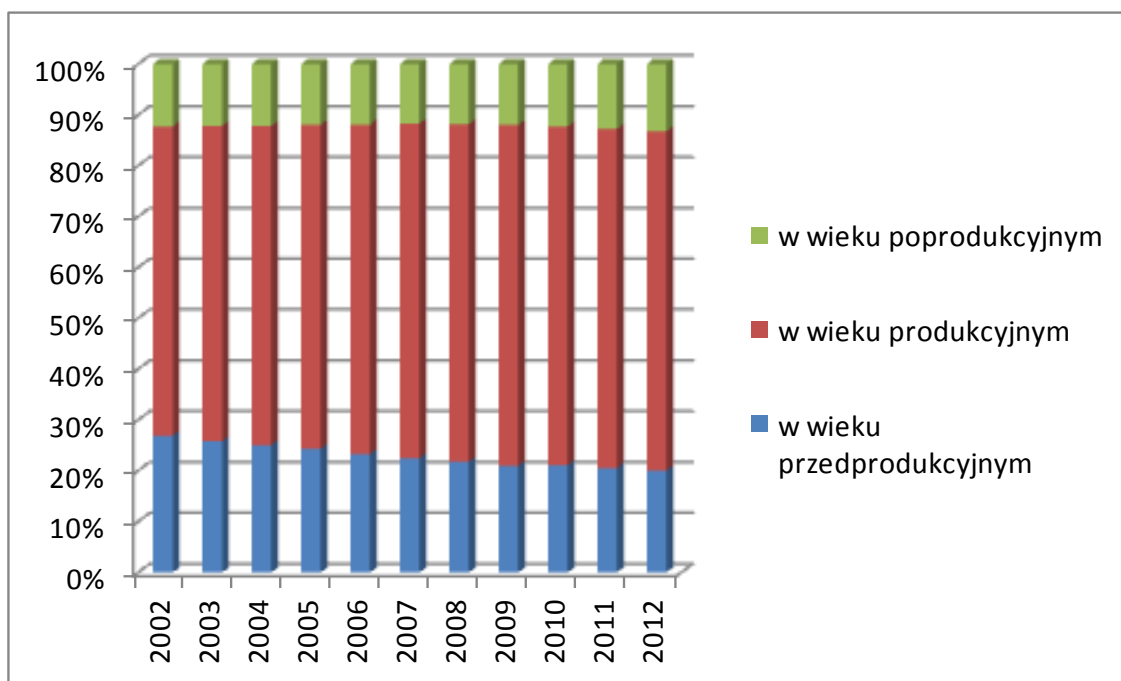
Tabela 5. Migracje wewnętrzne i zewnętrzne

Lata	2010	2011	2012
Zameldowania ogółem	320	268	249
Wymeldowania ogółem	252	211	283
Saldo migracji	68	57	34

Źródło: Urząd Gminy Zawonia.

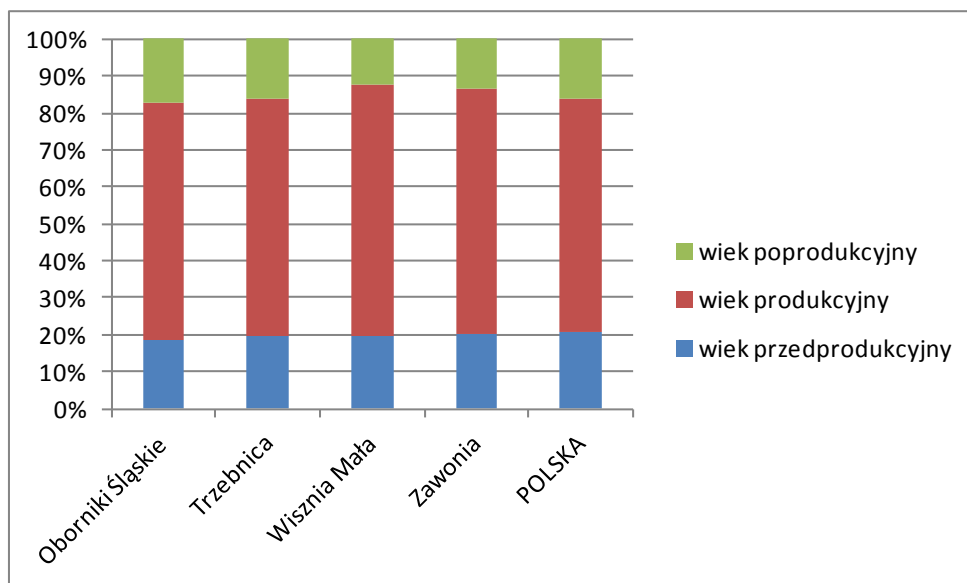
O zasobach ludnościowych świadczy nie tylko liczba ludności, ale również jej struktura wiekowa. Z punktu widzenia rozwoju każdej Gminy bardzo ważna jest struktura według ekonomicznych grup wieku, dzieląca ludność na tę w wieku przedprodukcyjnym (0-17 lat), produkcyjnym (kobiety w wieku 18-60 lat i mężczyźni w wieku 18-65 lat) oraz poprodukcyjnym (kobiety powyżej 60 lat i mężczyźni powyżej 65 lat).

W latach 2002-2012 obserwujemy spadek liczby ludności w wieku przedprodukcyjnym (o 20% w 2012 r. w odniesieniu do 2002 r.), a wzrost ludności w wieku produkcyjnym o 17,5% i poprodukcyjnym o 14,9% (ryc. 7).

Ryc. 7. Ludność Gminy Zawonia według ekonomicznych grup wieku w 2012 r.

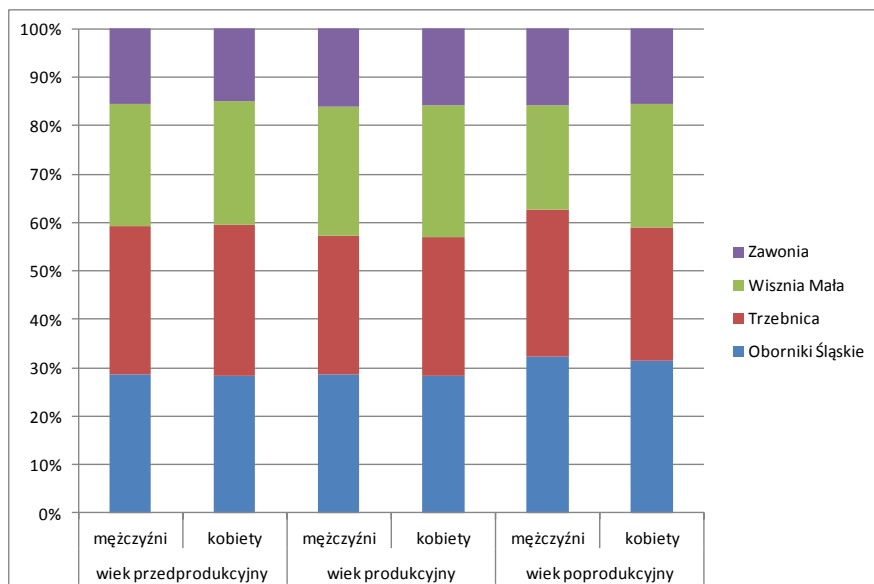
Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych, www.stat.gov.pl.

Ryc. 8. Ludność według ekonomicznych grup wieku w 2012 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych, www.stat.gov.pl.

Aktualnie w gminie Zawonia 20% stanowią osoby w wieku przedprodukcyjnym, 66,8% w wieku produkcyjnym i 13,2% w wieku poprodukcyjnym (ryc. 8). Struktura w gminie wpisuje się w trend ogólnopolski, gdyż w kraju określone kategorie stanowią odpowiednio 20,7%; 63,3% i 16%. Zawonia jest więc nieznacznie młodsza niż średnia krajowa.

Ryc. 9. Ludność według ekonomicznych grup wieku i płci w 2012 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych, www.stat.gov.pl.

Struktura ludności w gminie jest również podobna do porównywanych gmin w powiecie, szczególnie Wiszni Małej i Trzebnicy. Najbardziej niekorzystną strukturę mają Oborniki Śląskie, gdzie ludność w wieku przedprodukcyjnym stanowi zaledwie 18,6%, a w poprodukcyjnym aż 17,1% (ryc. 9).

W gminie Zawonia, jak i w porównywanych gminach i całej Polsce, większą część populacji w wieku produkcyjnym stanowią mężczyźni. W 2012 r. proporcje w gminie układały się następująco: 54,1% mężczyźni oraz 45,9% kobiety.

II.2.2. Oświata i wychowanie

W ramach systemu oświaty Gmina Zawonia odpowiada za wychowanie przedszkolne, szkolnictwo podstawowe i gimnazjalne. Za szkolnictwo na poziomie ponadgimnazjalnym i szkolnictwo specjalne odpowiada natomiast powiat.

W gminie funkcjonują dwa oddziały przedszkolne (tab. 6), zlokalizowane w Czeszowie i Zawoni. Nie ma natomiast w gminie placówki pełniącej funkcję wyłącznie żłobka.

Tabela 6. Oddziały przedszkolne w gminie Zawonia w latach 2009-2013

Placówka	Adres	Dane	2009/2010	2010/2011	2011/2012	2012/2013
Oddział przedszkolny	Czeszów, ul. Marii Konopnickiej 18	Liczba dzieci	37	35	35	39
		Liczba oddziałów	2	2	2	2
		Liczba nauczycieli	2	2	2	2
Oddział przedszkolny	Zawonia, ul. Szkolna 26	Liczba dzieci	62	64	61	88
		Liczba oddziałów	3	3	3	4
		Liczba nauczycieli	4	4	4	5

Źródło: Urząd Gminy Zawonia.

Na terenie Gminy funkcjonują dwie szkoły podstawowe: w Zawoni i Czeszowie (tab. 7). Są one wyposażone w sale gimnastyczne, pracownie komputerowe zapewniające dostęp do Internetu oraz oferują uczniom różne zajęcia pozalekcyjne (tab. 9). Szkoła podstawowa w Zawoni posiada ponadto czynną 20 godz. tygodniowo świetlicę (tab. 8.)

Tabela 7. Szkoły Podstawowe w gminie Zawonia w latach 2009-2013

Placówka	Adres	Dane	2009/2010	2010/2011	2011/2012	2012/2013
Szkoła Podstawowa w Czeszowie	Czeszów, ul. Marii Konopnickiej 18	Liczba uczniów	86	91	88	92
		Liczba oddziałów	6	6	6	6
		Liczba nauczycieli	19	20	20	19
Szkoła Podstawowa w Zawoni	Zawonia, ul. Szkolna 26	Liczba uczniów	233	225	232	224+1
		Liczba oddziałów	12	12	12	12
		Liczba nauczycieli	32	33	32	34

Źródło: Urząd Gminy Zawonia.

Tabela 8. Szkoły Podstawowe w gminie Zawonia – wyposażenie w roku szkolnym 2012/2013

Placówka	Adres	Sala gimnastyczna	Liczba pracowni komputerowych	Liczba stanowisk komputerowych	Liczba stanowisk komputerowych z dostępem do Internet u	Liczba godzin otwarcia świetlicy
Szkoła Podstawowa w Czeszowie	Czeszów, ul. Marii Konopnickiej 18	Tak	1	9	9	0
Szkoła Podstawowa w Zawoni	Zawonia, ul. Szkolna 26	Tak	2	30	30	20 godz. tyg.

Źródło: Urząd Gminy Zawonia.

Tabela 9. Zajęcia pozalekcyjne w szkołach Podstawowych w gminie Zawonia w roku szkolnym 2012/2013

Nazwa placówki Miejscowość	Liczba godzin zajęć pozalekcyjnych tygodniowo	Rodzaje zajęć pozalekcyjnych
Szkoła Podstawowa w Czeszowie	4	Zaj. dydaktyczno-wyrównawcze
	3	Zaj. rozwijające
	3	Gimnastyka korekcyjna
	1	Zaj. terapeutyczne
	2	SKS
	2	Zaj. plastyczne
	2	Zaj. komputerowe
	3	Zaj. logopedyczne
	2	Koło wolontariatu
	1	Język angielski dla przedszkolaków
	2	Harcerstwo
	2	Zuchy
Szkoła Podstawowa w Zawoni	4	Zajęcia sportowe
	12	Zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze

Źródło: Urząd Gminy Zawonia.

Na terenie Gminy funkcjonują również dwie szkoły gimnazjalne (tab. 10). Szkoły są w pełni wyposażone – mają sale gimnastyczne, pracownie komputerowe z dostępem do Internet u (tab. 11), zapewniają również uczniom zajęcia pozalekcyjne (tab. 12). W gimnazjum w Zawoni czynna jest 20 godzin w tygodniu świetlica.

Tabela 10. Gimnazja w gminie Zawonia w latach 2009-2013

Placówka	Adres	Dane	2009/2010	2010/2011	2011/2012	2012/2013
Publiczne Gimnazjum	Czeszów, ul. Marii Konopnickiej 18	Liczba dzieci	51	48	45	42
		Liczba oddziałów	3	3	3	3
		Liczba nauczycieli	8	9	9	9
Publiczne Gimnazjum	Zawonia, ul. Szkolna 26	Liczba dzieci	125	123	122	121
		Liczba oddziałów	6	6	6	6
		Liczba nauczycieli	20	21	20	22

Źródło: Urząd Gminy Zawonia.

Tabela 11. Gimnazja w gminie Zawonia – wyposażenie w roku szkolnym 2012/2013

Placówka	Adres	Sala gimnastyczna	Liczba pracowni komputerowych	Liczba stanowisk komputerowych	Liczba stanowisk komputerowych z dostępem do Internetu	Liczba godzin otwarcia świetlicy
Publiczne Gimnazjum	Czeszów, ul. Marii Konopnickiej 18	tak	1	13	13	0
Publiczne Gimnazjum	Zawonia, ul. Szkolna 26	tak	1	12	12	20 godz. tyg.

Źródło: Urząd Gminy Zawonia.

Tabela 12. Zajęcia pozalekcyjne w gimnazjach w gminie Zawonia w roku szkolnym 2012/2013

Nazwa placówki Miejscowość	Liczba godzin zajęć pozalekcyjnych tygodniowo	Rodzaje zajęć pozalekcyjnych
Publiczne Gimnazjum w Czeszowie	2 1 2 2 2	Zaj. wyrównawcze Kółko matematyczne SKS Zaj. logopedyczne Kółko biologiczne
Publiczne Gimnazjum w Zawoni	4 4	Zajęcia sportowe Zajęcia wyrównawcze

Źródło: Urząd Gminy Zawonia.

Placówki oświatowe z Czeszowa i Zawoni biorą udział w badaniach dotyczących rozwoju metodologii szacowania wskaźnika edukacyjnej wartości dodanej EWD⁵. Metoda ta pozwala zmierzyć wkład szkoły w wyniki nauczania. By można je zastosować, potrzebne są wyniki dwóch pomiarów osiągnięć szkolnych: na początku nauki w danej szkole i na jej zakończenie. Polski system egzaminacyjny dostarcza danych do wyliczania EWD dla gimnazjów (sprawdzian w klasie VI szkoły podstawowej jako miara na wejściu, egzamin gimnazjalny jako miara na wyjściu). Wskaźnik EWD dla szkoły mówi o tym, na ile wysokie/niskie wyniki egzaminu końcowego uzyskali jego absolwenci w porównaniu do uczniów w całej Polsce o analogicznych wynikach na sprawdzianie. Wskaźnik ma charakter względny, czyli służy do porównywania szkół.

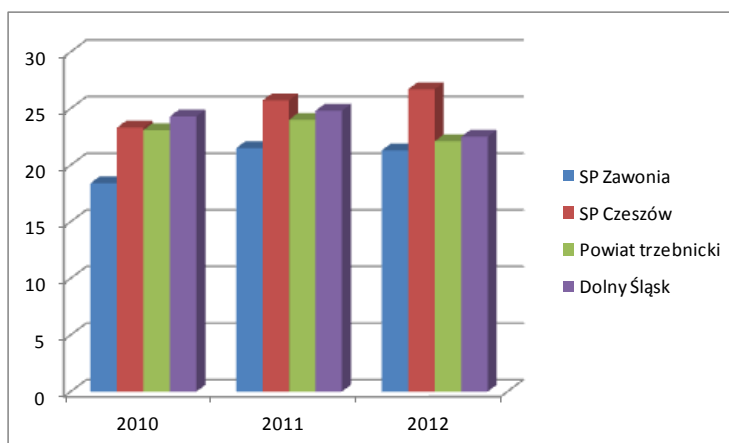
Analizując wyniki dla gimnazjów w gminie Zawonia, można stwierdzić, że szkoła w Zawoni w przeciągu ostatnich czterech lat przeszła drogę od „szkoły wymagającej pomocy” (gimnazja o niskich wynikach egzaminacyjnych i niskiej efektywności nauczania) do „szkoły wspierającej” (gimnazja o wysokiej efektywności nauczania). W gimnazjum w Czeszowie również od czterech lat widać tendencję wzrostową

⁵ <http://ewd.edu.pl/>

w kierunku „szkoły wspierającej”, a nawet, jeżeli wziąć pod uwagę testy matematyczno-przyrodnicze, „szkoły sukcesu” (gimnazja o wysokich wynikach egzaminacyjnych i wysokiej efektywności nauczania). Wyniki takie dają obu szkołom średni wynik na tle powiatu trzebnickiego, jeżeli chodzi o nauczanie. W powiecie trzebnickim jest łącznie 18 gimnazjów – w projekcie EWD bierze udział 12 z nich. Porównując gimnazja z Gminy Zawonia z innymi szkołami w powiecie okazuje się, że 4 gimnazja w powiecie są lepsze od gimnazjów w Zawoni i Czeszowa (tzw. szkoły sukcesu), natomiast 6 jest słabszych, tzw. wymagających pomocy.

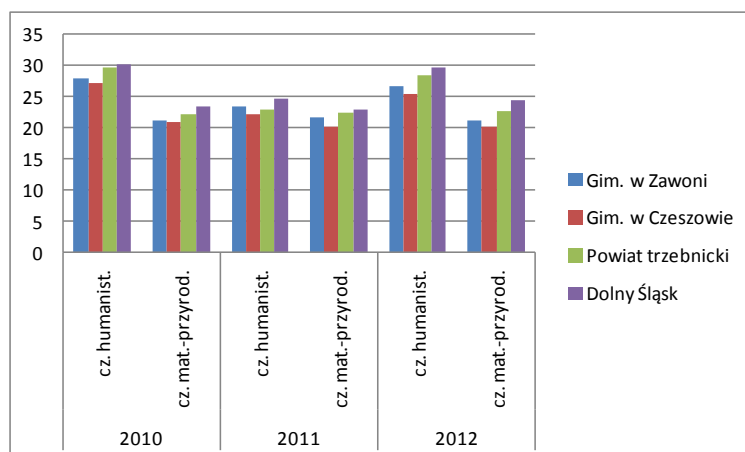
Oceny szkół, otrzymane metodą EWD, korelują z wynikami ze sprawdzianu szóstoklasisty odbywającego się na zakończenie edukacji w szkole podstawowej. Szczególnie dobrze na sprawdzianach wypada na tle powiatu trzebnickiego i województwa dolnośląskiego Szkoła Podstawowa w Czeszowie (ryc. 10).

Ryc. 10. Wyniki sprawdzianu szóstoklasisty w latach 2010-2012.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych ze strony www.oke.wroc.pl

Jeżeli chodzi o egzaminy gimnazjalne więczące gimnazjum to tutaj lepiej radzi sobie gimnazjum z Zawoni, prezentując wyniki porównywalne ze średnimi wynikami powiatu trzebnickiego (ryc. 11).

Ryc. 11. Wyniki egzaminów gimnazjalnych w latach 2010-2012.
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych ze strony www.oke.wroc.pl

We wszystkich szkołach pracuje profesjonalnie przygotowana kadra pedagogiczna – nauczyciele mają wyższe wykształcenie oraz przygotowanie pedagogiczne (tab. 13). Zapewniona jest odpowiednia liczba specjalistów z zakresu nauki języków obcych czy informatyki, co pozwala na kształcenie we wszystkich placówkach, uczniom oferowane są zajęcia pozalekcyjne, a wyposażone i podłączone do Internetu pracownie komputerowe umożliwiają zapoznawanie się z nowymi technologiami.

Tabela 13. Kwalifikacje zawodowe nauczycieli i liczba etatów w przedszkolach i szkołach prowadzonych przez gminę.

Posiadane kwalifikacje	Stopień awansu zawodowego nauczyciela								Razem
	Stażysta		Kontraktowy		Mianowany		Dyplomowany		
	SP	G	SP	G	SP	G	SP	G	
doktor, magister z przyg. pedagogicznym	2,94	0,50	2,98	2,00	12	10,50	12,72	6,39	50,03
magister z przyg. pedagogicznym, licencjat z przyg. pedagogicznym	-	0,39	-	0,50	1,00	0,50	-	-	2,39
licencjat bez przyg. pedagogicznego	-	-	-	-	-	-	-	-	-
inne kwalifikacje	-	-	-	-	0,78	-	-	-	0,78
łącznie	2,94	0,89	2,98	2,50	13,78	11,00	12,72	6,39	52,32

Źródło: Urząd Gminy Zawonia

SP – Szkoła Podstawowa, G – Gimnazjum

Jakość kształcenia, zarówno w szkołach podstawowych, jak i gimnazjalnych, wypada na tle powiatu średnio, jednak od kilku lat widać tendencją wzrostową.

II.2.3. Ochrona zdrowia

Bazę ochrony zdrowia w gminie Zawonia stanowi Zespół Publicznych Zakładów Opieki Zdrowotnej przy ul. Spacerowej 6 w Zawoni, Ośrodek Zdrowia przy ul. Topolowej 1 w Czeszowie (tab. 14) oraz praktyka lekarzy specjalistów.

Najbliższe szpitale znajdują się w Trzebnicy: Szpital im. Św. Jadwigi Śląskiej przy ul. Prusickiej 55 oraz Centrum Rehabilitacyjno-Ortopedyczne Wojewódzki Szpital Specjalistyczny dla Dzieci i Młodzieży przy ul. Leśnej 1. Ośrodek Medycyny Paliatywnej i Hospicyjnej jest zlokalizowany przy ul. 1 Maja w Będkowie. Usługi Pogotowia Ratunkowego realizowane są z Trzebnicy oraz Wrocławia.

Tabela 14. Placówki służby zdrowia w gminie Zawonia

Rodzaj placówki	Miejscowość	Poradnie	Liczba lekarzy
Zespół Publicznych Zakładów Opieki Zdrowotnej	Zawonia, ul. Spacerowa 6	Poradnia dzieci zdrowych i dzieci chorych, poradnia internistyczna, poradnia stomatologiczna	4
Ośrodek Zdrowia	Czeszów, ul.	Przychodnia podstawowej opieki	2

	Topolowa 1	zdrowotnej poradnia pielęgniarki środowiskowej, gabinet stomatologiczny	
--	------------	---	--

Źródło: Urząd Gminy Zawonia.

Prywatną praktykę lekarską oferuje Dorota Worotniak przy ul. Spacerowej 6/4 w Zawoni. Gabinet Weterynaryjny prowadzi Jan Zdziarski przy ul. Spacerowej 6/3 w Zawoni oraz Rubaszewski Bogusław „Lecznica dla Zwierząt” przy ul. Trzebnickiej 13 w Zawoni.

W gminie działalność prowadzą 3 apteki. Są to następujące podmioty: Apteka „Malwa” Zawonia ul. Spacerowa 4, „Pod Żółtą Wagą” przy ul. Milickiej 1 oraz Punkt Apteczny „Panaceum” w Czeszowie przy ul. Marii Konopnickiej 6.

II.2.4. Kultura spędzania czasu wolnego (kultura, sport i rekreacja)

Kultura

W sferze kultury na terenie Gminy Zawonia działa jedna główna instytucja – Gminny Ośrodek Kultury i Biblioteka – zlokalizowana w Zawoni przy ul. Trzebnickiej 11 z filią biblioteki w Czeszowie. Filia mieści się w budynku szkoły podstawowej przy ul. M. Konopnickiej 18.

Biblioteka zapewnia pełną obsługę biblioteczną mieszkańcom, służy rozwijaniu i zaspokajaniu potrzeb czytelniczych, edukacyjnych i informacyjnych, upowszechnianiu wiedzy, nauki i rozwojowi kultury. Biblioteka wypożycza książki na zewnątrz, udostępniania zbiory na miejscu i prowadzi działalność informacyjną (tab. 15).

Tabela 15. Biblioteka w gminie Zawonia – dane za rok 2012

Miejscowość	Liczba pracowników	Liczba woluminów	Wypożyczenia woluminów na zewnątrz	Liczba czytelników
Zawonia	1	19838	11779	512
Czeszów	1	17049	9623	295

Źródło: Urząd Gminy Zawonia.

Ośrodek Kultury prowadzi wielokierunkową działalność edukacyjną i kulturalną poprzez organizowanie i współorganizowanie imprez okolicznościowych, towarzyskich (o charakterze kameralnym, lokalnym, gminnym, regionalnym), prowadzenie kół zainteresowań, organizację zajęć klubowych, działalność rekreacyjną, opiekę nad świetlicami wiejskimi, prowadzenie Gminnego Centrum Informacji. Do głównych imprez kulturalnych realizowanych przez GOKiB należą (tab. 16):

Tabela 16. Imprezy kulturalne na terenie Gminy Zawonia

Nazwa imprezy	Organizator	Charakter imprezy	Czas trwania (dni)	Szacunkowa ilość uczestników
Jarmark Wielkanocny	GOKiB	lokalny	1	200

Majówka	GOKiB	lokalny	1	300
Dzień Dziecka	GOKiB	lokalny	1	200
Powitanie lata	GOKiB	lokalny	1	500
Dożynki Gminne	GOKiB, Gmina Zawonia	lokalny	1	700
Mikołajki	GOKiB	lokalny	1	100
Spotkanie wigilijne	GOKiB	lokalny	1	200
Konkursy (recytatorski, plastyczny)	GOKiB, Szkoły w Zawoni i Czeszowie	lokalny	1	500
Wystawy (pokonkursowe, plastyczne, rzemiosła artystyczne)	GOKiB, Szkoły w Zawoni i Czeszowie	lokalne/regionalne	od 1 do 14 dni	500

Imprezy w gminie nierealizowane przez GOKiB:

Rozśpiewany Czeszów	Zespół Szkół w Czeszowie, Stowarzyszenie PROFUTURO, Gmina Zawonia	lokalny	1	200
Koncerty w Niezłym Młynie	Niezły Młyn Czeszów	regionalny	1	200

Źródło: Urząd Gminy Zawonia.

Ponadto z cyklicznych imprez organizowanych przez GOKiB wyróżnić można:

- WOŚP - impreza współorganizowana przez Klub Kolarski, OSP Zawonia, Zespół Szkół w Zawoni,
- Zabawa Halloween – zabawa dla dzieci,
- Zabawa Andrzejkowa – zabawa dla dzieci z wróżbami andrzejkowymi.

Najbardziej prestiżową i przyciągającą najwięcej uczestników imprezą są Gminne Dożynki. Odbývają się cyklicznie, od kilku lat, w pierwszą niedzielę września. Obok tradycyjnych obrzędów związanych z dożynkami podczas imprezy odbywają się liczne koncerty oraz od 11 lat znany już w środowisku kolarskim „Dożynkowy Wyścig Kolarski Parami”, którego trasa wiedzie przez malownicze tereny Gminy Zawonia.

Powitanie lata – druga co do wielkości impreza w gminie – kierowana jest do młodzieży, zazwyczaj odbywa się w drugiej połowie czerwca. Podczas imprezy można zobaczyć koncerty zawodowych i amatorskich artystów.

Majówka – organizowana od kilku lat impreza mająca charakter rodzinny, zazwyczaj organizowana w soboty, gdzie każdy uczestnik znajdzie coś dla siebie, kończona zabawą taneczną.

Analizując sferę kultury, należy zwrócić uwagę również na aktywność zespołów artystycznych oraz indywidualnych artystów z terenu Zawoni, których działalność wspierana jest także przez Gminny Ośrodek Kultury i Bibliotekę (tab. 17).

Tabela 17. Zespoły artystyczne i indywidualni artyści

Zespół/artysta	Profesja
ALE BABKI	śpiew
Mirosław Emil Koch	fotografia
Ks. Jacek Tomaszewski	muzyka, fotografia
Angelika Zajdler	śpiew
Marian Sadło	malarstwa
Anna Jasik-Smardzewska	poezja
Małgorzata Łakomska	malarstwo
Radosław Żukowski	śpiew operowy
Artur Wróbel	dyrygent
Sylwia Piech	rękodzieło artystyczne
Katarzyna Grech	rękodzieło artystyczne
Jagoda Raczyk	rękodzieło artystyczne
Monika Hejny	rękodzieło artystyczne
Kamila Mucha	rękodzieło artystyczne

Źródło: Urząd Gminy Zawonia.

Na terenie Gminy Zawonia aktywność kulturalną umożliwiają świetlice wiejskie. W gminie wskazać można na 11 takich obiektów. Są one w różnym stanie technicznym – dwa z nich wymagają remontu, inne doposażenia, jednakże zapewniają one miejsce dla spotkań i integracji ludności terenów wiejskich (tab. 18).

Tabela 18. Świetlice wiejskie w gminie Zawonia

Miejscowość	Na ile osób	Wypożyczenie	Stan techniczny
Kałowice	40	Podstawowe: stoliki, krzeselka, zestaw multimedialny i nagłośnieniowy, kompletne wyposażenie kuchni	Bardzo dobry
Złotów	40	Podstawowe: stoliki, krzeselka, zestaw multimedialny i nagłośnieniowy, kompletne wyposażenie kuchni	Dobry
Trzęsowice	40	brak	Bardzo dobry
Rzędziszowice	40	Podstawowe: stoliki, krzeselka, kompletne wyposażenie kuchni	Dobry
Niedary	40	Podstawowe: stoliki, krzeselka, zestaw multimedialny i nagłośnieniowy, gra piłkarzyki, kompletne wyposażenie kuchni	Bardzo dobry
Sędzice	40	Podstawowe: stoliki, krzeselka, kominek elektryczny, kompletne wyposażenie kuchni	Dobry
Czachowo	40	brak	Bardzo dobry
Skotniki	80	Podstawowe: stoliki, krzeselka, zestaw multimedialny i nagłośnieniowy, kompletne wyposażenie kuchni	Dobry
Głuchów Dolny	80	Podstawowe: stoliki, krzeselka, kompletnie wyposażona kuchnia	Dobry
Cielętniki	15	Podstawowe: stoliki, krzeselka	Do remontu
Pęciszów	20	Podstawowe: stoliki, krzeselka, stół do bilardu	Do remontu

Źródło: Urząd Gminy Zawonia.

Podkreślić należy, że większość z ofert prezentowanych przez Gminny Ośrodek Kultury i Bibliotekę, a także świetlice wiejskie jest dostępna dla osób zainteresowanych bez konieczności ponoszenia jakichkolwiek kosztów, co ma niezwykle istotne znaczenie dla propagowania kultury, edukacji i rozwoju, szczególnie młodego pokolenia.

Sport i rekreacja

Mieszkańcy Gminy Zawonia, zarówno dzieci, młodzież, jak i osoby dorosłe, mają możliwość realizacji swoich potrzeb sportowych i rekreacyjnych. W gminie funkcjonują trzy sale sportowe, w tym dwie gimnastyczne zlokalizowane przy Zespołach Szkół w Zawoni i Czeszowie. Dodatkowe zajęcia sportowe dla dzieci i młodzieży oferowane są w formie SKS-ów. Sala widowiskowo-sportowa to największy kubaturowo obiekt w powiecie trzebnickim o szerokości 36,16 m i długości 44,56 m; wysokość hali – 11m. Obiekt jest wyposażony w nagłośnienie i sprzęt audiowizualny przystosowany do projekcji filmowej.

Na terenie Gminy znajdują się boiska do gry piłki nożnej w Czeszowie, Zawoni, Złotowie, Sędzicach, Kałowicach i Pęciszowie. Otwarte boiska do gry w siatkówkę znajdują się w Zawoni, Kałowicach, Pęciszowie, Skotnikach, Niedarach, Sędzicach, a otwarte boiska do koszykówki znajdują się w Zawoni i Czeszowie. W Zawoni znajduje się także siłownia.

Na terenie Gminy działają Stowarzyszenia Sportowe (tab. 19). Ich działalność jest skierowana do dzieci i młodzieży szkolnej, ale również do osób dorosłych.

Tabela 19. Stowarzyszenia Sportowe na terenie Gminy Zawonia

Nazwa stowarzyszenia sportowego	Zakres działalności	Ilość uczestników
Stowarzyszenie Klubu Sportowego w Złotowie	sport	20
Stowarzyszenie Turystyki Rowerowej i Kultury Fizycznej Gminy Zawonia	sport	20
Stowarzyszenie Klubu Sportowego „VICTORIA ZAWONIA”	sport	20

Źródło: Urząd Gminy Zawonia.

Szczególnie prężnie działa Stowarzyszenie Turystyki Rowerowej i Kultury Fizycznej Gminy Zawonia organizując ogólnopolski Dożynkowy Wyścig Kolarski pt. „Kolarski Wyścig Parami”, w którym corocznie bierze udział około 170 kolarzy.

Organizowane są również różnego rodzaju wyścigi kolarskie, jak choćby „MTB o Puchar Wójta Gminy Zawonia”.

II.2.5. Opieka społeczna

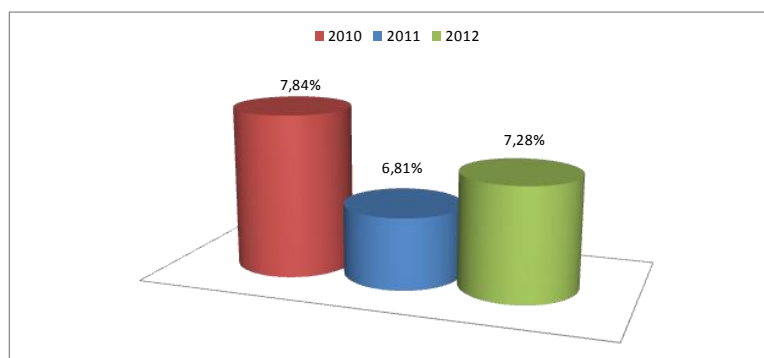
Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych. Pomoc społeczna ma więc pomagać osobom i rodzinom w pokonywaniu trudnych sytuacji życiowych, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości, ale również ma wspierać osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwienie im życia w warunkach odpowiadających

godności człowieka, zapobiegać trudnym sytuacjom i aktywizować świadczeniobiorców, korzystających z pomocy.

Jednostką organizacyjną, która na szczeblu gminnym odpowiada za pomoc społeczną, jest ośrodek pomocy społecznej, w przypadku Gminy Zawonia jest to Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, mieszczący się przy ul. Trzebnickiej 12 w Zawoni. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, które odpowiada za pomoc społeczną na szczeblu powiatu znajduje się w Oleśnicy przy ul. Słowackiego 10. Dom Pomocy Społecznej, który jest placówką całodobowej opieki dla osób niemogących samodzielnie funkcjonować w środowisku i wymagających opieki instytucjonalnej znajduje się w Obornikach Śląskich przy ul. Wyszyńskiego 33. Dom Pomocy Społecznej podlega administracji powiatowej i przyjmuje podopiecznych z całego powiatu.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Zawoni udziela pomocy społecznej zgodnie z zadaniami nałożonymi na Gminy, ale również zajmuje się świadczeniami rodzinnymi i dożywianiem dzieci.

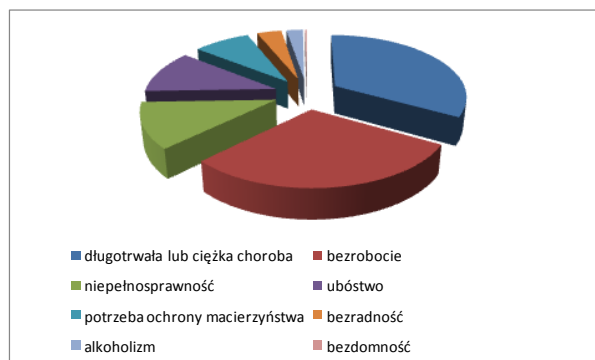
W 2010 r. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej przyznał świadczenia 447 osobom, co stanowiło 7,84% mieszkańców Gminy (ryc. 12). Po spadku ilości świadczeniobiorców w 2011 r., w 2012 r. nastąpił niewielki wzrost – do ilości 417 osób, co stanowiło 7,28% ogółu mieszkańców.

Ryc. 12. Udział mieszkańców Zawonia, którym przyznano świadczenia z pomocy społecznej.

Źródło: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Zawoni

Do najczęstszych przyczyn udzielania świadczeń, a zarazem najważniejszych problemów występujących w gminie Zawonia, należały długotrwała i ciężka choroba oraz bezrobocie, w dalszej kolejności niepełnosprawność, ubóstwo, potrzeba ochrony macierzyństwa, w tym dominującą rolę odgrywa wielodzietność, bezradność spowodowana rozbiciem rodziny, alkoholizm, w marginalnym stopniu bezdomność (ryc. 13).

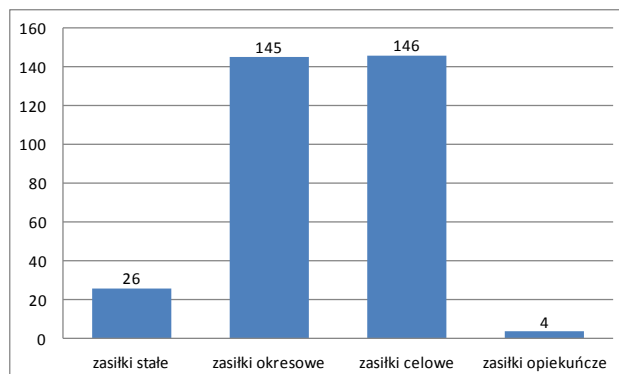
Ryc. 13. Przyczyny przyznawania świadczeń z pomocy społecznej.

Źródło: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Zawoni.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej przyznawał swoim podopiecznym następujące zasiłki (ryc. 14):

- stałe – przeznaczone dla osób niezdolnych do pracy z tytułu wieku lub niepełnosprawności i spełniających określone kryterium dochodowe,
- okresowe – dla osób, które ze względu na niski dochód, trudną sytuację życiową, długotrwałe choroby wymagają wsparcia,
- celowe i w naturze – przyznawane dla zaspokojenia niezbędnej potrzeby bytowej, na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego bądź na świadczenia zdrowotne. Gmina Zawonia przyznawała również zasiłki celowe specjalne (50 osobom w 2012 r.),
- ponadto Gmina opłacała w 2012 r. pobyt 4 osobom w domu pomocy społecznej.

Pomoc społeczna nie jest w stanie w pełni zaspokoić potrzeb wszystkich wymagających wsparcia, jednakże pracownicy socjalni i inni pracownicy GOPS podejmują aktywne działania na rzecz udzielenia wsparcia wszystkim potrzebującym i jednoczesnej aktywizacji beneficjentów.

Ryc. 14. Liczba osób, którym przyznano świadczenia z pomocy społecznej w formie zasiłków w 2012 r.

Źródło: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Zawoni.

Do ważnych świadczeń, poza zasiłkami, udzielanych przez pomoc społeczną należy dożywianie. Dożywianie, w szczególności najmłodszych, to bardzo ważne zadanie pomocy społecznej, realizowane w ramach programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”. GOPS prowadzi dożywianie, w formie posiłku, w dwóch placówkach szkolnych. W 2012 r. z takiej formy pomocy skorzystało łącznie 176 osób, w tym 175 dzieci. Niestety skala niedożywienia dzieci z roku na rok rośnie i widać to również w gminie Zawonia. W 2011 r. z takiej formy pomocy korzystało 152 dzieci.

II.2.6. Bezpieczeństwo publiczne

Głównym zadaniem utrzymania porządku publicznego na terenie Gminy Zawonia jest zapewnienie bezpieczeństwa ruchu samochodowego prowadzonego po drogach, szczególnie w ruchu tranzytowym na drodze nr 340. W zakresie bezpieczeństwa i porządku publicznego obsługę prewencyjną zapewnia Posterunek Policji w Zawoni, zlokalizowany przy ul. Wrzosowej 2, w składzie dwóch pracujących zmianowo dzielnicowych.

Drugim znacznym zagrożeniem bezpieczeństwa ludności i jej mienia jest zagrożenie pożarowe. W zakresie ochrony przeciwpożarowej gmina utrzymuje 3 jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej: w Zawoni, Czeszowie i Złotowie (tab. 20). Ponadto w Trzebnicy znajduje się Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej.

Tabela 20. Jednostki ochotniczej straży pożarnej w gminie Zawonia

Jednostka OSP	Liczba strażaków	Ilość i rodzaj posiadanego sprzętu
OSP w Zawoni, ul. Zielona 2	25	2 samochody pożarnicze, 3 piły Stihl, agregat prądotwórczy, węże
OSP w Czeszowie, ul. Milicka 7	22	Samochód pożarniczy Jelcz, samochód pożarniczy Ford Transit, węże, piła Stihl, agregat prądotwórczy
OSP w Złotowie 7	24	Samochód pożarniczy, motopompa, agregat prądotwórczy, piła Stihl, węże ssawne

Źródło: Urząd Gminy Zawonia.

II.2.7. Aktywność społeczna

Na terenie Gminy Zawonia, według informacji Urzędu Gminy Zawonia i Bazy Danych NGO, swoją siedzibę ma piętnaście organizacji pozarządowych (tab. 21), które znalazły tu dobre miejsce do rozwoju i odgrywają ważną rolę w życiu lokalnej społeczności. Działają one na różnych polach – zajmują się sportem i rekreacją, realizacją zainteresowań, ale również pomocą potrzebującym. Wskazać należy, poza

zaprezentowanymi już wcześniej dwoma ochotniczymi strażami pożarnymi, które również należą do tzw. trzeciego sektora, na następujące podmioty:

Tabela 21. Organizacje pozarządowe w gminie Zawonia

Nazwa	Adres	Zakres działalności
Gminne Centrum Informacji w Zawoni	ul. Trzebnicka 11 (budynek GOKiB) Zawonia	Przeciwdziałanie bezrobociu, rozwój gospodarczy, Promocja zatrudnienia i aktywizacji zawodowej osób pozostających bez pracy i zagrożonych zwolnieniem z pracy
Uczniowski Ludowy Klub Sportowy „Kleks”	ul. Szkolna 20 Zawonia	Popularyzacja kultury fizycznej i sportu wśród młodzieży szkolnej. Obszary działań: sport, turystyka, wypoczynek.
Gminne Zrzeszenie Ludowe Zespoły Sportowe Zawonia	ul. Trzebnicka 13 Zawonia	Popularyzacja kultury fizycznej i sportu. Obszary działań: sport, turystyka, wypoczynek.
Stowarzyszenie Klubu Sportowego „Victoria Zawonia”	ul. Szkolna 1 Zawonia	Popularyzacja kultury fizycznej i sportu. Obszary działań: Sport, turystyka, wypoczynek
Stowarzyszenie Turystyki Rowerowej i Kultury Fizycznej Gminy Zawonia	ul. Trzebnicka 11 Zawonia	Popularyzacja kultury fizycznej i sportu. Obszary działań: - Wspieranie i upowszechnianie kultury fizycznej i sportu - Turystyka i krajoznawstwo - Wypoczynek dzieci i młodzieży
Stowarzyszenie Na Rzecz Rozwoju Dzieci Młodzieży i Dorosłych Gminy Zawonia Pro Futuro	ul. Konopnickiej 18 Czeszów	1. działanie na rzecz środowiska lokalnego, i jego integracji; 2. upowszechnianie kultury fizycznej i sportu, krajoznawstwa, wypoczynku dzieci i młodzieży, ekologii i ochrony zwierząt, środowiska przyrodniczego i dziedzictwa kulturowego; 3. działalność wspomagająca szkoleniowo, informacyjnie, technicznie lub finansowo organizacje pozarządowe oraz podmioty, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, w zakresie określonym w pkt. 1-17; 4. wspieranie inicjatyw i działań w dziedzinie artystycznej; 5. działanie na rzecz profilaktyki uzależnień; 6. rozwijanie zainteresowań mieszkańców Gminy; 7. prowadzenie działalności edukacyjno-szkoleniowej, informacyjno-promocyjnej i wydawniczej; 8. pozyskiwanie funduszy na rzecz realizacji celów statutowych Stowarzyszenia; 9. współpraca z władzami samorządowymi, państwowymi, sektorem gospodarczym, środkami masowego przekazu; 10. podtrzymywanie tradycji narodowej, pielęgnowanie polskości oraz rozwoju świadomości narodowej i obywatelskiej; 11. ochrona i promocja zdrowia; 12. działanie na rzecz osób niepełnosprawnych; 13. promocja zatrudnienia i aktywizacji zawodowej osób pozostających bez pracy i zagrożonych zwolnieniem z pracy;

		14. prowadzenie działalności wspomagającej rozwój wspólnot i społeczności lokalnych; 15. wspieranie porządku i bezpieczeństwa publicznego oraz przeciwdziałanie patologiom społecznym; 16. prowadzenie działań na rzecz integracji europejskiej oraz rozwijania kontaktów i współpracy między społeczeństwami; 17. promocja organizacji wolontariatu
Ludowy Klub Sportowy Czeszów	M. Konopnickiej 1 55-106 Czeszów	Popularyzacja kultury fizycznej i sportu – wspieranie i upowszechnianie kultury fizycznej i sportu
Stowarzyszenie LZS Niedary	Niedary 20 55-106 Niedary	Popularyzacja kultury fizycznej i sportu
KP „Czarni” Prawocice	Prawocice 6 55-106 Prawocice	Wspieranie i upowszechnianie kultury fizycznej i sportu
Stowarzyszenie Klubu Sportowego Sędzice	Sędzice 55-106 Sędzice	Popularyzacja kultury fizycznej i sportu. Obszary działań: - Wspieranie i upowszechnianie kultury fizycznej i sportu - Turystyka i krajoznawstwo - Wypoczynek dzieci i młodzieży
Polskie Towarzystwo Hirudologiczne	Tarnowiec 96 55-106 Tarnowiec	b.d.
Klub Sportowy Złotów	Złotów 22a 55-106 Złotów	Sport, turystyka, wypoczynek - Wspieranie i upowszechnianie kultury fizycznej i sportu

Źródło: www.ngo.pl

Trzy z działających na terenie Gminy Zawonia organizacji, a mianowicie Stowarzyszenie Turystyki Rowerowej i Kultury Fizycznej Gminy Zawonia, Stowarzyszenie Klubu Sportowego Sędzice oraz Klub Sportowy Złotów mają status organizacji pożytku publicznego (OPP). Jest to specjalny status, o który wystąpić mogą działające podmioty trzeciego sektora, podkreślający ich wzorcową działalność w sferze społecznej, wiążący się ze spełnianiem szeregu wymogów, ale dający również przywileje, takie jak np. możliwość przekazywania na rzecz organizacji 1% podatku. Organizacje pozarządowe działające na terenie Gminy współpracują z samorządem gminnym.

Władze Gminy Zawonia mają także podpisane porozumienia o współpracy z następującymi stowarzyszeniami:

1) Stowarzyszenia Gmin i Powiatów Aglomeracji Wrocławskiej –

Aglomeracja Wrocławska obejmuje miasto Wrocław oraz obszar powiatów: milickiego, oławskiego, oleśnickiego, strzebińskiego, średzkiego, świdnickiego, trzebnickiego, wołowskiego i wrocławskiego. Celami Stowarzyszenia są m.in.:

- upowszechnianie idei samorządności lokalnej,
- zajmowanie stanowisk w sprawach publicznych,
- ochrona wspólnych interesów członków Stowarzyszenia,

- wspieranie działań zmierzających do racjonalnego planowania przestrzennego w Aglomeracji,
- koordynacja współdziałania gmin i powiatów zmierzająca do podtrzymania dziedzictwa kulturowego,
- podejmowanie działań zmierzających do gospodarczego i kulturalnego rozwoju gmin i powiatów zrzeszonych⁶.

2) Lokalna Grupa Działania Kraina Wzgórz Trzebnickich, składa się z gmin Trzebnica, Oborniki Śląskie, Prusice, Wisznia Mała i Zawonia. Celem LGD jest współpraca dla wykorzystania szans na rozwój regionu, prezentacja zasobów przyrodniczo-krajobrazowych, położenia i dorobku wielu pokoleń tworzących swoistość historyczno-kulturową Wzgórz Trzebnickich, poprawa jakości życia mieszkańców na obszarach wiejskich⁷.

3) Stowarzyszenie Wzgórz Trzebnickich i Doliny Baryczy – w skład Stowarzyszenia wchodzi Gminy: Dobroszyce, Oborniki Śląskie, Prusice, Trzebnica, Wisznia Mała, Zawonia i Żmigród. Stowarzyszenie obejmuje swoim działaniem obszar Wzgórz Trzebnickich i Doliny Baryczy. Główne kierunki działania to:

- wspieranie samorządów na terenie działania Stowarzyszenia w tworzeniu przedsięwzięć związanych z rozwojem turystyki, rekreacji i wypoczynku,
- współpraca między gminami i powiatami w regionie,
- inicjowanie działań pro-turystycznych, wspólna promocja,
- pozyskiwanie środków na realizację zadań,
- aktywizacja społeczności lokalnej, organizacja i koordynacja imprez oraz szkoleń⁸.

II.3. Uwarunkowania gospodarcze

II.3.1. Rolnictwo i leśnictwo

Rolnictwo

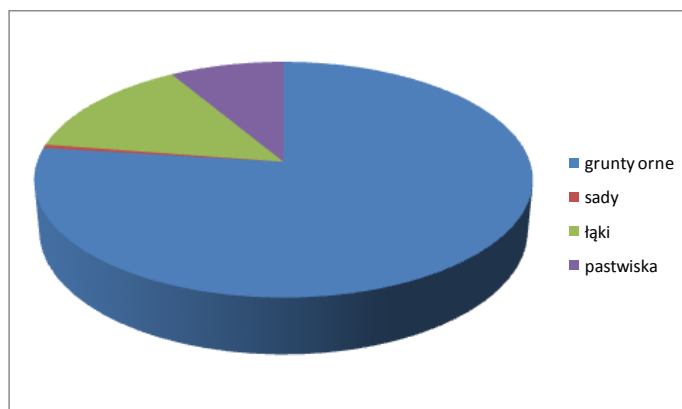
Gmina Zawonia jest gminą rolniczą, w której dominują tereny użytkowane rolniczo. Powierzchnia Gminy według Urzędu Gminy na koniec 2012 r. wyniosła

⁶ www.wroclaw.pl

⁷ Lokalna Strategia Rozwoju Stowarzyszenie LGD Kraina Wzgórz Trzebnickich

⁸ <http://gminyturnystyczne.pl>

11 719 ha, z czego na użytki rolne przypadało 48,5%. Wśród użytków rolnych największą część stanowią grunty orne (ryc. 15), które w gminie stanowiły 80,6%.

Ryc. 15. Struktura użytków rolnych w gminie Zawonia w 2012 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych, www.stat.gov.pl.

Gleby na terenie Gminy Zawonia wykazują silne zróżnicowanie przestrzenne. Ich wartość produkcyjna obniża się w kierunku północnym, gdzie przewagę mają gleby lżejsze, gorszych klas bonitacyjnych (IV-VI klasy). Natomiast na południu Gminy występuje zwarty obszar gleb II i III klasy bonitacyjnej oraz małe fragmenty gleb I klasy. Gleby te wytworzyły się na utworach pylastych (lessach) strefy Wału Trzebnickiego. W części północnej Gminy jako skała macierzysta przeważają utwory piaszczyste i żwirowe.

W dolinach cieków skałę macierzystą tworzą utwory rzeczne – mady i namuły rzeczne. Na obszarze Gminy wykształciły się zróżnicowane typy gleb. Największą powierzchnię zajmują gleby brunatne, następnie gleby bielcowe, dalej czarne ziemie, mady oraz gleby organiczne, tj. murszowomineralne. W obrębie gleb brunatnych i bielcowych o nieco odmiennych właściwościach fizyko-chemicznych i wilgotnościowych wyróżnić można:

- Wytworzone na lessach i utworach lessopodobnych. Są zaliczane do kompleksów pszenno-bardzo dobrego, pszenno-dobrego i pszenno-wadliwego. Są to kompleksy gleb ornych i występują w południowo-zachodniej części Gminy w rejonach wsi: Skotniki, Czachowo, Sędzice, Głuchów Dolny, Cielętniki, Radłów, Tarnowiec, Miłonowice, Rzędziszowice.
- Wytworzone z glin całkowitych oraz glin zalegających płytko i średnio głęboko na piaskach, zaliczane do kompleksów gleb ornych pszenno-dobrego, pszenno-wadliwego i żytniego dobrego. Zajmują one środkową i południową część Gminy występując w sąsiedztwie gleb wytworzonych z piasków –

największe powierzchnie zajmują w obrębach wsi, Zawonia, Pomianowice, Prawocice, Niedary, Pstrzejowice, Ludgierzowice.

- Wytworzone z piasków gliniastych, zalegających płytko i średnio głęboko na glinach, piaskach luźnych i słabo gliniastych. Są to kompleksy gleb ornych żytnej bardzo dobrej, żytnej słabej i występują podobnie jak poprzedni podtyp w środkowej i południowej części Gminy.
- Bardzo lekkie gleby, wytworzone z piasków słabo gliniastych zalegających płytko i średnio głęboko na piaskach luźnych. Są to gleby kompleksu żytnej dobrej, słabej, bardzo słabej i należą one do gleb bielcowych, pseudobielcowych i brunatnych wylugowanych i kwaśnych. Spotykane są w rejonach północnych Gminy, w okolicach Złotowa, Czeszowa, Trzęsawic.

Następny typ gleb, to mady spotykane w dolinach rzek. Powstają one z namulów osadzanych przez rzeki podczas powodzi i wylewów. Należą one do kompleksu trwałych użytków zielonych średnich. Na terenach podmokłych, poza madami, występują miejscami gleby murszowo-mineralne, należące do kompleksu użytków zielonych słabych i bardzo słabych. Są to gleby organiczne, które należy wyłączyć z zainwestowania. Czarne ziemie nie tworzą na obszarze Gminy zwartych obszarów i występują w enklawach. Charakteryzują się grubym poziomem próchnicznym, z dużą zawartością próchnicy. Ich występowanie ogranicza się najczęściej do obniżen terenowych.

Na obszarze Gminy Zawonia dominują gleby IV klasy, chociaż dość znaczny udział mają również gleby V i III klasy. Jedynie na terenie Wzgórz Trzebnickich przeważają gleby II i III klasy bonitacyjnej. Gleby najlepsze, zaliczane do I klasy, mają niewielki udział i stanowią 0,002% ogólnej powierzchni Gminy. Procentowy udział poszczególnych klas bonitacyjnych przedstawia się następująco:

- I klasa 0,002%,
- II klasa 7,996%,
- III klasa 25,428%,
- IV klasa 28,938%,
- V klasa 27,973%,
- VI klasa 9,663%.

Wskaźnik bonitacji gleb dla całej Gminy określany jest na 1,47 – przy średnim dla województwa 1,67. Ogólny wskaźnik waloryzacji rolniczej przestrzeni produkcyjnej,

według IUNG wynosi 66,7 punktów – przy ogólnym wskaźniku dla województwa 82,0. Na obniżenie walorów glebowych Gminy Zawonia wpływają głównie słabsze gleby północnej części Gminy⁹.

W gminie, według Powszechnego Spisu Rolnego przeprowadzonego w 2010 r., pod względem powierzchni dominowały gospodarstwa o areale 15 ha i więcej, co stanowiło prawie 68% powierzchni ogółem. Strukturę powierzchni gruntów ogółem według wielkości gospodarstw przedstawia tab. 22.

Tabela 22. Struktura powierzchni gruntów ogółem według wielkości gospodarstw w 2010 r.

Wyszczególnienie	Udział % w powierzchni ogółem
0,01 ha – 1 ha włącznie	2,99%
powyżej 1 ha – do mniej niż 5 ha	10,91%
od 5 ha – do mniej niż 10 ha	13,45%
od 10 ha – do mniej niż 15 ha	4,93%
15 ha i więcej	67,74%
Łącznie	100 %

Źródło: Opracowanie własne na podstawie PSR 2010.

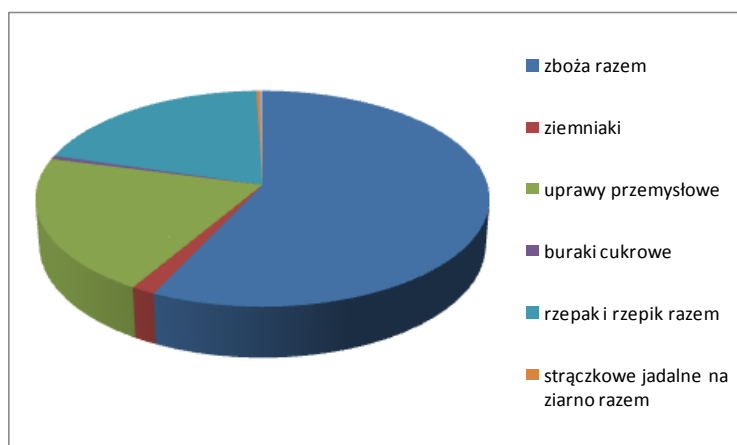
Gospodarstwa indywidualne stanowiły, według PSR, ponad 57,4% powierzchni gruntów Gminy. Wśród nich także największy odsetek stanowiły gospodarstwa o powierzchni powyżej 15 ha (43,9% powierzchni gospodarstw indywidualnych ogółem).

Biorąc pod uwagę dane pochodzące z PSR to na terenie Gminy w 2010 r. było ogółem 684 gospodarstwa rolne, z czego 680 stanowiły gospodarstwa indywidualne. Analizując dokładniej liczbę indywidualnych gospodarstw rolnych pod względem powierzchni to w 2010 r., na terenie Gminy było:

- 287 gospodarstw do 1 ha włącznie;
- 226 gospodarstw powyżej 1 ha do mniej niż 5 ha;
- 108 gospodarstw od 5 do mniej niż 10 ha;
- 25 gospodarstw od 10 do mniej niż 15 ha;
- 34 gospodarstw powyżej 15 ha.

Rolnicy z terenu Gminy uprawiają przede wszystkim zboża, najmniej warzywa gruntowe i strączkowe (ryc. 16 oraz tab. 23).

⁹ Studium uwarunkowań..., str.18-19

Ryc. 16. Uprawy w gminie Zawonia.

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych, www.stat.gov.pl

Tabela 23. Powierzchnia zasiewów w gminie Zawonia

Wyszczególnienie	Powierzchnia zasiewów (w ha)
Ogółem, w tym:	4 493,74
Zboża	3 201,79
Uprawy przemysłowe	1 150,01
Rzepak	1 119,19
Ziemniaki	85,73
Buraki cukrowe	29,82
Warzywa strączkowe	14,69
Warzywa gruntowe	13,32

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PSR 2010.

Podobnie jak w całym kraju, w ostatnich latach nastąpił znaczny spadek pogłowia zwierząt hodowlanych. Przy małej opłacalności hodowli większość rolników przestawia się wyłącznie na uprawy roślinne. Na terenie Gminy nie ma większych ośrodków hodowli bydła. Hodowla jest rozproszona i na bardzo małą skalę – od 1 do kilkunastu sztuk w każdej wsi. Wynika to z małej opłacalności chowu tradycyjnymi metodami, w niewielkich obszarowo gospodarstwach oraz wysokich nakładach pracy. Wśród zwierząt hodowlanych w gminie dominują: drób i trzoda chlewna (tab. 24). Według Powszechnego Spisu Rolnego za 2010 r. na terenie Gminy znajduje się 357 ciągników w 236 gospodarstwach rolnych.

Tabela 24. Pogłowie zwierząt w gminie Zawonia

Wyszczególnienie (rodzaj zwierząt)	Ilość (sztuk)
Trzoda chlewna	563
Bydło	161
Konie	69
Drób	112 060

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PSR 2010.

W kilku wsiach w celach turystycznych i rekreacyjnych hodowane są konie. Ponadto rozwijającym się kierunkiem produkcji rolniczej jest gospodarka rybacka, z produkcją karpia. Na obszarze słabszych gleb, często na kompleksach podmokłych

użytków zielonych w północnej części Gminy powstają zespoły stawów rybnych. Największe znajdują się:

- w Czeszowie – jeden duży zespół w pobliżu granicy ze Złotowem i kilka oddzielnych stawów w innych miejscach,
- w Złotowie – dwa zespoły w Złotówku, zespół w Stanięcicach i zespół w Trzęsowicach,
- w Sędzicach – jeden zespół.

Leśnictwo

Lasy zajmują około 38% powierzchni (tab. 25). Znajdują się tu dwa większe kompleksy leśne. Pierwszy z nich zwany jest Lasami Grochowej (od nazwy leśnictwa), drugi wchodzi w skład wielkiego kompleksu zwanego Lasami Milickimi.

Tabela 25. Powierzchnia lasów i lesistość Gminy

L.p.	Obręb	Pow. obrębu ogółem	Lasy i grunty leśne	Grunty zadrzewione	Razem	Stopień lesistości
		ha	ha	ha	ha	%
1.	Budczyce	506,14	349,14	1,60	350,74	69,3
2.	Cielętniki	247,58	14,21	2,00	16,21	6,5
3.	Czachowo	421,49	21,13	2,90	24,03	5,7
4.	Czeszów	2 178,70	1 143,82	9,43	1 153,25	52,9
5.	Głuchów Dolny	128,32	4,15	0,79	4,94	3,8
6.	Grochowa	1 465,38	1 365,48	-	1 365,48	93,2
7.	Kałowice	152,33	4,00	-	4,00	2,6
8.	Ludgierzowice	141,54	4,02	4,88	8,90	6,3
9.	Milonowice	390,10	17,13	6,92	24,05	6,2
10.	Niedary	567,94	281,69	1,84	283,53	49,9
11.	Pęciszów	615,97	419,89	0,33	420,22	68,2
12.	Pomianowice	159,44	1,99	2,97	4,96	3,1
13.	Prawocice	94,27	2,43	0,02	2,45	2,6
14.	Pstrzejowice	92,16	-	-	-	-
15.	Radłów	114,80	6,56	0,17	6,73	5,9
16.	Rzędziszowice	601,59	34,24	4,77	39,01	6,5
17.	Sędzice	401,87	27,23	5,16	32,39	8,1
18.	Skotniki	234,30	8,51	2,53	11,04	4,7
19.	Sucha Wielka	319,87	13,74	1,29	15,03	4,7
20.	Tarnowiec	568,38	12,02	9,29	21,31	3,7
21.	Zawonia	778,24	47,74	3,35	51,09	6,6
22.	Złotów	1 536,75	688,28	8,61	696,89	45,3
Razem gmina		11 717,16	4 467,40	68,85	4 536,25	38,7

Źródło: Projekt Granicy Rolno-Leśnej, sierpień 2009 r.

Według danych z 2009 r. lasy i grunty leśne ogółem zajmowały 4 467,40 ha, grunty zadrzewione 68,85 ha. Na południu Gminy są to zbiorowiska borów mieszanych świeżych z równorzędnym udziałem drzew szpilkowych i liściastych z przewagą sosny zwyczajnej. Oprócz tego rosną: buk zwyczajny, grab zwyczajny i brzoza brodawkowata. W warstwie krzewów rośnie leszczyna pospolita, jarzębina

i kruszyna pospolita. Nad rzekami można spotkać niewielkie fragmenty łągowych lasów wiązowych złożonych z olszy czarnej, wiązu pospolitego i dębu szypułkowego. Rzadziej można spotkać klon polny, topolę białą i dziką jabłoń. W takich obrębach jak Ludgierzowice, Pomianowice i Tarnowiec, większość powierzchni leśnych tworzą różne zbiorowiska drzew i krzewów, czyli tzw. tereny zadrzewione, a nie lasy.

W części północnej zdecydowanie dominuje udział naturalnych zespołów roślinnych, głównie przy udziale dużych, zwartych kompleksów leśnych. Największe powierzchnie leśne (tzw. Lasy Grochowej), występują w obrębie Grochowa – ponad 90% oraz w Pęciszowie i Budczycach – prawie 70%. Nieco mniejsze, na poziomie 50% znajdują się w Niedarach oraz w Złotowie i Czeszowie (część kompleksu Lasów Milickich). Pod względem siedliska zaliczane są głównie do borów świeżych i mieszanych, a w terenie bardziej mokrym, las mieszany świeży i las wilgotny. Dominującym gatunkiem jest sosna, a uzupełniającymi: buk zwyczajny, dąb szypułkowy i bezszypułkowy oraz klon i grab.¹⁰

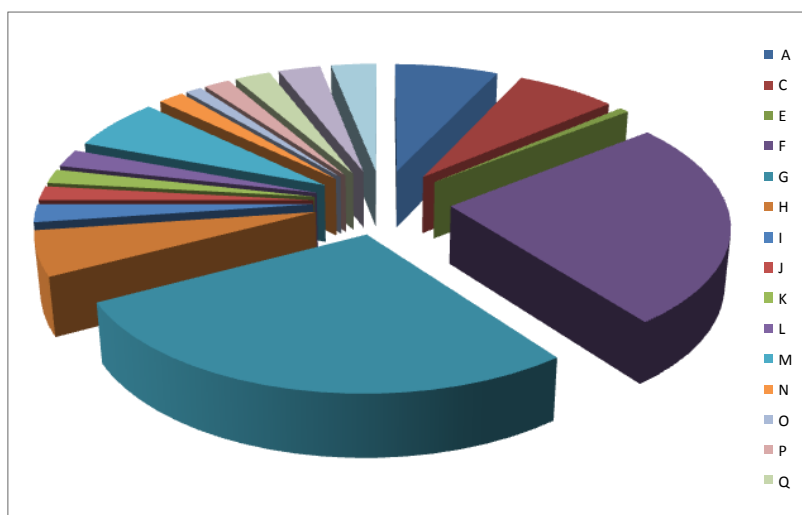
W 2011 r. na obszarze Gminy pozyskano 89 m³ drewna (grubizny), co było zmianą na lepsze w stosunku do roku poprzedniego, kiedy to pozyskano tylko 31 m³. Całość drewna pochodziła z lasów prywatnych.

II.3.2. Działalność gospodarcza

Najwięcej podmiotów gospodarczych działa na obszarze dwóch największych miejscowości: Zawoni i Czeszowa. To tu skupiona jest większość działalności usługowo-produkcyjnej Gminy oraz instytucji świadczących usługi wyższego rzędu z zakresu oświaty, zdrowia, kultury czy sportu.

Na terenie Gminy na koniec 2012 r. zarejestrowanych było, w rejestrze REGON, 459 podmiotów gospodarczych. Z ryc. 17 wynika, że dominującymi pod względem ilościowym i procentowym są następujące branże: handel – 27,5%, budownictwo – 25,1%, rolnictwo – 7% i przetwórstwo przemysłowe – 6,8%.

¹⁰ Plan urządzeniowo-rolny Gminy Zawonia.

Ryc. 17. Struktura podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w rejestrze REGON wg sekcji PKD w gminie Zawonia w 2012 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych statystycznych, www.stat.gov.pl

Sekcje:

A – Rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo

C – Przetwórstwo przemysłowe

E – Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją

F – Budownictwo

G – Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, motocykli oraz artykułów użytku osobistego i domowego

H – Hotele i restauracje

I – Transport i gospodarka magazynowa

J – Pośrednictwo finansowe

K – Obsługa nieruchomości, wynajem i usługi związane z prowadzeniem działalności gospodarczej

L – Administracja publiczna i obrona narodowa, obowiązkowe ubezpieczenia społeczne

M – Edukacja

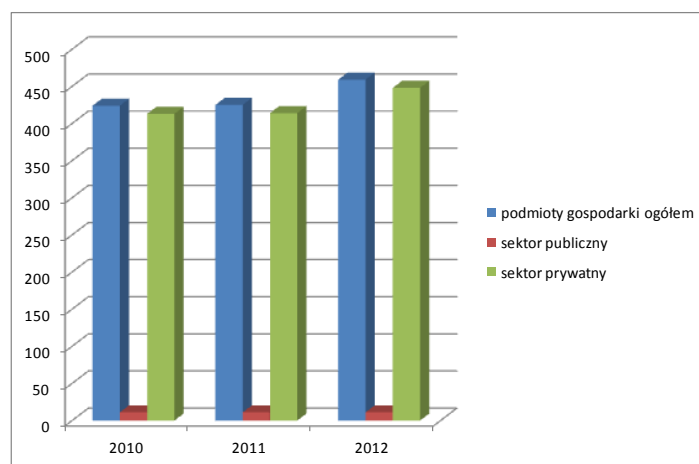
N – Ochrona zdrowia i pomoc społeczna

O – Działalność usługowa komunalna, społeczna i indywidualna, pozostała

P – edukacja

Q – Opieka zdrowotna i pomoc społeczna

Największy wzrost liczby podmiotów zarejestrowanych w rejestrze REGON w stosunku do 2010 r. odnotowano w sekcji J (pośrednictwo finansowe) – 267% i w sekcji I (transport i gospodarka magazynowa) – 250%.

Ryc. 18. Podmioty gospodarcze wpisane do rejestru REGON w gminie Zawonia w latach 2010-2012.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych statystycznych, www.stat.gov.pl

Wśród zarejestrowanych podmiotów gospodarczych dominują przedsiębiorstwa będące własnością osób prywatnych – ponad 97% wszystkich zarejestrowanych podmiotów. Analizując ostatnie lata widać w tym zakresie tendencję wzrostową – od 413 podmiotów prywatnych w 2010 r. do 448 podmiotów w 2012 r. (ryc. 18).

Wśród sektora prywatnego najliczniejszą grupę stanowią podmioty osób fizycznych, które obejmują ponad 86% ogółu zarejestrowanych podmiotów prywatnych. Niewielki udział w sektorze prywatnym na terenie Gminy odgrywa kapitał zagraniczny. W 2012 r. zarejestrowanych w rejestrze REGON było zaledwie 5 spółek prawa handlowego z udziałem kapitału zagranicznego, co stanowiło nieco ponad 1% podmiotów prywatnych działających na obszarze Gminy.

Do największych przedsiębiorstw produkcyjnych działających na terenie Gminy należą:

1. IZOLMET S.P. z o.o., Zawonia, ul. Jaśminowa 1, profil – produkcja artykułów elektroizolacyjnych z tworzyw sztucznych, podzespoły do kuchenek,
2. Zakład Produkcyjny „Dino” w Zawoni, ul. Zielona 3, profil – akcesoria, karma dla zwierząt,
3. POL ROL S.P. z o.o. w Rędziszowicach 13/1, profil – sprzedaż hurtowa zbóż,
4. PRU ROLET Sp. z o.o. w Sędzicach, profil – produkcja rolna,
5. Hurtownia Materiałów Budowlanych i Skład Opału Michał Łopyta w Zawoni, ul. Milicka, profil – handel materiałami budowlanymi,
6. Krajskie Przedsiębiorstwo Produkcyjno-Remontowe Jerzy Krajs, Czachowo 15, profil produkcja narzędzi,
7. POLYTRADE Czachowo 1, profil – gotowe wyroby z tworzyw sztucznych.

Tabela 26. Podmioty gospodarcze powiatu trzebnickiego na obszarach wiejskich zarejestrowane w rejestrze REGON w 2012 r.

Wyszczególnienie obszarów wiejskich	Liczba podmiotów REGON na koniec 2012 r.
Oborniki Śląskie	975
Prusice	421
Trzebnica	742
Wisznia Mała	1129
Zawonia	459
Żmigród	468

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych, www.stat.gov.pl

Porównując gminę Zawonia z obszarami wiejskimi gmin powiatu trzebnickiego, pod względem aktywności gospodarczej, gmina Zawonia wypada całkiem dobrze (por. tab. 26), szczególnie w zestawieniu z obszarami wiejskimi Gminy Prusice (tab. 27).

Tabela 27. Podmioty gospodarcze – wskaźniki – porównanie trzech gmin

Wskaźniki	2010			2011			2012		
Obszary wiejskie Gmin	Zawonia	Prusice	Wisznia Mała	Zawonia	Prusice	Wisznia Mała	Zawonia	Prusice	Wisznia Mała
podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 tys. ludności	743	586	1132	738	570	1145	801	592	1179
jednostki nowo zarejestrowane w rejestrze REGON na 10 tys. ludności	100	84	123	107	68	133	96	63	130
jednostki wykreślone z rejestru REGON na 10 tys. ludności	56	45	58	105	86	113	44	47	103
osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 100 osób w wieku produkcyjnym	9	8	14	9	7	14	10	8	14
fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 10 tys. mieszkańców	25	30	26	26	32	30	28	35	29

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych, www.stat.gov.pl

Wg danych 2011 r. ogółem pracujących w gminie było 1077 osób, 735 mężczyzn i 342 kobiety. W porównaniu do roku poprzedzającego, kiedy to pracowało łącznie 439 osób, był to wzrost o 245%.

II.3.2. Turystyka

Miejsca noclegowe

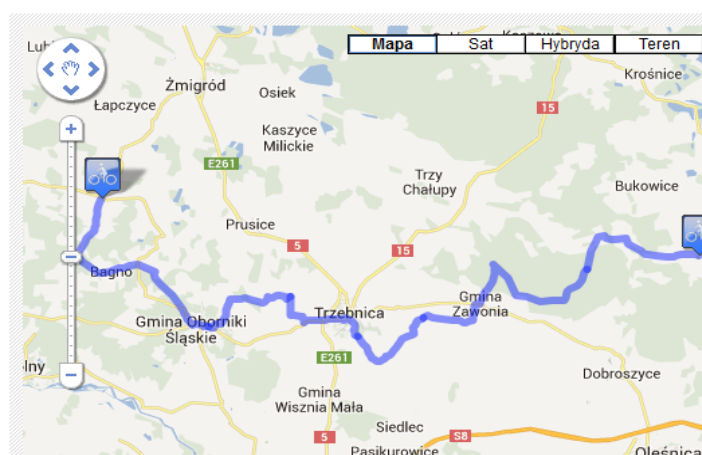
Na terenie Gminy znajduje się skromna baza turystyczna. Występują tylko 3 obiekty posiadające miejsca noclegowe:

1. Czeszów – Hotel „Niezły Młyn” – 3 gwiazdki, wysoki standard, 38 pokoi z łazienkami pomieści 137 osób, dwie sale konferencyjne – na 50 i 150 osób, sala balowa na 200 osób. Do dyspozycji gości jest basen, sauna parowa i sucha, jacuzzi, solarium, fryzjer,
2. Złotówek – Kwatera Myśliwska – 9 pokoi pomieści łącznie 24 osoby.

Szlaki turystyczne

Przez teren Gminy poprowadzony został w 2009 r. szlak rowerowy – Korona Kocich Gór o łącznej długości trasy: 90 km (ryc. 19).

Trzebnica - Korona Kocich Gór

Ryc.19. Przebieg szlaku rowerowego Korona Kocich Gór.
Źródło: <http://dolnyslask.info.pl/dokumenty,trzebnica-korona-kocich-gor>

Kocie Góry – to popularna nazwa Wzgórz Trzebnickich, których kulminacje stanowią najwyżej położone miejsca pomiędzy Sudetami a Wieżycą. Szlak został wyznaczony dla promowania najpiękniejszych zakątków Wzgórz Trzebnickich. Przy trasie nie brakuje atrakcyjnych zabytków kultury i przyrody, ale największą atrakcją są przepiękne panoramy na Nizinę Wrocławską, Ślężę, Karkonosze oraz na dolinę Baryczy i Odry. W skład Korony wchodzi 14 następujących szczytów: Winna Góra – tzn. Kocia Góra 219 m n.p.m., Wzgórze Widok 244 m n.p.m., Ciemna Góra 258 m n.p.m., Farna Góra 257 m n.p.m., Kapliczne Wzgórze – 244 m n.p.m. – gmina Trzebnica, Wiszniak 247 m n.p.m. – gmina Wisznia Mała, Góra Połaniec 245 m n.p.m., Kowska Góra 247 m n.p.m. – gmina Oborniki Śląskie, Wzgórze Cielętnik 245 m n.p.m. – gmina Zawonia, Zielony Szczyt 240 m n.p.m. – gmina Dobroszyce, Góra Gnieździec 226 m n.p.m., Dolnośląski Szczyt 226 m n.p.m., Góra Holtei'a, 217 m n.p.m. – gmina Oborniki Śląskie, Wzgórze Strupińskie 155 m n.p.m. – gmina Prusice.

Zabytki

Na terenie Gminy znajdują się historyczne obiekty objęte ochroną prawną. Są to zarówno obiekty kubaturowe jak i historyczne układy urbanistyczne (parki pałacowe i podworskie). Potwierdzenia faktów historycznych związanych z osadnictwem na terenie Gminy dostarczają również liczne stanowiska archeologiczne.

Zabytki nieruchome¹¹:

Czachowo

- zespół pałacowy, XIX/XX, nr rej.: A/3634/422/W z 30.09.1978: pałac i park,

Głuchów Dolny

- pałac, nr 11, 2 poł. XVIII, 1880, nr rej.: A/1154 z 6.03.2009,

Rzędziszowice

- zespół pałacowy, 2 poł. XIX:
 - pałac, nr rej.: A/3630/611/W z 12.06.1987,
 - park, nr rej.: A/3631/583/W z 27.12.1984,

Sędzice

- park, XIX, nr rej.: A/3629/556/W z 27.12.1984,

Sucha Wielka

- zespół pałacowy i folwarczny, nr rej.: A/3627/726/W z 18.12.1996:
 - pałac, XVIII/XIX, pocz. XX,
 - oficyna, poł. XIX,
 - dom mieszkalny, 1910,
 - 2 budynki gospodarcze, 2 poł. XIX, 1910,
 - gołębnik, k. XVIII,
 - obora, 1860,
 - chlew, 2 poł. XIX,
 - ogrodzenie, mur., XVIII/XIX, pocz. XX,
 - park, XVIII, 2 poł. XIX-XX, nr rej.: A/3628/582/W z 27.12.1984,

Zawonia

- kościół par. p.w. św. Jadwigi, 1689, pocz. XX, nr rej.: A/3643/1724 z 20.06.1966,
- kościół ewangelicki, ob. magazyn, 1800, 1936, nr rej.: A/3644/1725 z 20.06.1966,

Złotów

- kościół ewangelicki, ob. rzym.-kat. fil. p.w. św. Józefa Oblubieńca, drewn., 1754, nr rej.: A/3639/1041 z 23.01.1964.

¹¹ <http://www.nid.pl/idm,580,zabytki-nieruchome.html> – stan na dzień 31.03.2013

Zabytki ruchome:¹²

1. Zawonia – wyposażenie kościoła św. Jadwigi,
2. Zawonia – cmentarz przykościelny (przy kościele św. Jadwigi),
3. Zawonia – kaplica przydrożna przy nr 97,
4. Złotów – wyposażenie kościoła filialnego św. Józefa Oblubieńca 427/1-9
13.01.81 nowy rok rejestru 344/427 1-9,
5. Złotów – nagrobki na cmentarzu ewangelickim.

Stanowiska archeologiczne¹³:

1. Zawonia – średniowieczna grobla 295/Arch/67,
2. Zawonia – osada wczesnośredniowieczna 299/Arch/67,
3. Zawonia – osada wczesnośredniowieczna 289/Arch/69,
4. Zawonia – osada wczesnośredniowieczna 294/Arch/67,
5. Zawonia – osada wczesnośredniowieczna 414/Arch/69,
6. Zawonia – osada wczesnośredniowieczna 140/Arch/65,
7. Ludgierzowice – kurhany z epoki brązu 276/Arch/67,
8. Niedary – kurhany z epoki brązu 277/Arch/67.

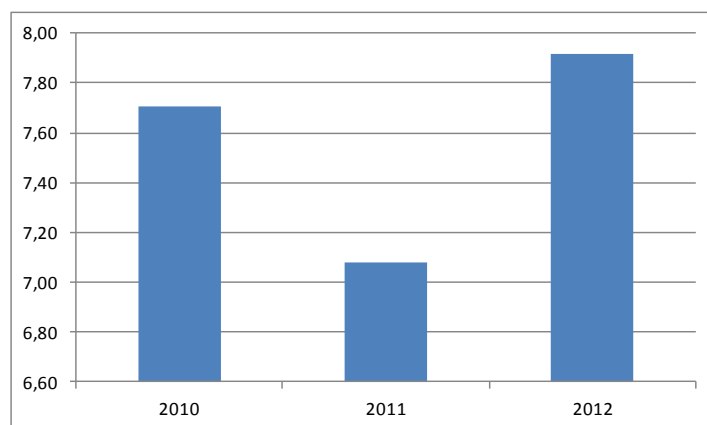
II.3.3. Bezrobocie i rynek pracy

Jedną z najistotniejszych kwestii w diagnozie układu lokalnego jest problem bezrobocia. Jest to również jedna z głównych determinant sytuacji ekonomicznej Gminy i perspektyw jej rozwoju społecznego i gospodarczego. W okresie ostatnich trzech lat bezrobocie w gminie Zawonia utrzymuje się na mniej więcej stałym poziomie ok. 7%. Wahania nie przekroczyły w tym okresie granicy 1%, co w skali województwa jest niewielką zmienną (ryc. 20)

Trzeba jednak zaznaczyć, iż oficjalne dane prawdopodobnie nie dają pełnego obrazu bezrobocia w gminie. Istnieje prawdopodobnie trudne do oszacowania bezrobocie ukryte. Jedną z przesłanek mogących potwierdzać tę tezę jest rozdrobnienie gospodarstw rolnych (patrz: rolnictwo), które nie dają możliwości utrzymania, a których właściciele nie posiadają oficjalnie statusu osób bezrobotnych.

¹² „Studium uwarunkowań...”

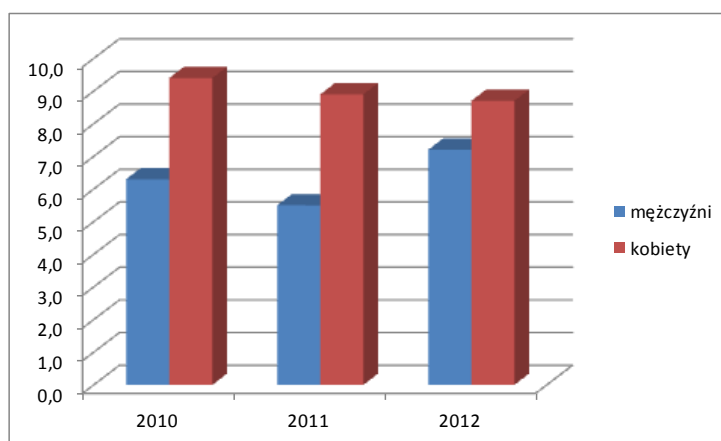
¹³ „Studium uwarunkowań...”

Ryc. 20. Stopień bezrobocia ogółem w gminie Zawonia.

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Trzebnicy

Wśród osób bezrobotnych ponad połowę stanowią kobiety – w kolejnych latach (2010-2012) było to odpowiednio 56%, 58%, 51% (ryc. 21).

Ryc. 21. Bezrobotni w gminie Zawonia według płci.

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Trzebnicy

Choć odsetek bezrobotnych kobiet był w analizowanym okresie nieco wyższy niż odsetek bezrobotnych mężczyzn, to wydaje się, że bezrobocie w Zawoni w równym stopniu dotyka tak mężczyzn jak i kobiety. Szczegółowe dane na temat bezrobocia pokazano w tab. 28. Niepokojącym zjawiskiem jest natomiast fakt, że w 2012 r. prawie 85% bezrobotnych było pozbawionych prawa do zasiłku. Jest to pogorszenie sytuacji w porównaniu z 2011 r., a wskazuje na długotrwałe bezrobocie.

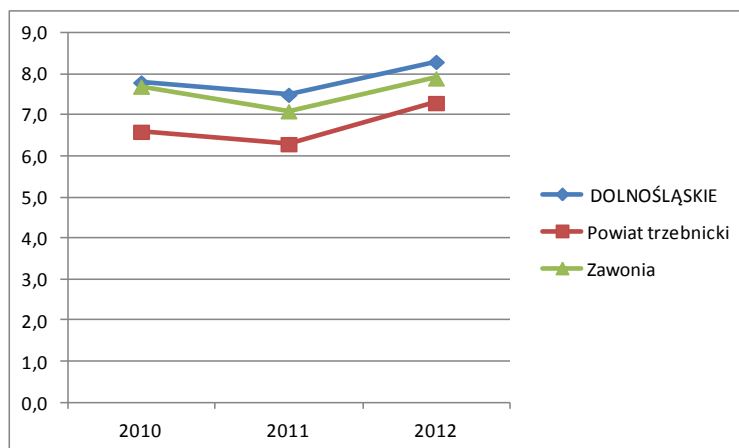
Tabela 28. Liczba osób bezrobotnych w gminie Zawonia.

Lata	Liczba bezrobotnych w Gminie Zawonia		Uprawnieni do zasiłku dla bezrobotnych	
	Ogółem	W tym kobiety	Ogółem	W tym kobiety
2010	293	164	41	18
2011	272	157	49	26
2012	303	153	47	16

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Trzebnicy.

Wprawdzie w powiecie trzebnickim udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym na poziomie 7,3% w 2012 r., jest niższy niż w gminie Zawonia w tym samym okresie – 7,9%, to na tle całego województwa dolnośląskiego te notowania nie wydają się już takie niekorzystne – w województwie wskaźnik ten na koniec 2012 r. osiągnął wartość 8,3%, a np. w gminie Żmigród – większej i bardziej gospodarczo rozwiniętej – ten wskaźnik jest na poziomie 10,7% (ryc. 22).

Ryc. 22. Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym.

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Trzebnicy oraz www.stat.gov.pl

Zdecydowanie najwięcej bezrobotnych zamieszkuje dwa największe skupiska Gminy, czyli Zawonię oraz Czeszów. Procent osób bezrobotnych pośród wszystkich osób pozostających bez pracy wyniósł w 2012 r. odpowiednio 21,5% i 19,1% (tab. 29).

Tabela 29. Liczba osób bezrobotnych w poszczególnych miejscowościach Gminy

Lata	2010	2011		2012		
Miejscowość	ogółem	kobiety	ogółem	kobiety	ogółem	kobiety
Budczyce	0	0	3	2	3	3
Cielętniki	6	5	3	2	5	4
Czachowo	15	13	13	11	13	7
Czeszów	64	30	47	26	58	31
Głuchów Dolny	2	1	5	2	5	1
Grochowa	8	5	4	4	3	3
Kałowice	6	2	7	3	11	8
Kopiec	6	5	5	3	2	2
Ludgierzowice	2	0	5	2	6	1
Milonowice	13	6	6	4	7	3
Niedary	14	9	15	8	10	4
Pęciszów	6	5	9	7	5	2
Pomianowice	2	2	1	1	1	0
Prawocice	3	1	2	2	2	1
Pstrzejowice	1	1	1	1	0	0
Radłów	3	1	3	1	3	1
Rzędziszowice	8	5	11	6	9	3

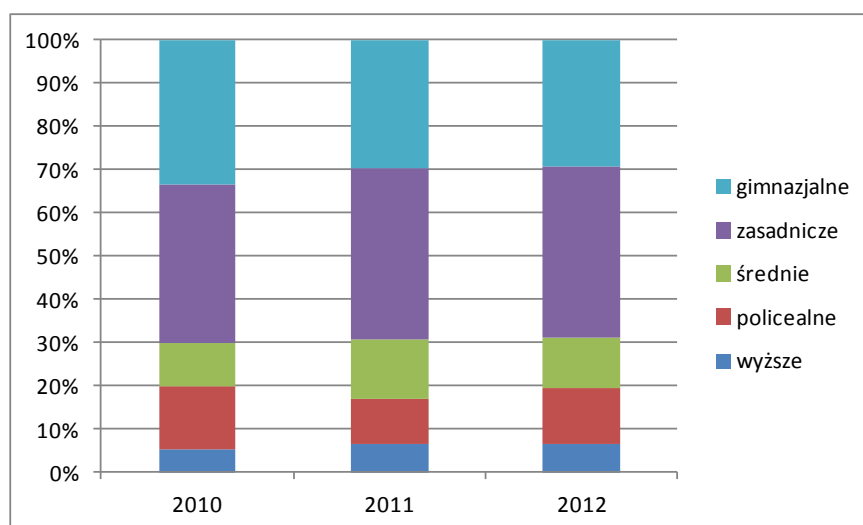

Sędzice	20	8	19	4	26	7
Stanięcie	1	0	3	2	2	1
Sucha Wielka	13	8	12	7	13	8
Tarnowiec	16	11	0	0	18	7
Trzemsze	1	1	16	11	0	0
Trzęsowice	1	0	4	3	9	4
Zawonia	54	27	52	24	65	33
Złotów	26	18	24	19	26	18
Złotówek	2	0	2	2	1	1
GINA OGÓŁEM	293	164	272	157	303	153

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Trzebnicy.

Osoby młode, w wieku do 25 lat stanowiły w 2012 r. 26% bezrobotnych, zaś osoby starsze, powyżej 50 roku życia – 22%, przy czym w analizowanym okresie można zauważyć zwiększanie się udziału osób starszych wśród bezrobotnych (w 2010 udział ten wynosił 16,7%).

Najbardziej liczną kategorię bezrobotnych – gdy weźmiemy pod uwagę wykształcenie – stanowią osoby z wykształceniem zasadniczym (40% w 2012 r.), za nimi sytuują się osoby z wykształceniem gimnazjalnym (29%). Najmniejszą grupę stanowią osoby z wykształceniem wyższym (ryc. 23).

Ryc. 23. Bezrobotni w gminie Zawonia wg wykształcenia.

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Trzebnicy

W ciągu badanego okresu 2010-2012 wśród bezrobotnych najbardziej wzrósł udział osób z wykształceniem zawodowym o 2,7%, a w następnej kolejności wśród osób z wykształceniem średnim o 1,7% i wyższym 1,1%. Wprawdzie osoby z wykształceniem wyższym stanowią niewielką część bezrobotnych, ale zwiększanie się ich liczby powinno niepokoić, szczególnie dlatego, że bardzo często bezrobocie dotyczy absolwentów szkół wyższych, nieposiadających doświadczenia zawodowego. Podobnie jest w przypadku bezrobotnych w wykształceniu średnim –

część z nich stanowią ludzie młodzi, bez doświadczenia lub z niewielkim doświadczeniem, często po szkołach ogólnokształcących, które nie dają przygotowania zawodowego. Konieczne jest więc podejmowanie działań na rzecz poprawy sytuacji osób lepiej wykształconych na rynku pracy. Najmniej pogłębia się bezrobocie wśród osób z wykształceniem gimnazjalnym, gdzie odnotowano spadek bezrobocia w analizowanym okresie o 4,1%.

II.4. Infrastruktura techniczna

II.4.1. Sieć wodociągowa i kanalizacyjna

Sieć wodociągowa

Gmina Zawonia zaopatrywana jest w wodę do picia i do celów gospodarczych z ujęć (SUW) w Czeszowie, Zawoni i Głuchowie Górnym (gmina Trzebnica). Nazwę wodociągów przyjęto od nazwy wsi, gdzie zlokalizowane jest ujęcie i stacja uzdatniania wody (SUW). Użytkownikiem i właścicielem wodociągów jest Gmina Zawonia.

Z ujęcia w Czeszowie zaopatrywane są miejscowości tj.: Czeszów, Trzęsowice, Złotów i Malerzów (położony w sąsiedniej gminie). Z ujęcia w Głuchowie Górnym zaopatrywanych jest kilka miejscowości położonych w południowo-zachodniej części Gminy, tj.: Głuchów Dolny, Czachowo, Radłów, Sędzice i Skotniki. Wodociąg grupowy „Zawonia” zaopatruje w wodę następujące miejscowości: Zawonia, Grochowa, Tarnowiec, Sucha Wielka, Pstrzejowice, Kałowice, Pęciszów, Cielętniki, Niedary, Ludgierzowice, Prawocice, Kopiec, Rzędziszowice, Miłonowice, Pomianowice.

Ujęcie wody i stacja uzdatniania wody (SUW) „Zawonia” są położone we wschodniej części wsi Zawonia, przy drodze gruntowej do wsi Rzędziszowice. W skład ujęcia wody wchodzi 2 studnie wiercone – studnia nr VI i studnia nr VIa. Studnia nr VI jest studnią podstawową a studnia nr VIa pełni rolę studni awaryjnej. Studnie eksploatowane są zamiennie, zmiana następuje w okresach dwutygodniowych. Studnie znajdują się we wspólnej wygródzonej strefie ochrony bezpośredniej na działce nr 230/7 o kształcie czworoboku o wymiarach 13,0 m x 25,0 m x 13,2 m x 20,8 m. Odległość między studniami wynosi 10 m. Woda jest ujmowana z utworów trzeciorzędowych (wodonośne piasek ze żwirami). Skład bakteriologiczny wody nie budzi zastrzeżeń. Poza nadnormatywną ilością żelaza woda nie zawiera manganu miedzi, a metale ciężkie cynk, ołów, kadm występuje w ilościach

normatywnych. W związku z ponadnormatywną ilością żelaza woda wymaga uzdatniania poprzez odżelaziania w stacji uzdatniania wody. Stacja uzdatniania wody (SUW) jest zlokalizowana w odległości około 200 m od studni nr VI. Przepustowość SUW określa się na $Q\ 35\ \text{m}^3/\text{h}$. Woda ze studni podawana jest do SUW, gdzie po napowietrzeniu i odżelazieniu na trzech filtrach ciśnieniowych $\varnothing\ 1400\ \text{mm}$ tłoczona jest do trzech betonowych zbiorników wyrównawczych każdy o pojemności $150\ \text{m}^3$. Przy zbiornikach wyrównawczych znajduje się pompownia, w której pompy zasilają 8 wsi: Zawonię, Grochową, Tarnowiec, Budczyce, Suchą Wielką, Przestrzejewice, Kałowice i Pęciszów oraz pompują wodę do zbiornika końcowego stalowego – $50\ \text{m}^3$ w Cielętnikach, skąd grawitacyjnie zasilane są wsie: Cielętniki, Niedary, Ludgierzowice, Miłonowice, Prawocice, Rzędziszowice, Kopiec.

Ujęcia wody i stacja uzdatniania wody „Głuchów Górny” są położone w północno-wschodniej części wsi Głuchów Górny. W skład ujęcia wody wchodzi 2 studnie wiercone – studnia nr I i studnia nr II. Studnia nr I jest studnią podstawową, a studnia nr II pełni rolę studni awaryjnej. Studnie eksploatowane są zamiennie, zmiana następuje w okresach dwu i trzydniowych. Studnie znajdują się we wspólnej, wygradzonej strefie ochrony bezpośredniej na działce nr 203/13 o kształcie prostokąta o wymiarach boków $41,5\ \text{m} \times 22,0\ \text{m}$. Odległość między studniami wynosi $19,5\ \text{m}$. Woda jest ujmowana z utworów czwartorzędowych (wodonośne piaski ze żwirami i otoczakami) i jest pod względem bakteriologicznym dobra. Woda zawiera podwyższoną okresowo zawartość żelaza i manganu, co wymaga jej uzdatniania w SUW w Głuchowie Górnym. Stacja uzdatniania wody SUW położona jest w odległości około 200 m od studni nr I i II. Woda ze studni nr I i II tłoczona jest rurociągiem tłocznym PCV $\varnothing\ 90\ \text{mm}$ do SUW, gdzie po procesie uzdatniania z filtrów podawana jest rurociągiem PCV $\varnothing\ 110\ \text{mm}$ do zbiornika retencyjnego o pojemności $V\ 100\ \text{m}^3$ w odległości 300 m na północ od SUW. Usytuowanie zbiornika na lokalnym najwyższym wzniesieniu umożliwia zasilanie poszczególnych wsi w układzie grawitacyjnym. Na terenie SUW znajduje się stary zbiornik retencyjny o pojemności $V = 125\ \text{m}^3$, pełni on rolę zbiornika awaryjnego.

Ujęcia wody i stacja uzdatniania wody „Czeszów” położone są w dolinie rzeki Sącicznicy na brzegu lasu przy drodze Zawonia-Czeszów w południowej części wsi. W skład ujęcia wody wchodzi 2 studnie wiercone – studnia nr II i studnia nr III. Studnia nr III jest studnią podstawową, a studnia nr II pełni rolę studni zamiennej.

Studnie eksploatowane są przemiennie, zmiana następuje w okresach 2-3 tygodni. Studnie znajdują się w wygrodzonych strefach ochrony pośredniej, na działce nr 634/10. Odległość między studniami wynosi 52 m. Ujmowana woda z utworów czwartorzędowych (wodonośne piaski różnoziarniste ze żwirami i otoczkami) jest pod względem bakteriologicznym dobra. Zawiera jednak ponadnormatywną ilość żelaza i nadmanganu i w związku z tym wymaga uzdatniania w SUW. Stacja uzdatniania wody położona jest w odległości około 100 m od studni. Wydajność SUW wynosi Q 32 m³/h. Woda ze studni nr II i III odprowadzana jest rurociągiem $\varnothing$ 160 do stacji uzdatniania wody, gdzie po napowietrzeniu i po odżelazieniu oraz odmanganieniu na 2 filtrach ciśnieniowych o pojemności 1800 m³ wprowadzana jest do zbiornika o pojemności V = 50 m³. Następnie woda tłoczona jest do sieci wodociągowej i 2 zbiorników wyrównawczych o pojemności 100 m³ każdy, zlokalizowanych we wsi Złotów (1 w centrum wsi przy remizie strażackiej, drugi w wschodniej części wsi przy boisku sportowym). Przy zbiornikach w Złotowie znajduje się pompownia, która zapewnia odpowiednie ciśnienie i wydajność wodzie podawanej do zbiorników dla wsi Złotów i Malerzów.

Sumaryczna długość sieci wodociągowej w gminie Zawonia wynosi 92 km. Stan sieci przedstawia tab. 30. Odbiorcami są głównie gospodarstwa domowe (tab. 31).

Tabela 30. Stan sieci wodociągowej w gminie Zawonia

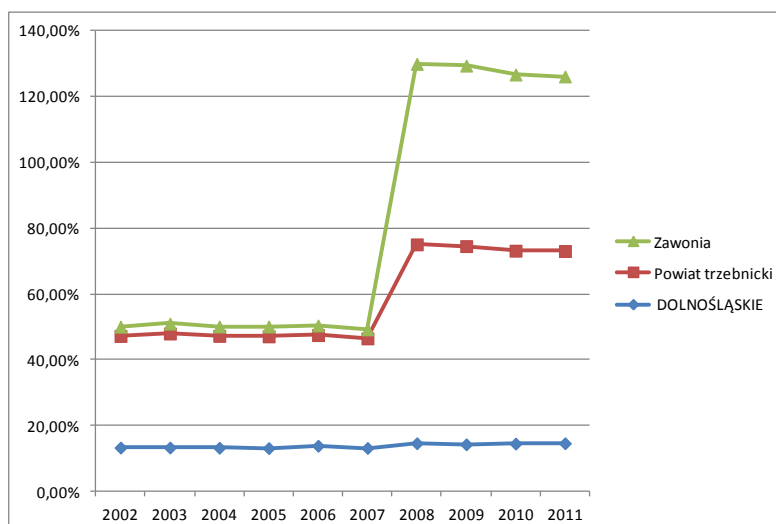
Wiek sieci wodociągowej	Sieć wodociągowa (%)
Do 20 lat	20%
Od 20 do 45 lat	50%
Powyżej 45 lat	30%

Źródło: Urząd Gminy Zawonia.

Tabela 31. Odbiorcy korzystający z sieci wodociągowej

Odbiorcy	Ilość odbiorców w sztukach	Ilość odbiorców w % korzystających z sieci
Gospodarstwa domowe	1450 gospodarstw domowych	96,7 %
Odbiorcy komunalni	-	-
Przedsiębiorcy/rzemieślnicy	50 odbiorców	3,3 %

Źródło: Urząd Gminy Zawonia.

Ryc. 24. Zużycie wody na 1 mieszkańca w dam^3 w gminie Zawonia na tle powiatu i województwa.

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych, www.stat.gov.pl

Po inwestycjach rozpoczętych w 2006 r. pozwalających na rozbudowę sieci wodociągowej, widać od 2008 r. gwałtowny skok zużycia wody w gminie (ryc. 24). Na terenie Gminy Zawonia, dzięki rozbudowie wodociągu, tylko 20 gospodarstw domowych (łącznie 80 osób) pozostaje niepodłączonych do sieci. Ubytki na sieci wynoszą 30%, zużycie wody na cele bytowo-gospodarcze od 2008 r. wynosi średnio 300 tysięcy m^3 rocznie.

Sieć kanalizacyjna

Obecnie żadna miejscowość na terenie Gminy nie posiada systemu kanalizacji sanitarnej. Ścieki bytowo-gospodarcze gromadzone są w bezodpływowych zbiornikach na nieczystości ciekłe (szamba) – liczba gospodarstw posiadających szamba wynosi 1450, okresowo opróżniane i wywożone przez samochody asenizacyjne do oczyszczalni ścieków. Oczyszczalnia ścieków o przepustowości 359 $\text{m}^3/\text{dobę}$ zlokalizowana jest w miejscowości Sucha Wielka na działce nr 86/1. Obiekt został zrealizowany ze środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej i oddany do użytku w 2008 r. Ilość oczyszczanych ścieków na dobę wynosi średnio 40 m^3 . System oczyszczalni jest naturalnym systemem oczyszczania ścieków opartym na wykorzystaniu roślin wodnych Lemna, popularnie zwanym rzęsą wodną.

Coraz większą popularnością cieszą się przydomowe oczyszczalnie ścieków, które pozwalają na skuteczne i proste oczyszczanie ścieków oraz odprowadzenie ich do gruntu lub wód powierzchniowych. Przydomowe oczyszczalnie ścieków to

ekologiczne rozwiązanie problemu ścieków w gospodarstwach domowych. W gminie Zawonia 15 gospodarstw posiada przydomowe oczyszczalnie ścieków.

Część ścieków w gminie gromadzona jest w osadnikach przepływowych, z których ścieki odprowadzone są do dołów chłonnych lub rowów melioracyjnych i cieków wodnych, co powoduje dość znaczne zanieczyszczenie środowiska. Część ścieków z nieszczelnych szamb również przedostaje się do gruntu.

II.4.2. Zaopatrzenie w energię

Energia elektryczna

Na terenie Gminy Zawonia istnieją następujące linie energetyczne:

- linia energetyczna o długości 5 km o napięciu 110 kv,
- linia energetyczna o długości 50,542 km o napięciu 20 kv,
- linia energetyczna o długości 59,075 km o napięciu 24 kv.

Na terenie Gminy znajdują się 54 stacje transformatorowe. 349 gospodarstwa rolne oraz 1258 gospodarstw domowych przyłączonych jest do sieci. Gmina jest dobrze zelektryfikowana a dostarczana energia spełnia potrzeby mieszkańców.

Energia ciepła

Z uwagi na brak centralnych urządzeń zaopatrujących mieszkańców w energię ciepłą gmina Zawonia posiada rozproszony system gospodarki ciepłej. W poszczególnych miejscowościach znajdują się lokalne kotłownie zaopatrujące w ciepło poszczególne budynki mieszkalne, zakłady pracy, szkoły. Gmina Zawonia korzystając z gazu (kopalnia gazu w miejscowości Czeszów) zmodernizowała wszystkie kotłownie w budynkach administracyjnych. Zanieczyszczające środowisko kotłownie węglowe zastąpiły nowoczesne kotłownie gazowe w budynkach Zespołu Szkół w Czeszowie i w Zawoni, budynkach Zespołu Publicznych Zakładów Opieki Zdrowotnej w Zawoni, budynku Urzędu Gminy Zawonia oraz budynku Gminnego Ośrodka Kultury i Biblioteki w Zawoni.

Mieszkańcy Gminy w przeważającej większości korzystają z indywidualnych palenisk znajdujących się w poszczególnych gospodarstwach domowych (ogrzewanie piecowe lub etażowe c.o.), głównie opalanych węglem, koksem oraz częściowo gazem z sieci.

Gaz

Przez obszar Gminy przebiegają następujące gazociągi:

- gazociąg przesyłowy wysokiego ciśnienia relacji Czeszów-Wrocław o średnicy nominalnej DN 500 oraz ciśnienia nominalnego PN 8,4 MPa,
- gazociąg przesyłowy wysokiego ciśnienia relacji Odolanów-Wierzchowice-Czeszów o średnicy nominalnej DN 400 oraz ciśnienia nominalnego PN 6,3 MPa (wybudowany w 1973 r.),
- gazociąg przesyłowy DN 57 x 6 od odwiertu Czeszów 15 do Ośrodka Grupowego Czeszów ciśnienie 14,0 MPa, rok budowy 1973,
- gazociąg DN 76 x 6 od odwiertu Czeszów 8 do Ośrodka Grupowego Czeszów, ciśnienie 14,0 MPa, rok budowy 1973,
- gazociąg DN 89 x 7 od odwiertu Czeszów 11 do Ośrodka Grupowego Czeszów, ciśnienie 14,0 MPa, rok budowy 1973,
- gazociąg DN 57 x 6 od odwiertu Czeszów 16 do Ośrodka Grupowego Czeszów, ciśnienie 14,0 MPa, rok budowy 1973,
- gazociąg DN 57 x 6 od odwiertu Czeszów 17 do Ośrodka Grupowego Czeszów, ciśnienie 14,0 MPa, rok budowy 1973,
- gazociąg DN 108 x 8 od odwiertu Czeszów 18 do Ośrodka Grupowego Czeszów, ciśnienie 14,0 MPa, rok budowy 1983,
- gazociąg DN 70 x 6 od odwiertu Czeszów 21 do odwiertu Czeszów 11, ciśnienie 14,0 MPa, rok budowy 1985,
- nieczynny gazociąg DN 76 x 6 od zlikwidowanego odwiertu Czeszów 12 do Ośrodka Grupowego Czeszów, rok budowy 1973,
- nieczynny gazociąg DN 89 x 7 od zlikwidowanego odwiertu Czeszów 13 do Ośrodka Grupowego Czeszów, rok budowy 1973¹⁴.

Obecnie z gazu z sieci gazowej może skorzystać około 60% mieszkańców Gminy. Część mieszkańców korzysta w dalszym ciągu z gazu bezprzewodowego z butli. W najbliższym okresie w oparciu o program gazyfikacji Gminy, liczba mieszkańców korzystająca z gazu sieciowego znacznie wzrośnie, co przyczyni się również do znacznie większego wykorzystania gazu dla potrzeb grzewczych.

II.4.3. Utrzymanie czystości i gospodarka odpadami

W trosce o ekologię Gmina oddała w 2001 r. do użytku nowoczesne wysypisko śmieci – Składowisko Odpadów Komunalnych w Skotnikach (SOK). Przewidywany

¹⁴ Studium uwarunkowań...

termin zakończenia eksploatacji to około 2020 r. Pojemność całkowita wysypiska według projektu budowlanego wynosi 38 475 m³ tj. 12 300 Mg. Dobowa ilość odpadów przyjmowanych do unieszkodliwiania – 2,2 Mg/dobę. Stopień wypełnienia kwatery (szacunkowo) wynosi około 38%.

Mając na uwadze dobro środowiska naturalnego wdrożono program selektywnej zbiórki odpadów i w tym celu we wszystkich miejscowościach Gminy Zawonia ustawiono pojemniki do segregacji odpadów (pojemniki do segregacji szkła opatrzone logiem Gminy Zawonia). Ponadto coraz większa ilość mieszkańców korzysta z pojemników na odpady komunalne. W związku z wejściem od 1 lipca 2013 r. nowej ustawy dotyczącej gospodarki odpadami Gmina ogłosiła przetarg na nowego odbiorcę odpadów i wygrały go dwa przedsiębiorstwa dotychczas zajmujące się tą działalnością na terenie Gminy Zawonia, czyli Wrocławskie Przedsiębiorstwo Oczyszczania ALBA S.A. oraz Usługi Komunalne WODNIK z Trzebnicy.

Dzięki lokalizowaniu i likwidacji wszystkich nielegalnych składowisk odpadów rozpoczęto akcję propagującą czyste środowisko. Osoby łamiące zakaz wysypywania odpadów w miejscach innych niż Składowisko Odpadów Komunalnych w Skotnikach, podlegają karze administracyjnej. Do działań zmierzających do walki z zaśmiecaniem Gminy należy zaliczyć również coroczną akcję „Sprzątanie Świata”.

II.4.4. Infrastruktura transportowa

Gmina Zawonia położona jest z dala od głównych ciągów komunikacyjnych o znaczeniu międzyregionalnym. Przez teren Gminy nie przebiega żadna linia kolejowa. System komunikacji jest dostosowany do intensywności i charakteru zainwestowania. Na terenie Gminy dominuje zabudowa zagrodowa, mieszkaniowa jednorodzinna i letniskowa. Niewielka dynamika rozwoju gospodarczego, mała liczba mieszkańców w poszczególnych wsiach (poza Zawonią i Czeszowem) nie sprzyjały dotychczas rozbudowie sieci drogowej. Najważniejszą drogą przebiegającą przez teren Gminy w kierunku zachód-wschód jest droga wojewódzka nr 340 relacji Ścinawa-Wołów-Brzeg Dolny-Trzebnica-Zawonia-Oleśnica. Droga ma nawierzchnię asfaltową, jednak jej stan techniczny nie jest dobry. Droga jest wąska, widoczne są koleiny, spowodowane przez ruch ciężkich samochodów dostawczych. Brakuje oświetlenia tej drogi poza miejscowościami, przez które przebiega. Nie ma poboczy

ani chodników. Droga w pozostałych miejscowościach na obszarach zabudowanych nie jest w pełni wyposażona w infrastrukturę drogową.

Pozostałe drogi w zarządzie Gminy Zawonia:

- droga G 102051 w Trzęsawicach, droga o długości 1100 metrów, o szerokości 4 metrów na odcinku 900 metrów i 3 metrów na odcinku 200 metrów, o nawierzchni z masy bitumicznej i stanie technicznym dobrym,
- droga G 102052 z Grochowej do Kuźniczyska, o długości 2300 metrów, szerokości 3 metrów, droga gruntowa w dobrym stanie technicznym,
- droga G 102053 z Budczyc do Blizocina, o długości 2000 metrów, o szerokości 3,5 metra na długości 400 metrów, 2,5 metra na odcinku 1600 metrów, droga gruntowa w dobrym stanie technicznym,
- droga G 102054 z Budczyc do Grochowej, o długości 2000 metrów, na odcinku 150 metrów o szerokości 4 metrów, na długości 1850 metrów o szerokości 2,5 metra, droga gruntowa w dobrym stanie technicznym,
- droga G 102055 w Suchoj Wielkiej o długości 1000 metrów, szerokości 3,5 metra, nawierzchni z masy bitumicznej i stanie technicznym dobrym,
- droga G 102056 z Zawoni przez Niedary do Ludgierzowic, długość 3950 metrów, o szerokości 2,5 metra na długości 1950 metrów, 3,5 metra na długości 350 metrów, 3 metry na odcinku 400 metrów i 2 metry na odcinku 1250 metrów, droga o nawierzchni brukowej na odcinku 650 metrów i gruntowa na odcinku 3300 metrów, stan techniczny dobry,
- droga G 102057 z Zawoni przez Cielętniki do Kopca, droga o długości 6100 metrów, o szerokości 2,5 metra na odcinku 1900 metrów, 3 metry na odcinku 200 metrów, 2,5 metra na odcinku 3500 metrów, 4 metry na odcinku 500 metrów, droga na odcinku 200 metrów o nawierzchni brukowej, na odcinku 5900 metrów o nawierzchni gruntowej, stan techniczny dobry,
- droga G 102058 z Sędzic przez Tarnowiec do Cielętnik, o długości 4700 metrów, na odcinku 500 metrów o szerokości 4 metrów, na odcinku 1400 metrów o szerokości 5 metrów, na odcinku 400 metrów o szerokości 3 metrów, na odcinku 700 metrów o szerokości 3 metrów, na odcinku 1700 metrów o szerokości 4 metrów, 400 metrów drogi ma nawierzchnię tłuczniową, 700 metrów ma nawierzchnię brukową, 1700 metrów ma nawierzchnię betonową, a 1900 metrów to nawierzchnia gruntowa, stan drogi jest dobry,

- droga G 102059 z Prawocic do Węgrowa, droga o długości 1500 metrów, szerokości 3,5 metra na odcinku 1000 metrów, 3 metrów na odcinku 300 metrów i 2,5 metra na odcinku 200 metrów, 1300 metrów drogi ma nawierzchnię z masy bitumicznej, 200 metrów to droga gruntowa, stan techniczny drogi jest dobry.

Pomimo oceny stanu technicznego dróg jako dobry, można mieć wiele zastrzeżeń. Trasy nie są oświetlone, brakuje poboczy, a to przy niesprzyjających warunkach pogodowych jest znacznym utrudnieniem dla kierowców. Drogi na terenie Gminy są wąskie, nie ma wystarczającej ilości chodników, pozwalających na bezpieczne poruszanie się pieszych.

Drogi nie są w jasny sposób oznakowane. Powoduje to dezorientację szczególnie na drogach gminnych, przy których brakuje między innymi oznaczeń odległości i oznaczenia docelowego kierunku drogi. Na terenie Gminy niedostatecznie oznakowane są przejścia dla pieszych¹⁵.

II.4.5. Sieci telekomunikacyjne, łączność

Na terenie Gminy Zawonia do linii telefonicznej podłączonych jest 1250 gospodarstw domowych. 99% Gminy objęte jest zasięgiem linii telefonii komórkowej oraz bezprzewodowego Internet u. Operatorzy działający na terenie Gminy to T-Mobile Polska S.A., Plus, Orange TP, Play. Na terenie Dolnego Śląska z funduszy unijnych planowana jest budowa stacjonarnej szkieletowej sieci Internet owej. Swoim zasięgiem ma objąć również tereny Gminy Zawonia.

II.4.6. Mieszkalnictwo, gospodarka nieruchomościami

Tereny mieszkaniowe zajmują obszar 85,0 ha, co stanowi 19,1% ogółu terenów zainwestowanych. Tereny te skoncentrowane są głównie wzdłuż ważniejszych dróg przebiegających przez poszczególne miejscowości: Zawonia i Ludgierzowice przy drodze wojewódzkiej nr 340, Pęciszów, Budczyce, Czeszów, Głuchów Dolny, Radłów, Rzędziszowice przy drogach powiatowych.

Dotychczasowe zagospodarowanie w większości miejscowości opiera się głównie o historyczne układy przestrzenne wsi, gdzie dominuje zabudowa zagrodowa i mieszkaniowa jednorodzinna. Poza historycznymi układami przestrzennymi nowe tereny zabudowane, głównie zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna i letniskowa powstają od kilkunastu lat na terenach atrakcyjnych pod względem przyrodniczo-

¹⁵ Studium uwarunkowań....

krajobrazowym, położonych w bezpośrednim sąsiedztwie lasów. Powstają one w następujących miejscowościach: Budczyce, Pęciszów, Kałowice, Czeszów, Złotów, Trzęsawice, Stanięcie, Złotówek, Niedary.

Ruch budowlany na terenie Gminy jest umiarkowany. W ciągu 5 lat wybudowano około 150 budynków mieszkalnych, co daje przeciętnie około 30 budynków rocznie¹⁶.

W gminie jest 1277 budynków mieszkalnych (według stanu na 31 grudnia 2011 r.). Przeciętna wielkość użytkowa mieszkania 85 m², powierzchnia przypadająca na jednego mieszkańca to 23,9 m² (dane BDL, stan na 2010 rok) – tab. 32. Stan techniczny przeważającej części jest zadowalający.

Tabela 32. Charakterystyka zasobów mieszkaniowych Gminy Zawonia w latach 2008-2010

Wyszczególnienie	2008	2009	2010
Liczba budynków mieszkalnych	1136	1163	1211
Liczba lokali mieszkalnych	1560	1582	1603
Przeciętna wielkość mieszkania (w m ²)	84,1	84,6	85,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych, www.stat.gov.pl

II.5. Wnioski i rekomendacje wynikające z diagnozy

1. Uwarunkowania ekologiczno-przestrzenne

W odniesieniu do środowiska przyrodniczego obszar jest zagrożony przez zmianę sposobu użytkowania (zaoranie pod uprawy), przez meliorację oraz zmiany w stosunkach wodnych, spowodowane budową stawów prywatnych. Ze względu na sąsiedztwo miasta i wiosek, występuje też zagrożenie skażenia ściekami i nawozami, składowania odpadów, jak też wypalania traw na wiosnę. Istotnym problemem jest też zarastanie łąk przez brzozę, trzcinę, ekspansywne trawy itd. Zagrożone są również gatunki fauny związane ze środowiskiem wodnym oraz podmokłym. Z tego zatem powodu powinno się w sposób niezmiernie rozważny planować wszelkie inwestycje odwadniające, prowadzące do zaniku takich siedlisk.

Wziąwszy pod uwagę atrakcyjne położenie geograficzne, w pobliżu dużej aglomeracji miejskiej, niewątpliwe walory przyrodnicze (Wzgórza Trzebnickie), bogactwo w lasach (runo leśne oraz różnorodność flory i fauny), zróżnicowanie krajobrazu, brak ciężkiego przemysłu, a co za tym idzie czyste środowisko naturalne, wskazane byłoby zwrócenie uwagi na rozwój turystyki, gospodarstw agroturystycznych, ośrodków rekreacyjnych czy wypoczynkowych. Konieczna jest również większa aktywność marketingowa Gminy i przekazywanie swojej oferty

¹⁶ Studium uwarunkowań...str.5

szerszemu gronu odbiorców. Wykorzystanie atutów położenia i większy nacisk na atrakcje dla turystów, poprzez np. rozwój ścieżek rowerowych, organizację wędrowek pieszych czy konnych, utworzenie komercyjnych łowisk ze smażalniami i wędzarniami ryb, mogłoby przynieść wzrost zainteresowania gminą jako miejscem na weekendowy odpoczynek dla mieszkańców Wrocławia.

Jeżeli chodzi o gospodarkę przestrzenną Gmina prowadzi zagospodarowanie w kierunku rolnictwa, budownictwa jednorodzinnego i usługowego. Nie przewiduje się lokalizacji dużych obiektów przemysłowych o powierzchni powyżej 2000 m². Ponadto z uwagi na tendencję odstępowania części mieszkańców od pracy w rolnictwie w gminie pozostają budynki, które ewentualnie można by zaadaptować na cele turystyczno-rekreacyjne oraz usługowe dla potrzeb mieszkańców Gminy i turystów.

2. Uwarunkowania społeczne

Jak wynika z przeprowadzonych analiz liczebność Gminy Zawonia corocznie wzrasta, a wynika to z osiedlania się na tych terenach mieszkańców dużych aglomeracji, np. Wrocławia, pragnących korzystać z dobrodziejstw tych terenów. W długofalowej perspektywie trzeba uwzględnić napływającą ludność i dostosować warunki do wzrastających potrzeb. Jedną z takich potrzeb jest realizacja żłobka, którego nie ma na terenie całej Gminy. Zwiększyć się powinna liczba oddziałów przedszkolnych, między innymi w celu objęcia znacznie większej, niż dotychczas grupy dzieci wychowaniem przedszkolnym, zgodnie ze standardami obowiązującymi w Unii Europejskiej.

Wymagana będzie adaptacja lub rozbudowa istniejących obiektów usługowych oraz podwyższenia ich standardu. Z uwagi na atrakcyjność Gminy pod względem przyrodniczo-krajobrazowym baza sportowo-turystyczna powinna być bardziej rozwijana. Proponuje się rozbudowę istniejących obiektów oraz budowę nowych. W Zawoni znajdował się 25 metrowy odkryty basen kąpielowy czynny w sezonie letnim. Został zamknięty i tym samym mieszkańcy zostali pozbawieni możliwości korzystania z tego typu obiektu na terenie swojej Gminy. Chcąc skorzystać z obiektu pływackiego muszą się udać do Trzebnicy lub Krośnic. Teren wokół basenu jest niezagospodarowany i niewykorzystany rekreacyjnie.

Infrastruktura sportowa w gminie Zawonia obejmuje sale sportowe przy szkołach, boiska do piłki nożnej, siatkówki i koszykówki w kilku większych miejscowościach, z których mogłoby skorzystać więcej chętnych.

Sukcesywne starzenie się społeczeństwa wymagać będzie tworzenia różnych obiektów służby zdrowia i socjalnych skierowanych na obsługę ludzi w podeszłym wieku tj. np.: centrum rehabilitacyjne.

W zakresie oświaty warto byłoby się zwrócić w kierunku zwiększenia w znaczeniu ilościowym i jakościowym oferty zajęć pozalekcyjnych dla dzieci i młodzieży gimnazjalnej. W chwili obecnej jest ona dosyć skromna i realizuje przede wszystkim potrzeby wyrównawcze w zakresie nauki, nie pozwalając na rozwijanie własnych zainteresowań i hobby, szczególnie dotyczy to szkoły w Zawoni. Natomiast w zespole szkół w Czeszowie warto byłoby uruchomić świetlicę dla dzieci, ponieważ w chwili obecnej taka nie istnieje.

Stan techniczny wiejskich świetlic jest średni. Wymagają one remontu i przystosowania do standardów jakie powinny pełnić nowoczesne placówki kultury.

3. Uwarunkowania gospodarcze

Sukcesywnie maleje znaczenie rolnictwa na terenie Gminy. Aby rolnictwo prawidłowo się rozwijało należy tworzyć warunki do powstawania dużych gospodarstw specjalistycznych, o dużym areale i bogatym wyposażeniu w maszyny rolnicze, w tym również gospodarstw ekologicznych i agroturystycznych.

Działalność gospodarcza w gminie Zawonia to przede wszystkim handel i budownictwo. Najprężniej rozwijającymi się gałęziami gospodarki Gminy są natomiast branże pośrednictwa finansowego oraz transportu i gospodarki magazynowej. Z roku na rok następuje niewielki, ale stały przyrost małych przedsiębiorstw o zatrudnieniu powyżej 10 osób, o różnym nierolniczym profilu działalności, tj.: handel, produkcja i usługi, budownictwo, transport i taką tendencję należałoby utrzymać.

Bardzo ważnym „kołem napędowym” lokalnej gospodarki jest mieszkalnictwo oraz indywidualne budownictwo letniskowe. Ważne jest stwarzanie przez gminę korzystnych warunków dla tej działalności, wyznaczanie nowych terenów pod te cele w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

W gminie Zawonia największy odsetek osób bezrobotnych to osoby z wykształceniem zasadniczym, jeżeli chodzi o wiek to są to osoby młode – do 25

roku życia, w przeważającej części kobiety. Bezrobotni, aby zdobyć pracę powinni być motywowani oraz mieć szansę podnosić swoje kwalifikacje poprzez system szkoleń. Ponadto konieczne jest tworzenie warunków dla rozwoju przedsiębiorczości lokalnej, mającej na celu utworzenie nowych podmiotów gospodarczych. Rozwój gospodarki lokalnej, a także rozwój turystyki i rekreacji oraz związane z nią gałęzie gospodarki mogą przyczynić się do zmniejszenia bezrobocia na terenie Gminy.

Jeżeli chodzi o turystykę to gmina Zawonia dysponuje tylko trzema obiektami z miejscami noclegowymi. To zdecydowanie za mało. Należy stworzyć warunki do rozwoju turystyki weekendowej i dłuższej, dla agroturystyki. Jest to możliwe poprzez adaptację i modernizację istniejących niewykorzystywanych już porolniczych budynków.

W gminie jest spora i ciekawa oferta kulturalno-rekreacyjna, ale zasadniczo ma ona charakter lokalny. Aby przyciągnąć większą liczbę odwiedzających należy realizować imprezy sportowo-rekreacyjne i kulturalne o zasięgu ponadlokalnym oraz wyznaczyć nowe tereny pod usługi sportu i turystyki oraz zabudowę lotniskową. Ważnym problemem Gminy jest praktycznie brak gruntów gminnych położonych w obrębie terenów zainwestowanych lub na terenach przyległych do terenów zainwestowanych, które można by przeznaczyć dla celów realizacji inwestycji publicznych (placówki oświatowe, kulturalne, zdrowia i opieki społecznej, boiska sportowe itp.). Niezbędne jest dla poprawienia zakresu turystyki i rekreacji wytyczenie na terenie Gminy kilku dodatkowych ścieżek rowerowych o różnej skali trudności.

4. Infrastruktura techniczna

Obecnie wykorzystywane ujęcia wody oraz stacje uzdatniania wody w Zawoni, Głuchowie Górnym oraz Czeszowie zapewniają pełne pokrycie bieżących potrzeb oraz posiadają rezerwy. Dodatkowo warunki hydrologiczne stwarzają możliwość zwiększenia wydajności ujęć wody w miarę wzrastających potrzeb związanych z planowanym rozwojem Gminy. Rozwój mieszkalnictwa oraz indywidualnego budownictwa lotniskowego spowoduje znaczne zwiększenie zapotrzebowania na wodę. W związku z tym należy modernizować już istniejące ujęcia wody, ewentualnie budować nowe oraz w zależności od potrzeb modernizować i rozbudowywać istniejącą sieć wodociągową. Nowe ujęcia wody należy lokalizować w pierwszej kolejności na terenach rolnych.

Dla poprawienia stanu środowiska przyrodniczego niezbędne jest uporządkowanie gospodarki ściekowej na terenie Gminy poprzez budowę sieci kanalizacji sanitarnej oraz lokalnych oczyszczalni ścieków w częściach miejscowości lub na terenie całej miejscowości, ze względu na konfigurację terenu lub charakter zabudowy (rozproszona).

W związku z zakładanym rozwojem Gminy – przyrostem terenów zainwestowanych, głównie zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej oraz zabudowy letniskowej nastąpi znaczny wzrost zapotrzebowania na energię elektryczną. Powoduje to zasadność budowy nowych linii elektroenergetycznych o napięciu 20 kV, linii elektroenergetycznych niskiego napięcia (0,4 kV) oraz stacji transformatorowych 20/04 kV.

Unia Europejska narzuca normy ochrony środowiska, co w konsekwencji przekłada się na zmiany w systemie ogrzewania, na bardziej ekologiczne. Doprowadzenie gazu do wszystkich miejscowości pozwoli na zmiany dotychczasowego systemu ogrzewania mieszkań i budynków w gminie, poprawiając parametry jakościowe powietrza. Proponuje się także inne ekologiczne źródła ciepła, takie jak paliwa płynne lub inne o niskiej zawartości siarki, elektryczne i niekonwencjonalne źródła energii. Zaleca się modernizację istniejących kotłowni węglowych. Ponadto proponuje się nowe kotłownie realizować w oparciu o nowoczesne kotły, o wysokiej sprawności grzewczej i niskiej emisji zanieczyszczeń do atmosfery.

Wraz z rozwojem Gminy systematycznie wzrasta również ilość odpadów komunalnych, jak również i innych odpadów, w tym niebezpiecznych. 1 lipca 2013 r. weszła w życie ustawa, która uporządkowała kwestię gospodarki odpadami w zakresie recyklingu oraz segregacji odpadów już w miejscu ich wytwarzania. Zaleca się likwidację nielegalnych wysypisk śmieci.

Układ dróg w gminie jest przeciętnie rozwinięty. Większość dróg wymaga modernizacji, przebudowy oraz podwyższenia ich parametrów. Konieczna jest budowa chodników w poszczególnych miejscowościach oraz pełna segregacja ruchu pieszo-rowerowego od ruchu kołowego. W celu poprawy warunków życia mieszkańców wskazana byłaby budowa obwodnic, w ciągu drogi wojewódzkiej nr 340, dla miejscowości Zawonia i Ludgierzowice, co wyeliminowałoby uciążliwości wytworzone ruchem samochodowym.

Rozwój sieci telekomunikacyjnej na terenie Gminy Zawonia należy prowadzić zgodnie z przyrostem terenów zainwestowanych (przyrost odbiorców) poprzez rozbudowę istniejącej sieci telekomunikacyjnej wraz z urządzeniami towarzyszącymi. W planach jest budowa szkieletowej sieci Internet owej obejmującej również tereny Gminy. To powinno zaspokoić potrzeby mieszkańców, zarówno obecnych jak i przyszłych.

Mieszkalnictwo w gminie to głównie zabudowa wiejska zagrodowa, mieszkaniowa jednorodzinna i letniskowa. Największy ruch budowlany koncentruje się w miejscowości Zawonia, pełniącej rolę ośrodka administracyjnego i w Tarnowcu bezpośrednio przylegającym do Zawoni oraz w Czeszowie. Czeszów jest drugim pod względem wielkości ośrodkiem osadniczym na terenie Gminy. W Zawoni poza zabudową mieszkaniową jednorodziną są również realizowane obiekty usługowe oraz produkcyjno-magazynowo-składowe. Zakłada się, że wraz ze wzrostem zainteresowania osadnictwem na terenie Gminy wzrastać będzie przede wszystkim wielkość budownictwa jednorodzinnego i usługowego.

II.6. Wyniki analizy SWOT

W analizie strategicznej szczególne znaczenie ma metoda SWOT, która jest jedną z metod kompleksowych służących do badania otoczenia organizacji/institucji oraz analizy jej wnętrza. Analiza wewnętrzna ma na celu określenie i ocenę zarówno materialnych i niematerialnych czynników sprzyjających rozwojowi lub utrudniających jej funkcjonowanie obecnie jak i w przyszłości. Zatem celem tego typu analizy jest wskazanie wszystkich tych elementów i zasobów organizacji/institucji, które mogą być traktowane jako niewątpliwe atuty. Nazwa SWOT jest akronimem angielskich słów **S**trengths (mocne strony), **W**eaknesses (słabe strony), **O**pportunities (szanse), **T**hreats (zagrożenia).

Jest to efektywna metoda identyfikacji słabych i silnych stron oraz badania szans i zagrożeń jakie stoją przed organizacją. Przedmiotem analizy może być przedsiębiorstwo, inwestycja lub dowolna organizacja.

Ogólne założenia wynikające z analizy SWOT są zrozumiałe, ale często trudne do realizacji:

- unikać zagrożeń,
- wykorzystywać szanse,
- wzmacniać słabe strony,

- opierać się na mocnych stronach.

Zakres rodzajowy analizowanych czynników, mających wpływ na funkcjonowanie Gminy Zawonia jest stosunkowo szeroki. Z jednej strony są to czynniki zewnętrzne i wewnętrzne, a z drugiej pozytywne i negatywne. Jednak ich trafna identyfikacja stanowi podstawę analizy SWOT. Przeprowadzając analizę dokonano diagnozy – określono silne i słabe strony przedmiotowego obszaru oraz prognozy – opisując szanse i zagrożenia.

Mocne strony czyli atuty (czynniki wewnętrzne pozytywne) Gminy należy rozumieć jako jej walory, które w sposób pozytywny wyróżniają ją w otoczeniu i w konfrontacji z konkurencją. Słabe strony (czynniki wewnętrzne negatywne) to konsekwencja ograniczeń zasobów i niedostatecznych kwalifikacji. Każda jednostka samorządu terytorialnego posiada takie aspekty funkcjonowania, które ograniczają jej sprawność, ale szybkie i obiektywne rozpoznanie oraz zdefiniowanie może łatwo ograniczyć ich negatywny wpływ.

Szanse (czynniki zewnętrzne pozytywne) to zjawiska i tendencje występujące w otoczeniu, które odpowiednio wykorzystane staną się impulsem do rozwoju oraz osłabiają zagrożenia. Zagrożenia (czynniki zewnętrzne negatywne) – to wszystkie czynniki zewnętrzne, które postrzegamy jako bariery rozwoju jednostki, utrudnienia, dodatkowe koszty działania. O ile możliwość kreowania mocnych stron i niwelowania jest w zasięgu naszych możliwości – możemy podejmować określone decyzje, o tyle zarówno na szanse jak i zagrożenia nie mamy wpływu występują one w otoczeniu i na ich występowanie mają wpływ inne podmioty. Możemy je jednak wykorzystywać i dostosowywać się.

W efekcie przeprowadzonych prac analitycznych otrzymano cztery listy: silnych stron Gminy (takich, które należy wzmacniać), słabych stron (takich, które trzeba niwelować), szans (tych, które należy wykorzystywać) oraz zagrożeń (tych, których należy unikać). Kolejnym krokiem jest sporządzenie syntezy, która wytycza strategiczne cele. Wyniki prac zaprezentowano w tab. 33.

Tabela 33. Analiza SWOT

SŁABE STRONY	MOCNE STRONY
Brak kanalizacji	Położenie Gminy w malowniczym i urozmaiconym krajobrazie Wzgórz Trzebnickich (różnicowany teren, lasy, akweny wodne – stawy)
Zły stan dróg na terenie Gminy	Bliskość obwodnicy (droga ekspresowa S8)
Zbyt mała ilość chodników wzdłuż dróg	Lokalizacja Gminy (bliskie położenie względem Wrocławia, Trzebnicy, Oleśnicy)
Niedostateczna promocja Gminy	Pełne zwodociągowanie Gminy
Bariery architektoniczne w instytucjach publicznych	Wysoki stopień zgazyfikowania Gminy (60%)
Brak dostatecznej oferty edukacyjnej szkół (także w zakresie opieki pozalekcyjnej)	Dobrze rozbudowana baza oświatowa (SP, Gimnazjum, Przedszkole, Hala sportowa)
Brak animatorów kulturalno-oświatowych	Dobra dostępność do podstawowych usług medycznych i rehabilitacji
Zbyt mała ilość boisk sportowych	Dobrze działające spółki rolne
Brak terenów pod inwestycje	Dobrze rozwinięta infrastruktura obiektów kulturalnych (świetlice wiejskie)
Brak dbałości o tereny wokół posesji	Możliwość wykorzystania istniejących obiektów użyteczności publicznej na nowe cele (teren po basenie, kościół ewangelicki)
Słabo wyposażone miejsca rekreacji i kultury (place zabaw, świetlice wiejskie)	Oczyszczalnia ścieków
Rozdrobniona struktura agrarna (małe gospodarstwa rolne)	Duża liczba obiektów zabytkowych o szczególnym znaczeniu tożsamościowo – kulturalno-historycznym
Zły stan melioracji	Znaczna część Gminy objęta jest planami zagospodarowania przestrzennego
Brak połączeń komunikacji zbiorowej pomiędzy miejscowościami w gminie	Dobre tereny łowieckie
Zdegradowane tereny przestrzeni publicznej	Dobry rynek zbytu na różne produkty owocowo-warzywne – miasto Wrocław
Zniszczone obiekty dziedzictwa kulturowego	Duża dostępność do terenów pod budownictwo jednorodzinne
Wykorzystanie w niewielkim stopniu miejsc atrakcyjnych turystycznie na terenie Gminy	
SZANSE	ZAGROŻENIA
Wzrost zainteresowania mieszkańców dużych miast wypoczynkiem i rekreacją na wsi,	Masowa emigracja i wyjazdy młodych wartościowych mieszkańców Gminy w celu poszukiwania pracy w krajach UE
Utrzymanie polityki proekologicznej Państwa	Zbyt wygórowane wymagania (standardy) UE których polskie podmioty gospodarcze (rolnicy, przedsiębiorstwa) ze względu na brak kapitału, nie będą mogły spełnić
Nowe programowanie UE możliwość korzystania z funduszy unijnych w ramach nowego programowania 2014-2020 (pozyskiwanie funduszy)	Zmniejszenie środków finansowych dla samorządów
Rozwój współpracy międzynarodowej	

szczególnie w obszarze samorządu (współpraca z gminami zagranicznymi)	Pogarszające się wskaźniki makroekonomiczne w wyniku braku odpowiednich działań ze strony Państwa ze wszystkimi negatywnymi konsekwencjami (bezrobocie itp.)
Bliskość planowej drogi ekspresowej S5	Niestabilna polityka finansowa państwa (wzrost podatków)
Wzrost zapotrzebowania na różne formy turystyki (nornic wal king, rowery, narciarstwo biegowe)	Niekorzystne trendy demograficzne
	Bliskość miast Trzebnica i Wrocław

III. TERYTORIALNY WYMIAR POLITYKI ROZWOJU GMINY

Nowe regulacje europejskiej polityki spójności i polskiej polityki rozwoju kładą nacisk na wymiar terytorialny we wdrażaniu polityk publicznych. Zakładają przejście w zarządzaniu rozwojem od podejścia sektorowego (i tradycyjnej redystrybucji pieniędzy) do zintegrowanego terytorialnie, polegającego na integracji działań różnych podmiotów publicznych (i środków na rozwój w ich dyspozycji) wobec terytoriów określonych nie administracyjnie, a funkcjonalnie, charakteryzujących się podobnymi cechami społeczno-gospodarczo-przestrzennymi. Obszary funkcjonalne mają być punktem odniesienia dla realizacji poszczególnych polityk, w tym wdrażania środków unijnych w perspektywie finansowej 2014-2020.

Obecnie kładzie się nacisk na rozwój oparty o potencjał w obrębie różnych kategorii obszarów interwencji i integracji.

Krajowa polityka przestrzenna wskazuje na podział interwencji w obrębie tzw. obszarów funkcjonalnych. Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030 (KPZK) definiuje obszar funkcjonalny jako „zwarty układ przestrzenny składający się z funkcjonalnie powiązanych terenów, charakteryzujących się wspólnymi uwarunkowaniami i przewidywanymi, jednolitymi celami rozwoju”. Według zapisów KPZK, obszar funkcjonalny jest to nie tylko strefa oddziaływania, ale też ukształtowany w procesie historycznym zespół jednostek terytorialnych, wyróżniający się z otoczenia i upodabniający się pod pewnymi względami do siebie. Zgodnie z KPZK obszary wiejskie podzielono na dwie zasadnicze kategorie, tj.: wiejskie obszary funkcjonalne uczestniczące w procesach rozwojowych (położone w strefie silnego oddziaływania głównych ośrodków miejskich) oraz obszary wymagające wsparcia procesów rozwojowych (peryferyjne i problemowe). Ponadto wyróżniono szereg innych typów funkcjonalnych¹⁷.

W tym kontekście należy zwrócić uwagę na fakt, że gmina Zawonia z racji swojego położenia oraz powiązań funkcjonalnych z Wrocławiem została zakwalifikowana do obszarów wiejskich uczestniczących z procesach rozwojowych.

Paradygmat terytorialny w koncepcji rozwoju regionalnego jest jednym z kluczowych także w polityce regionalnej, dla której nadrzędnym dokumentem jest

¹⁷ „Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030”, str. 178-206

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020 (KSRR). Zgodnie z nowymi zasadami kierowania wsparcia na rzecz rozwoju lokalnego i regionalnego, jednym z najważniejszych warunków będzie tzw. koncentracja geograficzna. Tym samym, określone zostały Obszary Strategicznej Interwencji (OSI). Zgodnie z KSRR są to obszary:

- wobec których wymagana jest interwencja rządu ze względu na ciężar, którego sam region nie jest w stanie udźwignąć,
- obszary, które ze względów społecznych, gospodarczych lub środowiskowych wywierają lub mogą w przyszłości wywierać istotny wpływ na rozwój kraju.

W stosunku do tych obszarów powinny zostać skierowane właściwe, zintegrowane działania mające na celu wyrównanie ich szans rozwojowych, a przede wszystkim właściwe wykorzystanie istniejących potencjałów rozwojowych danego obszaru.

Na terenie województwa dolnośląskiego wydzielono kilka rodzajów Obszarów Strategicznej Interwencji. **Gmina Zawonia zgodnie z delimitacją KSRR zakwalifikowana została do terenów o najgorszym dostępie do usług publicznych.**

Wymiar terytorialny uzyskał odpowiednią rangę także na etapie opracowania projektów zmian w polityce rozwoju województwa dolnośląskiego, zarówno w przypadku projektu Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Dolnośląskiego oraz Strategii Rozwoju Województwa Dolnośląskiego 2020. W przypadku pierwszego z dokumentów wyodrębnione obszary interwencji wynikają z krajowych wytycznych i delimitacji. Powstało 12 obszarów interwencji obejmujących jednostki podobne pod względem położenia oraz potencjału rozwoju. **Gmina Zawonia ze względu na powiązania funkcjonalne z Wrocławiem została zakwalifikowana do Wrocławskiego Obszaru Metropolitalnego (WrOM).** Jest to obszar charakteryzujący się przede wszystkim wysokim stopniem procesów urbanizacji mieszkaniowej i ekonomicznej oraz traktowany jest jako obszar o dużym potencjale intelektualnym i naukowo-badawczym.

Północna część Gminy Zawonia wpisuje się ponadto w obszar interwencji „Kraina Baryczy i Wzgórz Trzebnickich”, który posiada duży potencjał dla rozwoju turystyki kwalifikowanej. Natomiast południowa część Gminy objęta została zasięgiem

obszaru interwencji „Autostrada Nowej Generacji”, który został wyodrębniony jako teren o docelowo najlepszej i najwyższej dostępności transportowej (w oparciu o projektowane autostrady oraz drogi szybkiego ruchu).

Jak wskazano w najnowszej Strategii Rozwoju Województwa Dolnośląskiego ostateczny zasięg wspomnianych wyżej obszarów interwencji zostanie wypracowany w szeregu opracowań planistycznych i strategicznych. Można jednak założyć, że nie zmieni to znacząco sytuacji w przypadku Gminy Zawonia. Jej specyficzne położenie w bezpośrednim sąsiedztwie Trzebnicy oraz w stosunkowo niewielkiej odległości od Wrocławia pozwoli na uwzględnienie jednostki w najważniejszych działaniach interwencyjnych.

Realizacja celów zaproponowanych w Strategii Rozwoju Województwa Dolnośląskiego odbywać się będzie w obrębie wyodrębnionych makrosfer. Na podstawie konsultacji społecznych przeprowadzonych w obrębie konkretnych obszarów interwencji określono priorytetowe cele dla poszczególnych grup jednostek. W przypadku pierwszego i największego obszaru, do którego zalicza się gmina Zawonia, jako najważniejszy cel określono „Zrównoważony transport i poprawa dostępności transportowej” (cel ten zajmuje także priorytetowe miejsca w pozostałych obszarach interwencji). Jako kolejne w hierarchii znajdują się „ochrona środowiska naturalnego, efektywne wykorzystanie zasobów oraz dostosowanie do zmian klimatu i poprawa poziomu bezpieczeństwa” oraz „włączenie społeczne, podnoszenie poziomu i jakości życia”.

Z punktu widzenia zgodności przewidywanych kierunków rozwoju Zawonia z dokumentami na wyższym szczeblu należy także wymienić zgodność ze Strategią Zrównoważonego Rozwoju Wsi, Rolnictwa i Rybactwa na lata 2012-2020. Diagnoza sytuacji wskazała m.in. na konieczność podniesienia poziomu cywilizacyjnego obszarów wiejskich oraz wzmocnienia potencjału rozwojowego ośrodków lokalnych. Osiągnięciu tego założenia ma przyświecać realizacja głównego celu Strategii: „Poprawa jakości życia na obszarach wiejskich oraz efektywne wykorzystanie ich zasobów i potencjałów, w tym rolnictwa i rybactwa, dla zrównoważonego rozwoju kraju”. Gmina Zawonia ze względu na uwarunkowania wewnętrzne oraz istniejący potencjał wpisuje się w przede wszystkim w działania dążące do osiągnięcia następujących celów szczegółowych:

- cel 1: „wzrost jakości kapitału ludzkiego, społecznego, zatrudnienia i przedsiębiorczości na obszarach wiejskich”,
- cel 2: „poprawa warunków życia na obszarach wiejskich oraz poprawa ich dostępności przestrzennej”.

Z przedstawionych powyżej dokumentów, przeprowadzonej diagnozy oraz konsultacji społecznych wynika, że gmina Zawonia określając główne kierunki rozwoju powinna odpowiadać na nowe wyzwania stojące przed jednostkami terytorialnymi pragnącymi brać czynny udział w dynamicznych przemianach województwa dolnośląskiego.

IV. KONSTRUKCJA STRATEGII ROZWOJU

Założenia strategiczne niniejszej *Strategii* opierają się na misji Gminy Zawonia. Misja stanowi punkt wyjścia do wytyczenia celów strategicznych, których sformułowano trzy. W dalszej kolejności cele strategiczne zostały rozpisane na zadania strategiczne, które ze względu na swój zakres agregują szereg bezpośrednich działań (przedsięwzięć), mających swoją emanację w dokumentach niższego rzędu np. budżecie Gminy, WPF, Planach Odnowy Miejscowości. Realizacji zadań strategicznych powinny się podjąć różnego rodzaju podmioty (o których mowa w opisie). Zadania te zostały wygenerowane oraz zmodyfikowane przez grono konsultantów i poddane dyskusji podczas prowadzonych spotkań warsztatowych i konsultacji Internetowych.

Dalsza konstrukcja części strategicznej *Strategii* zawiera opis poszczególnych zadań w przybliżonym porządku: opis i uzasadnienie zadania, korzyści wynikające z jego realizacji, podmioty odpowiedzialne za realizację oraz potencjalne źródła finansowania.

4.1. Misja

Dobrze sformułowana misja Gminy ma odpowiedzieć na następujące pytanie: *Po co istnieją struktury samorządowe i komu (czemu) powinny służyć?* Ma również ona wskazać wartości, jakimi się kierujemy, do czego dążymy i dlaczego jesteśmy lepsi od innych.

Misja Gminy, będąca nadrzędnym celem dla rozwoju społeczności lokalnej, ma określić kierunki dążeń mieszkańców Gminy oraz zadania dla przedstawicieli władzy lokalnej.

W wyniku spotkań warsztatowych, w których uczestniczyli radni, władze i zaproszeni goście określono misję Gminy, którą prezentujemy poniżej:

Zawonia, gmina o atrakcyjnych walorach przyrodniczo-krajobrazowych dynamicznie buduje swoją przyszłość. Czyni to poprzez aktywizację społeczności lokalnej, zapewnienie dobrych warunków życia, wdrożenie nowoczesnej oferty turystyczno-kulturalnej oraz osadnictwa mieszkańców Wrocławia i okolicznych miast.

4.2. Cele strategiczne

Realizacja misji a tym samym osiągnięcie głównego celu zależy od skutecznej realizacji celów strategicznych. W wyniku konsultacji społecznych sformułowano następujące cele w związku z działaniami podejmowanymi na rzecz wykorzystania endogenicznego potencjału Gminy na rzecz podniesienia jej atrakcyjności i konkurencyjności w regionie.

CEL 1

POPRAWA WARUNKÓW I JAKOŚCI ŻYCIA W ZAWONI

Stworzenie właściwych warunków życia jest jednym z podstawowych elementów gwarantujących jednostce określony poziom atrakcyjności pod względem miejsca zamieszkania. W wyniku szeregu działań podejmowanych przez Gminę można zagwarantować mieszkańcom wysoką jakość życia, co w konsekwencji generuje rozwój społeczny, a także gospodarczy obszaru. Zapewnienie właściwych warunków przyczyni się do podniesienia konkurencyjności Gminy w tym zakresie, a także może stanowić doskonały argument dla wzrostu atrakcyjności jednostki jako nowego miejsca zamieszkania.

Na poprawę warunków i jakości życia wpływa szereg czynników. W wyniku przeprowadzonych konsultacji z mieszkańcami oraz liderami lokalnymi Gminy Zawonia określono podstawowe grupy elementów wymagających poprawy: infrastruktura techniczna, infrastruktura oświatowa oraz sfera przedsiębiorczości.

Przeprowadzane podczas opracowywania strategii warsztaty strategiczne wykazały, że wielu mieszkańców dostrzega znaczne deficyty w zakresie sfery edukacyjno-społeczno-oświatowej. Za jeden z największych problemów Gminy mieszkańcy wskazali brak dostosowania infrastruktury oświatowej i sportowej do określonych standardów, a przede wszystkim w kontekście konkurencji z jednostkami sąsiednimi tj.: Trzebnica. Interwencji wymaga przede wszystkim infrastruktura sportowa i rekreacyjna na terenie Gminy. Jej stan techniczny oraz niedostatki w wyposażeniu powodują ograniczone możliwości z jej korzystania. Tym samym, przede wszystkim młodzież zamieszkująca gminę nie posiada miejsca dla aktywnego spędzania wolnego czasu.

Mieszkańcy zwrócili uwagę także na niedostateczne wykorzystanie potencjału jednostek oświatowych w odniesieniu do zapewnienia najmłodszym zajęć

dodatkowych. Ponadto wskazano na bardzo ważny problem braku dostępności obiektów użyteczności publicznej dla osób niepełnosprawnych. Tym samym naraża się tę grupę na całkowite wykluczenie społeczne.

Istotną barierę w rozwoju Gminy stanowi ponadto brak prawidłowo funkcjonującej infrastruktury technicznej, która jest podstawowym podsystemem obszarów, na których mieszkają ludzie, obejmującej wodociągi i kanalizację, stan dróg i towarzyszącą im infrastrukturę, sieć energetyczną oraz inne urządzenia sieciowe, a także elementy techniki budowlanej. Od jej jakości i łatwej dostępności zależy nie tylko poziom życia mieszkańców, ale także chęć inwestowania przez zewnętrzne podmioty gospodarcze. Infrastruktura techniczna ma zatem także pośredni wpływ na sferę społeczną czy kulturalną, nie wspominając już o ekologicznej.

System komunikacyjny odgrywa ważną rolę w funkcjonowaniu Gminy. Szczególnego znaczenia nabiera w momencie kiedy gmina zamierza pełnić funkcję turystyczną. Wiemy oczywiście o ogromnej skali zapóźnień infrastrukturalnych jeżeli chodzi o drogownictwo w naszym kraju. Z drugiej strony część dróg znajdujących się na terenie Gminy nie należy do niej i dbając o ich stan można tylko stosować metody oddziaływania pośredniego (np. lobbing). Jednak nie należy zaniedbywać tego funkcjonalnego obszaru gminnej rzeczywistości. System komunikacji, stan dróg, poboczy wpływa na estetykę całej Gminy i jej walory krajobrazowe. Sprawny system komunikacyjny uatrakcyjni i udostępnia gminę dla turystów, partnerów, inwestorów oraz lepiej służy mieszkańcom.

Przebudowie dróg i poprawie ich jakości, towarzyszyć powinna budowa chodników i ścieżek rowerowych. Działania takie posłużą zwiększeniu szeroko rozumianego bezpieczeństwa mieszkańców Gminy. Jednocześnie ścieżki rowerowe ułatwią komunikację zarówno wewnątrz miejscowości, jak i pomiędzy miejscowościami. Pozwoli to nie tylko na zacieśnianie więzi sąsiedzkich, ale także pozytywnie wpłynie na ograniczenie niskiej emisji spalin. Docelowo chodniki powinny stać się standardem w miejscowościach, poprawiając bezpieczeństwo ich użytkowników (mieszkańców).

Wysoka jakość środowiska naturalnego Gminy, jej walory przyrodniczo-krajobrazowe i nastawienie Gminy na rozwój wymaga zastosowania przez mieszkańców Gminy nowoczesnych i proekologicznych systemów grzewczych,

propagowania odnawialnych źródeł energii w zakresie energii elektrycznej i ciepłej, promowania budownictwa niskoemisyjnego i budowy mikroinstalacji prosumenckich.

Równocześnie poprawie powinna ulec efektywność energetyczna budynków publicznych i prywatnych. Aktualnie niska efektywność energetyczna budynków jest problemem, związanym ze zjawiskiem niskiej emisji. Problem ten odczuwalny jest szczególnie w okresie zimowym ze względu na nieefektywne systemy grzewcze.

Kolejnym brakującym elementem prawidłowo funkcjonującej infrastruktury technicznej na terenie Gminy jest nowoczesne i wielofunkcyjne targowisko gminne. Targowisko jest bardzo ważnym narzędziem infrastruktury technicznej w gminie wiejskiej. Obecnie na terenie Gminy rolę targowiska spełnia plac/parking w centrum Zawoni.

Działania podjęte w ramach powyższych grup interwencji przyczynią się do zwiększenia atrakcyjności Gminy, co w konsekwencji pozwoli na przyciągnięcie indywidualnych inwestorów, a tym samym będzie czynnikiem generującym rozwój przedsiębiorczości.

CEL 2

ROZWÓJ OFERTY TURYSTYKI REKREACYJNEJ I KULTURALNEJ

W Zawoni, ze względu na atrakcyjne walory krajobrazowe oraz z racji bliskości Wrocławia, możliwe jest rozwinięcie turystyki aktywnej bazującej na wykorzystaniu doskonałych warunków przyrodniczych. Walory krajobrazowe i przyrodnicze Gminy stwarzają warunki do pełnienia przez nią funkcji turystycznej. Dodatkowym atutem Gminy jest wysoki potencjał w postaci kapitału ludzkiego. Zawonię zamieszkuje grupa kreatywnych osób, artystów i społeczników, którzy oferują szereg atrakcyjnych pomysłów na rozwój turystyki rekreacyjnej i kulturalnej w gminie.

Pierwsze podejmowane w tym zakresie przedsięwzięcia wskazały, że jest to koncepcja spójna i mająca szansę wykreowania w regionie nowej turystycznej marki – Gmina Zawonia.

Aby jednak rozwinąć działalność kulturalną i turystyczną na szerszą skalę niezbędne są inwestycje, zaangażowanie władz samorządowych oraz społeczności lokalnej. Ponadto kluczowe wydaje się przygotowanie i wdrożenie skoordynowanego szeregu działań dążących do ugruntowania tej sfery działalności w gminie. Aby rozwinąć działalność turystyczną w gminie, oprócz zaangażowania władz

samorządowych, musi zostać zorganizowane szerokie poparcie społeczne. Niezbędne jest także wypracowanie skutecznych narzędzi współpracy publiczno-prywatnej oraz narzędzi promocji, dzięki której nowotworzona marka stanie się produktem rozpoznawalnym nie tylko w regionie.

Niniejszy cel strategiczny w swoim założeniu ma pobudzić społeczność lokalną do aktywności. Wiele przykładów dowodzi, że stagnację i niedostatki, społeczności lokalne przezwyciężają dzięki aktywności niewielkiej grupy pasjonatów i entuzjastów. Po dokonanej analizie i przeprowadzonych z liderami spotkań, zespół konsultantów proponuje zrealizować w tym celu strategicznym 8 zadań strategicznych. Dotyczą one szeroko rozumianego rozwoju nowych funkcji pełnionych przez gminę – kulturalnej i turystycznej.

CEL 3

TWORZENIE POZYTYWNEGO WIZERUNKU ZAWONI

Stworzenie pozytywnego wizerunku Zawoni wymaga podjęcia szeregu działań informacyjno-promocyjnych. Będą one miały szczególne znaczenie w początkowym etapie wdrażania Strategii. Ich realizacja pozwoli zaistnieć jednostce w świadomości potencjalnych mieszkańców i turystów. W efekcie podjętych działań gmina Zawonia ze swoją ofertą powinna dotrzeć do różnych grup docelowych określonych jako pierwszego rzędu: mieszkańców, turystów, przedsiębiorców oraz pozostałych – potencjalnych partnerów (organizacje pozarządowe, partnerzy instytucjonalni, jednostki gminne).

Kampania informacyjno-promocyjna powinna przebiegać intensywnie i na wielu płaszczyznach. Powinna obejmować wszelkie działania mające na celu wzrost zainteresowania gminą zarówno pod względem miejsca wypoczynku, jak również miejsca zamieszkania. Ważnym elementem niniejszego celu jest stworzenie odrębnego dokumentu, który będzie jasno określał cele i zadania do realizacji w zakresie rozwoju turystyki i promocji w gminie Zawonia. Dokument ten pozwoli na prowadzenie skoordynowanych działań dążących do wykorzystania przez gminę potencjału endogenicznego w zakresie działalności kulturalnej i turystycznej.

W celu zwiększenia efektywności działań informacyjno-promocyjnych należy właściwie dobrać kanały dotarcia, dostosować narzędzia i formę przekazu w zależności od grupy docelowej.

Realizacja celu 3 przyczyni się do zbudowania pozytywnych relacji z grupami docelowymi oraz wykreowania i utrwalenia pożądanego wizerunku Gminy. Odegra także ważną rolę w realizacji długoterminowej koncepcji wykreowania nowej jakości w gminie Zawonia. Pozwoli to nie tylko na stworzenie pozytywnego wizerunku jednostki, ale także ugruntowanie go w świadomości mieszkańców Dolnego Śląska. Gmina Zawonia powinna stać się rozpoznawalną i atrakcyjną dla mieszkańców regionu.

4.3. Zadania strategiczne

Zgodnie z założeniami przyświecającymi realizacji zakładanych celów strategicznych rozwoju Gminy Zawonia przed władzami Gminy, jak i wszystkimi osobami zaangażowanymi w pracę nad ich osiągnięciem, spoczywa konieczność realizacji szeregu działań. Stopień osiągnięcia zamierzonych efektów będzie wypadkową stopnia dywersyfikacji wybranych do realizacji **zadań określonych w załączniku nr 1 do strategii.**

V. MONITORING, EWALUACJA I ZARZĄDZANIE

Strategii nie należy traktować jako zamkniętego dokumentu, który ma obowiązywać cały czas w niezmienionym kształcie. Sprawne osiągnięcie założonych celów wymaga systematycznego monitorowania zmian, wewnętrznych i zewnętrznych uwarunkowań rozwoju Gminy, ciągłej obserwacji i oceny pozytywnych i negatywnych doświadczeń przy wdrażaniu *Strategii* oraz opracowywania i wdrażania programów korygujących odstępstwa od planów.

Głównymi obszarami monitorowania, ewaluacji i aktualizacji strategii są zatem wyznaczone cele jej realizacji oraz przypisane im zadania. Istotą prowadzenia monitoringu tychże obszarów jest wyciąganie wniosków z tego, co zostało i nie zostało zrealizowane, gromadzenie, opracowywanie i przekazywanie informacji przydatnych w zarządzaniu rozwojem Gminy. Jest nią również modyfikowanie dalszych poczynań w taki sposób, aby osiągnąć zakładane cele w przyszłości. Dlatego też kluczowym elementem monitorowania, ewaluacji i aktualizacji jest wypracowanie takich technik zbierania informacji, które będą jak najbardziej miarodajnie odzwierciedlały efekty prowadzonych działań.

Podstawowym dokumentem w procesie monitoringu i ewaluacji będzie raport z wdrażania *Strategii*. Dokument ten będzie powstawał w oparciu o dane zawarte w raportach cząstkowych oraz dane pochodzące ze statystyki ogólnej. Na podstawie informacji zawartych w raportach podejmowane będą działania mające na celu usunięcie ewentualnych nieprawidłowości. Odpowiedzialnym za raportowanie czyni się wszystkie podmioty zaangażowane w realizację opracowania. Raport będzie sporządzany przez powołany Zespół ds. Realizacji Strategii, najlepiej w okresach rocznych, dopasowanych do terminarza roku budżetowego, tak aby w budżecie Gminy można było planować środki na realizację zadań przewidzianych w *Strategii*.

Monitoringiem strategicznym zajmie się również Zespół ds. Realizacji Strategii, który raz w roku będzie oceniał realizację strategii, a także, na podstawie własnych analiz oraz informacji o stanie Gminy, proponować będzie Radzie Gminy zmiany w dokumencie.

Za samo wdrażanie *Strategii* przed Radą Gminy odpowiedzialny będzie Wójt.

W efekcie analiz przeprowadzanych w raportach uzasadnione może się okazać korygowanie *Strategii* – zawartych w niej zadań strategicznych. Jest to proces naturalny, gdyż każda strategia jest dokumentem „żywym”. Oznacza to, że jednostki

samorządu terytorialnego funkcjonują w określonych warunkach wewnętrznych, a przede wszystkim zewnętrznych, które ulegają zmianom. Również realizacja jednych zadań będzie rodziła konieczność wytyczania sobie nowych. Organem władnym do przyjęcia nowych zadań (mieszczących się jednak w ramach wytyczonych celów i misji) będzie organ stanowiący Gminy.

Na zakończenie warto zaznaczyć, że istotnym jest dalsze uczestniczenie społeczności lokalnej w procesie generowania kierunków rozwojowych Gminy. Dlatego też należałoby przynajmniej raz w roku przeprowadzać konsultacje z mieszkańcami, czy to w formie spotkania otwartego (warsztatu) czy też ankiety.

Zakończenie

Składamy na ręce władz i mieszkańców Gminy Zawonia dokument *Strategii*, życząc wykonawcom wytrwałości w jego realizacji w tak skomplikowanych czasach, w jakich przyszło nam żyć. Prezentowane opracowanie nie ma charakteru ekspansywnego, należy jednak pamiętać, że jest to ważny krok zmierzający do kierowania gminą w sposób aktywny i uporządkowany. Realizacja przyjętych zadań z całą pewnością może doprowadzić do takiego rozwoju, jakiego oczekiwaliby mieszkańcy i władze.

Realizatorzy powyższego dokumentu nie mogą jednocześnie zapominać, że zarządzanie strategiczne jest procesem „żywym”, wymagającym ciągłej kontroli i modyfikacji przyjętych rozwiązań, stosownie do zmieniających się warunków zewnętrznych i wewnętrznych. Dla jego powodzenia konieczne jest zaangażowanie nie tylko władz, ale również instytucji życia gospodarczego, społecznego i kulturalnego, a także samych mieszkańców.

Załącznik nr 1.

Zadania w ramach celu 1: Poprawa warunków i jakości życia w Zawoni

Zadanie 1	
Tytuł zadania	Likwidacja barier architektonicznych w instytucjach publicznych
Opis	W ramach realizacji zadania przewiduje się podjęcie wszelkich możliwych działań na rzecz zwiększenia dostępności budynków użyteczności publicznej dla osób niepełnosprawnych. Zadanie wymaga zdiagnozowania potrzeb w tym zakresie oraz określenie zakresu i czasu wprowadzenia stosownych udogodnień. Dotyczy to wykonania podjazdów, montaż poręczy, właściwego oznakowania, montażu schodolazów w miejscach, w których wykonanie bardziej inwazyjnych prac jest niemożliwe technicznie. Zadanie ma na celu aktywizację społeczną osób wykluczonych społecznie ze względu na niepełnosprawność.
Korzyści z realizacji zadania	- wzrost aktywności grup społecznych narażonych na wykluczenie, - zwiększenie mobilności grup społecznych narażonych na wykluczenie, - zwiększenie atrakcyjności Gminy Zawonia dla obecnych i przyszłych mieszkańców.
Podmioty zaangażowane w realizację	Gmina Zawonia, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, jednostki publiczne (ośrodki zdrowia, zespoły szkolne)
Zgodność ze „Strategią Rozwoju Województwa Dolnośląskiego 2020”	Makrosfera: Społeczeństwo i partnerstwo - Priorytet: Rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu - Priorytet: Wykorzystanie potencjału osób zagrożonych wykluczeniem społecznym - Priorytet: Zapewnienie równego dostępu do usług związanych z korzystaniem z zasobów
Potencjalne źródła finansowania	Budżet Gminy, PEFRON, środki UE

Zadanie 2	
Tytuł zadania	Budowa i modernizacja infrastruktury sportowej i rekreacyjnej
Opis	Zadanie ma na celu poprawę jakości życia poprzez stworzenie warunków dla aktywnego spędzania czasu przez wszystkich mieszkańców Gminy ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i młodzieży. W ramach realizacji zadania przewiduje się m.in.: • budowę pełnowymiarowego boiska do gry w piłkę nożną o nawierzchni trawiastej w Zawoni, • budowa nowych placów zabaw, siłowni zewnętrznych, rowerowych placów zabaw, boisk o nawierzchni trawiastej i piaszczystej w miejscowościach ich nieposiadających, • modernizacja istniejących wiejskich placów zabaw. Dzięki realizacji inwestycji stworzone zostaną właściwe warunki dla prowadzenia zajęć sportowych dla dzieci i młodzieży. Realizacja przedsięwzięć będzie miała również na celu promowanie zdrowego trybu życia oraz alternatywnych form wypoczynku zwłaszcza wśród młodzieży narażonej na zachowania patologiczne. Natomiast przygotowanie nowoczesnych placów zabaw pozwoli na stworzenie w gminie miejsc bezpiecznych i przyjaznych dzieciom oraz rodzicom.
Korzyści z realizacji zadania	• podniesienia jakości życia poprzez ułatwienie dostępu do infrastruktury sportowej i rekreacyjnej, • zwiększenie aktywności fizycznej dzieci i młodzieży, • zmniejszenie zachowań patologicznych, • promowanie zachowań sportowych, • poprawa jakości życia dla rodzin.
Podmioty zaangażowane w realizację	Gmina Zawonia, Stowarzyszenia i organizacje pozarządowe
Zgodność ze	Makrosfera: Edukacja, nauka, kultura, sport i informacja

„Strategią Rozwoju Województwa Dolnośląskiego 2020”	- Priorytet: Kształtowanie i promocja prozdrowotnych postaw i kultury fizycznej oraz edukacja na rzecz zdrowego stylu życia Makrosfera: Rozwój obszarów miejskich i wiejskich - Priorytet: Poprawa warunków życia na obszarach wiejskich
Potencjalne źródła finansowania	Budżet Gminy, środki UE, Ministerstwo Sportu i Turystyki, dotacje dla Stowarzyszeń i Organizacji pozarządowych.

Zadanie 3	
Tytuł zadania	Modernizacja i rozbudowa infrastruktury oświatowej
Opis	W ramach realizacji zadania przewiduje się modernizację i rozbudowę infrastruktury oświatowej niezbędnej dla zapewnienia właściwych warunków nauczania na każdym szczeblu edukacji. W ramach zadania przewiduje się: - poprawę komfortu spędzania i nauczania dzieci w Zespole Szkół w Czeszowie m.in. poprzez modernizację, rozbudowę i remont budynku, - poprawę komfortu spędzania i nauczania dzieci w Zespole Szkół w Zawoni m.in. modernizację, remont i rozbudowę szkoły w Zawoni, Wszystkie wspomniane działania przyczynią się do rozwoju społecznego, intelektualnego i emocjonalnego najmłodszych mieszkańców, wzrostu oferty edukacyjnej, zapewnienie opieki najmłodszym, a matkom umożliwi podjęcie pracy i tym samym podniesie komfort życia młodym małżeństwom. Ponadto prace inwestycyjne przyczynią się do stworzenia właściwych warunków lokalowych, bezpiecznych dla właściwego prowadzenia procesu nauczania.
Korzyści z realizacji zadania	- podniesienia jakości życia poprzez ułatwienie dostępu do infrastruktury edukacyjnej, - podniesienia jakości i efektywności systemu kształcenia,

Podmioty zaangażowane w realizację	Gmina Zawonia, Zespół Szkół w Zawoni, Zespół Szkół w Czeszowie, Przedszkole w Zawoni
Zgodność ze „Strategią Rozwoju Województwa Dolnośląskiego 2020”	Makrosfera: Edukacja, nauka, kultura, sport i informacja • Priorytet: Poprawa efektywności kształcenia na każdym poziomie i etapie życia Makrosfera: Rozwój obszarów miejskich i wiejskich • Priorytet: Poprawa warunków życia na obszarach wiejskich
Potencjalne źródła finansowania	Budżet Gminy, środki UE, Ministerstwo Edukacji Narodowej, Kuratorium Oświaty we Wrocławiu

Zadanie 4	
Tytuł zadania	Zwiększenie dostępności do usług w zakresie opieki zdrowotnej
Opis	W ramach przedmiotowego zadania przewiduje się przede wszystkim podjęcie działań mających na celu zwiększenie dostępności mieszkańców do usług medycznych w gminie Zawonia. Obecnie dostępne są dwa ośrodki zdrowia: w Zawoni oraz Czeszowie. Bardzo ważnym zadaniem, które znacznie przyczyni się do poprawy jakości świadczonych usług zdrowotnych w gminnym ośrodku zdrowia jest remont oraz doposażenie w nowoczesny sprzęt medyczny i diagnostyczny.
Korzyści z realizacji zadania	• zwiększenie dostępu do świadczeń medycznych, • podniesienie komfortu pacjentów, a tym samym podniesienie jakości świadczeń medycznych, • zagwarantowanie właściwych i bezpiecznych warunków pracy i leczenia, • zapewnienie profesjonalnej opieki pacjentowi.
Podmioty zaangażowane w realizację	Gmina Zawonia, Ośrodek Zdrowia w Zawoni, Wiejski Ośrodek Zdrowia w Czeszowie, NFZ
Zgodność ze „Strategią Rozwoju Województwa	Makrosfera: Zdrowie i bezpieczeństwo • Priorytet: Poprawa dostępności oraz podniesienie

Dolnośląskiego 2020”	oraz podniesienie jakości udzielania świadczeń leczniczych Makrosfera: Rozwój obszarów miejskich i wiejskich • Priorytet: Poprawa warunków życia na obszarach wiejskich
Potencjalne źródła finansowania	Budżet Gminy, środki NFZ, środki UE

Zadanie 5	
Tytuł zadania	Wzbogacenie oferty zajęć pozalekcyjnych dla dzieci i młodzieży
Opis	Nowoczesna oświata to taka, która potrafi dostosować się do bieżących i przyszłych potrzeb oraz trendów zarówno na poziomie makro, jak i w skali lokalnej. Konieczne jest więc przystosowywanie czy modyfikacja zadań placówek oświatowych przede wszystkim w oparciu o diagnozę potrzeb mieszkańców Gminy. O możliwościach placówek oświatowych w zakresie nowoczesnego nauczania przesądza nie tylko jakość budynków, ich wyposażenie oraz zatrudniona kadra pedagogiczna, ale także program edukacyjny oferowany zarówno w ramach podstawowego zakresu pracy, jak i zajęć dodatkowych. Interesujące i dostępne zajęcia edukacyjne, sportowe i kulturalne dla dzieci i młodzieży pozwalają na rozwijanie i ukierunkowywanie zainteresowań, odkrywanie uzdolnień, a jednocześnie przeciwdziałają wykluczeniu społecznemu czy patologiom społecznym. Zajęcia takie są szczególnie istotne z punktu widzenia tych młodych ludzi, którym rodziny nie są w stanie zapewnić możliwości korzystania z szerokiej oferty prywatnych zajęć odpłatnych. Zadanie polegające na poszerzaniu i doskonaleniu oferty edukacyjnej, kulturalnej i sportowej dla dzieci i młodzieży na terenach wiejskich ma na celu dalszą rozbudowę propozycji spędzania wolnego czasu dla dzieci i młodzieży, dostosowanie jej do potrzeb i preferencji młodych ludzi oraz zainteresowanie dzieci i młodzieży tymi propozycjami, gdyż często młodzi ludzie niewiele wiedzą o ofercie pozaszkolnej.

	Realizację dodatkowego programu nauczania dzieci w nowo powstałym przedszkolu umożliwi dzieciom z terenu naszej Gminy na zminimalizowanie różnic wychowawczych dzieci z terenu obszaru wsi, a tere nami miejskimi .
Korzyści z realizacji zadania	- wyrównanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży żyjących na wsi już od przedszkola, - rozwój kapitału społecznego, - zwiększenie konkurencyjności lokalnych ośrodków edukacyjnych.
Podmioty zaangażowane w realizację	Gmina Zawonia, Zespół Szkół w Zawoni, Zespół Szkół w Czeszowie, Kuratorium Oświaty, Stowarzyszenia i Organizacje Pozarządowe
Zgodność ze „Strategią Rozwoju Województwa Dolnośląskiego 2020”	Makrosfera: Edukacja, nauka, kultura, sport i informacja - Priorytet: Poprawa efektywności kształcenia na każdym poziomie i etapie życia Makrosfera: Społeczeństwo i partnerstwo - Priorytet: Rozwój kapitału społecznego i obywatelskiego Makrosfera: Rozwój obszarów miejskich i wiejskich - Priorytet: Poprawa warunków życia na obszarach wiejskich
Potencjalne źródła finansowania	Budżet Gminy, środki UE, Ministerstwo Edukacji Narodowej, Stowarzyszenia i dotacje organizacji pozarządowych, WFOŚ

Zadanie 6	
Tytuł zadania	Opracowanie i wdrożenie planów prac świetlic wiejskich
Opis	Zadanie zmierza do rozbudowy istniejącej sieci świetlic wiejskich. Mają one pełnić rolę wiejskich centrów społeczno-kulturalnych, miejsc spotkań i bazy lokalowej niezbędnej dla aktywności społecznej mieszkańców wsi. Konieczna wydaje się więc organizacja działań kulturalnych w istniejących w gminie Zawonia świetlicach.

	Opracowanie i wdrożenie planów prac świetlic wiejskich będzie działało stymulująco na aktywność społeczną i kulturalną mieszkańców okolicznych wsi. Pośrednio realizacja tego zadania przyczyni się do wzrostu kapitału społecznego, lepszej integracji społeczności wiejskiej i silniejszej więzi z miejscem zamieszkania. Przedmiotowe zadanie będzie obejmowało ponadto określenie potrzeb świetlic w zakresie doposażenia niezbędnego dla wdrożenia opracowanych planów prac.
Korzyści z realizacji zadania	- wzrost aktywności społecznej i kulturalnej mieszkańców wsi, - wzrost integracji społeczności lokalnych, - wyrównanie szans w dostępie do przedsięwzięć kulturalnych pomiędzy miastem a wsią, - aktywizacja środowisk twórczych, - wspieranie działań twórczych.
Podmioty zaangażowane w realizację	Gmina Zawonia, Gminny Ośrodek Kultury i Biblioteka, lokalni animatorzy kultury
Zgodność ze „Strategią Rozwoju Województwa Dolnośląskiego 2020”	Makrosfera: Edukacja, nauka, kultura, sport i informacja - Priorytet: Stworzenie warunków i wzbogacenie oferty uczestnictwa w kulturze Makrosfera: Społeczeństwo i partnerstwo - Priorytet: Rozwój kapitału społecznego i obywatelskiego Makrosfera: Rozwój obszarów miejskich i wiejskich - Priorytet: Poprawa warunków życia na obszarach wiejskich
Potencjalne źródła finansowania	Budżet Gminy, środki UE, Krajowa Sieć Obszarów Wiejskich, Stowarzyszenia i dotacje dla organizacji pozarządowych, LGD Kraina Wzgórz Trzebnickich.

Zadanie 7	
Tytuł zadania	Realizacja działań w zakresie odnowy wsi

Opis	Odnowa wsi, niekiedy zamiennie określana terminem „zintegrowany rozwój wsi” jest wypróbowaną w niemieckojęzycznym obszarze gospodarczym i kulturowym koncepcją rozwoju obszarów wiejskich w formie najlepiej odpowiadającej społeczności lokalnej i przez nią wybranej. W odnowie wsi szczególnie ważne jest przygotowanie społeczności wiejskich do zmian koniecznych na wsi, głównie w rolnictwie oraz tworzenie tkanki rozwoju w postaci organizacji gospodarczych i społecznych zdolnych do samodzielnego prowadzenia projektów i współpracy z samorządami i instytucjami działającymi na rzecz wsi i rolnictwa. Odnowa wsi wywołuje osobiste zaangażowanie mieszkańców, wpływające z odpowiedzialności za własną przyszłość, daje możliwość samorealizacji i poczucia uczestnictwa we wspólnocie i współtworzeniu, uaktywnia bowiem podstawowy zasób jakim dysponuje społeczeństwo tj. zaangażowanie ludzi. Mobilizuje siły i zasoby własne, wykorzystuje posiadane atuty i szanse jakie znajdują się w otoczeniu. Odnowa wsi polega na aktywnym zaangażowaniu społeczności wiejskiej, któremu wychodzi naprzeciw wielostronne wsparcie Gminy i regionu. W ramach przedmiotowego zadania realizowane będą wszelkie przedsięwzięcia związane z poprawą estetyki miejscowości (zagospodarowanie centrów wsi, wykonanie elementów małej architektury w najbardziej charakterystycznych i ważnych miejscach w miejscowościach m.in. poprzez postawienie altan, zagospodarowanie otoczenia świetlic wiejskich, oraz zmianę otoczenia siedziby urzędu Gminy Zawonia i GOKiB, czyli przebudowa placu gminnego oraz remontu sceny – muszli koncertowej w Zawoni itp.). W ramach działania można również podejmować inicjatywy w celu wykreowania nowych produktów lokalnych, tworzenia wsi tematycznych itp.
Korzyści z realizacji zadania	• poprawa estetyki wsi na terenie Gminy Zawonia, • zaangażowanie mieszkańców w proces estetyzacji Gminy, • stworzenie atrakcyjnego wizerunku miejscowości w gminie, • wzmocnienie tożsamości mieszkańców Gminy Zawonia.
Podmioty zaangażowane w	Gmina Zawonia, Sołtysi i Rady Sołeckie, stowarzyszenia

realizację	
Zgodność ze „Strategią Rozwoju Województwa Dolnośląskiego 2020”	Makrosfera: Rozwój obszarów miejskich i wiejskich • Priorytet: Poprawa warunków życia na obszarach wiejskich Makrosfera: Turystyka: • Priorytet: Wzmocnienie wizerunku regionu zarówno na terenie kraju, jak i Europy, jako atrakcyjnego miejsca wypoczynku, otwartego na świat, o nieprzeciętnych walorach przyrodniczych, kulturowych i uzdrowiskowych, Makrosfera: Edukacja, nauka, kultura, sport i informacja • Priorytet: Kreowanie wizerunku i promowanie Dolnego Śląska, jako regionu z bogatą i różnorodną ofertą kulturalną, edukacyjną i akademicką,
Potencjalne źródła finansowania	Budżet Gminy, środki UE, regionalny program Odnowy Wsi Dolnośląskiej, Krajowa Sieć Obszarów Wiejskich, dotacje organizacji pozarządowych i stowarzyszeń, LGD Kraina Wzgórz Trzebnickich.

Zadanie 8	
Tytuł zadania	Uporządkowanie gospodarki ściekowej
Opis	Kluczowym działaniem służącym inwestycji w ochronę środowiska jest rozpoczęcie prac mających na celu uporządkowanie gospodarki ściekowej na terenie Gminy i rozwiązanie problemu oczyszczania ścieków. Na terenie Gminy ścieki odprowadzane są do zbiorników bezodpływowych, które mogą być nieszczelne. Jednocześnie nie można wykluczyć, że w niektórych przypadkach mogą być one odprowadzane do rowów, cieków czy też bezpośrednio do gruntu. Praktyka powyższa prowadzi do zanieczyszczenia wód powierzchniowych i podziemnych. Receptą na powyższą sytuację jest rozpoczęcie działania prowadzącego do budowy systemu kanalizacji, rozwój sieci kanalizacyjnej i przyłączenie do niej kolejnych gospodarstw domowych,

	edukacja proekologiczna mieszkańców. Ponadto w ramach zadania w miejscowościach o rozproszonej zabudowie porządkowanie gospodarki ściekowej powinno koncentrować się na wspieraniu budowy przydomowych oczyszczalni ścieków (prowadzenie wszelkich działań promujących budowę przydomowych oczyszczalni ścieków i wsparcie inwestycji przez Gminę np. poprzez granty dla inwestorów). Inwestycje w środowisko poprawiają atrakcyjność obszaru, a ten z kolei jako bardziej atrakcyjny przyciągnie nowych inwestorów i nowych mieszkańców.
Korzyści z realizacji zadania	• podniesienie walorów środowiskowych i ekologicznych Gminy, • zwiększenie standardu jakości życia mieszkańców Gminy, • poprawa parametrów środowiska i ekologii Gminy.
Podmioty zaangażowane w realizację	Gmina Zawonia
Zgodność ze „Strategią Rozwoju Województwa Dolnośląskiego 2020”	Makrosfera: Zdrowie i bezpieczeństwo • Priorytet: Zapewnienie obecnym i przyszłym mieszkańcom regionu dobrego stanu środowiska naturalnego.
Potencjalne źródła finansowania	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska, NFOŚiGW, środki UE, Budżet Gminy

Zadanie 9	
Tytuł zadania	Modernizacja stacji uzdatniania wody i sieci wodociągowej
Opis	Zadanie ma na celu zapewnienie bezpieczeństwa mieszkańców w zakresie dostępu do wody pitnej. Przewiduje się budowę nowej sieci wodociągowej zwłaszcza na nowych osiedlach oraz systematyczna wymiana najstarszych sieci.
Korzyści z realizacji zadania	• podniesienie walorów środowiskowych i ekologicznych Gminy, • zwiększenie standardu jakości życia mieszkańców

	Gminy, poprawa parametrów środowiska i ekologii Gminy.
Podmioty zaangażowane w realizację	Gmina Zawonia
Zgodność ze „Strategią Rozwoju Województwa Dolnośląskiego 2020”	Makrosfera: Zdrowie i bezpieczeństwo Priorytet: Zapewnienie obecnym i przyszłym mieszkańcom regionu dobrego stanu środowiska naturalnego
Potencjalne źródła finansowania	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska, NFOŚiGW, środki UE, Budżet Gminy

Zadanie 10	
Tytuł zadania	Uzupełnianie i modernizacja oświetlenia publicznego
Opis	Przewiduje się modernizację i uzupełnianie oświetlenia publicznego na terenie Gminy na efektywne energetycznie, dzięki czemu zmniejszy się zużycie energii elektrycznej. Przyczyni się to zredukowania kosztów związanych z wydatkami Gminy na energię elektryczną. W wyniku podjętych działań powinno wzrosnąć znaczenie energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych. Obecnie w gminie Zawonia oświetlone są jedynie najbardziej reprezentatywne miejsca, takie jak centrum Zawoni. Drogi są prawie w ogóle nieoświetlone, co w połączeniu z ich stanem technicznym i faktem, że są wąskie, powoduje dodatkowe utrudnienia w ruchu. Gmina powinna zainwestować w oświetlenie miejscowości na jej terenie i porozumieć się z dostawcami energii elektrycznej w celu doprowadzenia przyłączy. Dzięki temu przejeżdżający kierowcy i sami mieszkańcy będą czuli się bezpieczniej. Dzięki realizacji zadania Gmina odpowie na podstawowe potrzeby mieszkańców w zakresie bezpieczeństwa lokalnego systemu komunikacji.
Korzyści z realizacji zadania	- poprawa bezpieczeństwa na drogach, - poprawa estetyki Gminy,

	• zwiększenie atrakcyjności miejscowości w gminie, • wzrost znaczenia energii pochodzącej z OZE, • zmniejszenie zużycie energii, • redukcja kosztów.
Podmioty zaangażowane w realizację	Gmina Zawonia, zakłady energetyczne
Zgodność ze „Strategią Rozwoju Województwa Dolnośląskiego 2020”	Makrosfera: Infrastruktura • Priorytet: Poprawa jakości i standardów transportu Makrosfera: Rozwój obszarów miejskich i wiejskich • Priorytet: Poprawa warunków życia na obszarach wiejskich
Potencjalne źródła finansowania	Budżet Gminy, środki WFOŚ, NFOŚiGW, środki UE, środki zakładów energetycznych

Zadanie 11	
Tytuł zadania	Przebudowa, remont i budowa dróg oraz chodników
Opis	Przeprowadzane podczas opracowywania strategii warsztaty strategiczne wykazały, że wielu mieszkańców dostrzega znaczne deficyty w zakresie stanu dróg na terenie Gminy. Najczęściej wymieniane uwagi dotyczą braku poboczy, chodników i oświetlenia. Przedmiotem zadania jest budowa chodników na obszarach zabudowanych Gminy Zawonia, dzięki czemu poprawi się bezpieczeństwo pieszych poruszających się wzdłuż drogi. Obecnie na terenie Gminy Zawonia ilość chodników jest niewielka. Poza najbardziej reprezentacyjnymi miejscami jak centrum Zawoni i wzdłuż głównych ulic (Oleśnicka, Szkolna, Trzebnicka) tych chodników praktycznie nie ma. Drogi są wąskie, a brak chodnika sprawia, że ruch pieszcy odbywa się poboczem drogi. Stwarza to zagrożenie dla pieszych, którzy nie czują się bezpiecznie idąc drogą. Chodniki powinny być wybudowane w pierwszej kolejności w miejscach najbardziej intensywnego ruchu pieszych, w pobliżu szkół i punktów handlowych. Istniejące chodniki powinny być w miarę możliwości technicznych

	poszerzone po to, aby ruch pieszych odbywał się bezpiecznie i wygodnie. Chodniki powinny być brukowane, a nie tylko wydzieloną częścią pobocza drogi. Tylko w ten sposób mieszkańcy bez obaw będą z nich korzystali. Oczywiście w wielu przypadkach opisywany deficyt dotyczy dróg powiatowych. Dlatego realizacja zadania wymaga również zabiegów i negocjacji z partnerami zewnętrznymi (starosta, marszałek województwa).
Korzyści z realizacji zadania	• zwiększenie bezpieczeństwa mieszkańców korzystających z ruchu pieszego, • poprawa estetyki dróg, • poprawa bezpieczeństwa i komfortu jazdy.
Podmioty zaangażowane w realizację	Gmina Zawonia, Partnerzy zewnętrzni (Powiat Trzebnicki, Gminy ościenne), Urząd Marszałkowski WD.
Zgodność ze „Strategią Rozwoju Województwa Dolnośląskiego 2020”	Makrosfera: Infrastruktura • Priorytet: Poprawa jakości i standardów transportu Makrosfera: Rozwój obszarów miejskich i wiejskich • Priorytet: Poprawa warunków życia na obszarach wiejskich
Potencjalne źródła finansowania	Budżet Gminy, środki UE, Budżet Powiatu, Budżet Województwa

Zadanie 12	
Tytuł zadania	Poprawa efektywności energetycznej budynków publicznych i mieszkalnych
Opis	Przedmiotem zadania jest poprawa efektywności energetycznej budynków publicznych i mieszkalnych poprzez ocieplanie budynków, wymianę stolarki okiennej i drzwi zewnętrznych, wymianę oświetlenia na energooszczędne, przebudowę systemów grzewczych, instalację OZE w budynkach. Wysoka jakość środowiska naturalnego wymaga zastosowania przez mieszkańców Gminy nowoczesnych i proekologicznych systemów grzewczych – odnawialnych źródeł energii. Równocześnie poprawie powinna ulec efektywność energetyczna budynków. Aktualnie niska efektywność energetyczna budynków jest problemem związanym ze

	zjawiskiem niskiej emisji. Niezbędne w tym celu jest opracowanie planu gospodarki niskoemisyjnej dla Gminy.
Korzyści z realizacji zadania	• zwiększenie efektywności energetycznej budynków publicznych • zwiększenie efektywności energetycznej budynków prywatnych • wzrost znaczenie energii OZE • redukcja kosztów
Podmioty zaangażowane w realizację	Gmina Zawonia, mieszkańcy, ZP ZOZ w Zawoni, ZSZ Zawonia i ZSZ Czeszów, GOKiB Zawonia.
Zgodność ze „Strategią Rozwoju Województwa Dolnośląskiego 2020”	Makrosfera: Zdrowie i bezpieczeństwo • Priorytet: Zapewnienie obecnym i przyszłym mieszkańcom regionu dobrego stanu środowiska naturalnego Makrosfera: Infrastruktura • Priorytet: Wprowadzenie energooszczędnych rozwiązań (transport, budownictwo) oraz wspieranie gospodarki przyjaznej środowisku Makrosfera: Rozwój obszarów miejskich i wiejskich • Priorytet: Poprawa warunków życia na obszarach wiejskich
Potencjalne źródła finansowania	Budżet Gminy, środki UE, Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska, NFOŚiGW

Zadanie 13	
Tytuł zadania	Propagowanie odnawialnych źródeł energii w zakresie energii elektrycznej i ciepłej
Opis	Przedmiotowe zadanie ma na celu propagowanie odnawialnych źródeł energii w zakresie energii elektrycznej i ciepłej, promowanie budownictwa niskoemisyjnego i budowy mikroinstalacji prosumenckich wykorzystujących odnawialne źródła energii, elektrycznej i ciepłej oraz zużywaniu jej na potrzeby własne. Nastawienie Gminy na rozwój w oparciu o walory przyrodnicze oraz dbałość o środowisko naturalne

	wymaga zastosowania przez mieszkańców Gminy nowoczesnych i proekologicznych systemów grzewczych – odnawialnych źródeł energii. Ograniczenie wykorzystania energii pochodzącej ze źródeł konwencjonalnych przyczyni się do redukcji emisji gazów cieplarnianych, zmniejszenia stopnia degradacji środowiska naturalnego.
Korzyści z realizacji zadania	• ograniczenie wykorzystania energii pochodzącej ze źródeł konwencjonalnych, • ochrona środowiska, • redukcja kosztów, • wzrost znaczenie energii OZE.
Podmioty zaangażowane w realizację	Gmina Zawonia, partnerzy zewnętrzni (Powiat Trzebnicki, Gminy ościenne)
Zgodność ze „Strategią Rozwoju Województwa Dolnośląskiego 2020”	Makrosfera: Zdrowie i bezpieczeństwo • Priorytet: Zapewnienie obecnym i przyszłym mieszkańcom regionu dobrego stanu środowiska naturalnego, Makrosfera: Rozwój obszarów miejskich i wiejskich, • Priorytet: Poprawa warunków życia na obszarach wiejskich, Makrosfera: Infrastruktura • Priorytet: Zwiększenie (z zachowaniem racjonalnych proporcji w stosunku do posiadanych zasobów) udziału źródeł odnawialnych w produkcji energii...
Potencjalne źródła finansowania	Budżet Gminy, środki UE, Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska, NFOŚiGW, środki prywatne

Zadanie 14	
Tytuł zadania	Podjęcie działań na rzecz stworzenia wewnątrzgminnej komunikacji publicznej
Opis	Przedmiotowe zadanie ma na celu rozpoczęcie działań zmierzających do zapewnienia mieszkańcom Gminy Zawonia lokalnego transportu publicznego, który pozwoli skomunikować ze sobą miejscowości

	w gminie. Zadanie ma na celu poprawę jakości życia mieszkańców poprzez zwiększenie mobilności oraz ułatwienie komunikacji wewnątrzgminnej.
Korzyści z realizacji zadania	• zwiększenie mobilności mieszkańców Gminy Zawonia • wzrost atrakcyjności Gminy w regionie
Podmioty zaangażowane w realizację	Gmina Zawonia, lokalni przedsiębiorcy
Zgodność ze „Strategią Rozwoju Województwa Dolnośląskiego 2020”	Makrosfera: Infrastruktura • Priorytet: Poprawa dostępności transportowej regionu (powiązania wewnętrzne i zewnętrzne) • Priorytet: Poprawa jakości i standardów transportu
Potencjalne źródła finansowania	Budżet Gminy, środki UE, środki prywatne

Zadanie 15	
Tytuł zadania	Poprawa stanu rowów i przepustów melioracyjnych
Opis	W ramach przedmiotowego zadania przewiduje się podjęcie działań w zakresie analizy stanów rowów melioracyjnych w gminie Zawonia oraz wykonania niezbędnych prac w zakresie oczyszczenia i udrożnienia. Ponadto proponuje się przeprowadzenie akcji informacyjnej wśród mieszkańców Gminy dotyczącej konieczności zachowania rowów i przepustów melioracyjnych w dobrym stanie. Działania te zmniejszą ryzyko podtopień gruntów rolnych oraz przeznaczonych pod budownictwo mieszkaniowe.
Korzyści z realizacji zadania	• minimalizacja ryzyka podtopień • zapewnienie odpowiednich warunków dla ochrony środowiska obszarów wiejskich.
Podmioty zaangażowane w	Gmina Zawonia, społeczność lokalna

realizację	
Zgodność ze „Strategią Rozwoju Województwa Dolnośląskiego 2020”	Makrosfera: Zdrowie i bezpieczeństwo • Priorytet: Ochrona przed klęskami żywiołowymi, w tym szczególnie likwidacja zagrożeń powodziowych
Potencjalne źródła finansowania	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska, NFOŚiGW, Budżet Gminy, środki UE.

Zadanie 16	
Tytuł zadania	Likwidacja obszarów wykluczenia informacyjnego
Opis	Brak dostępu do Internet u stanowi obecnie znaczną barierę dla rozwoju w dobie globalizacji gospodarki. Dlatego też na terenie Gminy Zawonia podjęte zostaną działania niezbędne dla przeciwdziałania wykluczeniu informacyjnemu mieszkańców Zawoni. Obecnie gmina objęta została projektem budowy szkieletowej sieci Internet owej realizowanego przez Marszałka Województwa Dolnośląskiego.
Korzyści z realizacji zadania	• podniesienia jakości życia poprzez ułatwienie dostępu do informacji • poprawa bezpieczeństwa teleinformatycznego w regionie
Podmioty zaangażowane w realizację	Gmina Zawonia, Urząd Marszałkowski Województwa Dolnośląskiego
Zgodność ze „Strategią Rozwoju Województwa Dolnośląskiego 2020”	Makrosfera: Edukacja, nauka, kultura, sport i informacja • Priorytet: Rozwój społeczeństwa informacyjnego, • Priorytet: Zapewnienie wszystkim mieszkańcom Dolnego Śląska dostępu do sieci teleinformatycznych, w tym sieci szerokopasmowej, • Priorytet: Przeciwdziałanie powstawaniu obszarów wykluczenia informacyjnego.

Potencjalne źródła finansowania	Budżet Gminy, środki UE.
--	--------------------------

Zadanie 17	
Tytuł zadania	Budowa nowoczesnego targowiska gminnego
Opis	Targowisko gminne jest bardzo ważnym narzędziem infrastruktury technicznej w gminie wiejskiej. Jest miejscem spotkań rolników z terenu Gminy i powiatu, w którym producenci, przede wszystkim rolni, będą mogli sprzedawać wyprodukowane w swoich gospodarstwach płody rolne. Estetyczne, odpowiednio wykonane, urządzone i funkcjonalne targowisko gminne przyczyni się do wzrostu sprzedaży lokalnych produktów, zwiększenia liczby handlujących i nabywających produkty rolne oraz do zwiększenia dochodów z tytułu opłat targowych dla Gminy.
Korzyści z realizacji zadania	• utworzenie nowoczesnego targowiska wiejskiego • wsparcie rozwoju handlu na wsi • bezpośrednia sprzedaż plonów rolnych • poprawa sytuacji materialnej rolników • promocja lokalnych produktów • kreowanie nowego wizerunku Gminy aktywnej gospodarczo
Podmioty zaangażowane w realizację	Gmina Zawonia, lokalni rolnicy, lokalni producenci
Zgodność ze „Strategią Rozwoju Województwa Dolnośląskiego 2020”	Makrosfera: Rozwój obszarów miejskich i wiejskich • Priorytet: Wzmocnienie restrukturyzacji i wielofunkcyjnego rozwoju wsi • Priorytet: Poprawa warunków życia na obszarach wiejskich
Potencjalne źródła finansowania	Budżet Gminy, środki UE, środki prywatne.

Zadanie 18	
Tytuł zadania	Stymulowanie rozwoju przedsiębiorczości
Opis	Rozwój przedsięwzięć gospodarczych i firm jest najbardziej oczywistą metodą wykorzystania lokalnych zasobów. Poprzez działalność gospodarczą zostaną one przekształcone w środki zaspokajające lokalne potrzeby. Doceniając wagę rozwoju przedsiębiorczości gminnej proponuje się realizację zadania, które zmierzałoby do wsparcia istniejących podmiotów gospodarczych na terenie Gminy oraz zachęcało mieszkańców do podejmowania działalności gospodarczej. Zadanie polegałoby na przeznaczeniu w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego powierzchni na lokalizację i rozwój podmiotów gospodarki narodowej.
Korzyści z realizacji zadania	• utworzenie nowych podmiotów gospodarczych na terenie Gminy • dywersyfikacja źródeł zarobków części mieszkańców Gminy • wzrost poziomu świadomości i wiedzy dotyczącej jakości produkcji i usług lokalnych przedsiębiorców • promocja lokalnej gospodarki i kreowanie nowego wizerunku Gminy aktywnej gospodarczo
Podmioty zaangażowane w realizację	Gmina Zawonia, lokalni przedsiębiorcy.
Zgodność ze „Strategią Rozwoju Województwa Dolnośląskiego 2020”	Makrosfera: Przedsiębiorczość i innowacyjność • Priorytet: Rozwój Przedsiębiorczości i innowacyjności Makrosfera: Rozwój obszarów miejskich i wiejskich • Priorytet: Wzmocnienie restrukturyzacji i wielofunkcyjnego rozwoju wsi • Priorytet: Poprawa warunków życia na obszarach wiejskich

Potencjalne źródła finansowania	Budżet Gminy, środki UE, środki prywatne.
--	---

Zadanie 19	
Tytuł zadania	Rewitalizacja zdegradowanych obszarów Gminy
Opis	Na terenie Gminy jest wiele miejsc zdegradowanych, niewystarczająco wyposażonych w infrastrukturę techniczną i społeczną przez co często brakuje dostępu do podstawowych usług. Wiele budynków (publicznych i prywatnych) jest w bardzo złym stanie technicznym, wymagają one kapitalnego remontu, zastosowania rozwiązań technicznych w zakresie energooszczędności i ochrony środowiska lub zmiany przeznaczenia (dostosowanie rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru). Wszystko to sprzyja koncentracji negatywnych zjawisk społecznych na terenie Gminy tj. bezrobocie, niski stopień przedsiębiorczości, niski poziom edukacji i kapitału ludzkiego, niewystarczający poziom uczestnictwa mieszkańców w życiu publicznym i kulturalnym. Należy opracować Program Rewitalizacji Gminy Zawoni, w którym opisane zostaną negatywne zjawiska występujące na terenie Gminy oraz wyznaczony zostanie obszar Gminy podlegający rewitalizacji (rozumianej jako kompleksowy proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych poprzez działania całościowe, integrujące interwencję na rzecz społeczności lokalnej, przestrzeni i lokalnej gospodarki, skoncentrowane terytorialnie i prowadzone w sposób zaplanowany). Do najważniejszych zadań, które należy włączyć do Programu należą m.in.: • adaptacja kościoła poewangelickiego przy ul. Szkolnej 1 w Zawoni na potrzeby Gminnego Ośrodka Kultury i Biblioteki, • zagospodarowanie terenu po byłym basenie kąpielowym przy ul. Zielonej w Zawoni na teren rekreacyjno-sportowy, • remont zabytkowego pałacu w Głuchowie Dolnym,

	• rewitalizacja m.in. parku w Złotowie i przywrócenie funkcji użytkowej dla mieszkańców oraz wielu miejsc mogących służyć rekreacji i wypoczynku mieszkańców. Zadaniom tym będą towarzyszyły działania uzupełniające tematycznie (nastawione na integrację lokalnej społeczności, rozwój kapitału ludzkiego, rozwój przedsiębiorczości itd.) po to, aby Program oddziaływał na obszar rewitalizacji we wszystkich niezbędnych aspektach – społecznym, przestrzenno-funkcjonalnym, technicznym i środowiskowym.
Korzyści z realizacji zadania	• zrównoważony rozwój Gminy • uporządkowanie i nadanie nowych funkcji terenom publicznym • wzrost atrakcyjności Gminy (turystycznej i inwestycyjnej) • wzrost przedsiębiorczości • zaktywizowanie lokalnej społeczności
Podmioty zaangażowane w realizację	Gmina Zawonia, wspólnoty mieszkaniowe, spółdzielnie mieszkaniowe, stowarzyszenia i organizacje pozarządowe,
Zgodność ze „Strategią Rozwoju Województwa Dolnośląskiego 2020”	Makrosfera: Rozwój obszarów miejskich i wiejskich • Priorytet: Poprawa warunków życia na obszarach wiejskich • Priorytet: Wzmacnianie restrukturyzacji i wielofunkcyjnego rozwoju wsi
Potencjalne źródła finansowania	Budżet Gminy, środki UE, środki prywatne

Zadania w ramach celu 2: Rozwój oferty turystyki rekreacyjnej i kulturalnej

Zadanie 1	
Tytuł zadania	Modernizacja obiektów służących rozwojowi życia kulturalnego Gminy

Opis	Przedmiotowe zadanie ma na celu zagwarantowanie podstawowej infrastruktury w zakresie rozwoju życia kulturalnego Gminy. W celu rozwoju miejsc integrujących społeczność lokalną należy kontynuować inwestycje w zakresie budowy i modernizacji świetlic wiejskich. Rozbudowa i polepszanie jakości bazy lokalowej, będzie działało stymulująco na aktywność społeczną i kulturalną mieszkańców wsi. Pośrednio realizacja tego zadania przyczyni się do wzrostu kapitału społecznego, lepszej integracji społeczności wiejskiej i silniejszej więzi z miejscem zamieszkania. Świetlice mogą również generować dochód dla Gminy. Podejmowane zadania powinny być ukierunkowane na wypracowanie przemyślanej koncepcji wykorzystania świetlic wiejskich jako centrum spotkań, miejsca tworzenia więzi społecznych, miejsca zagospodarowania czasu wolnego mieszkańców, rozwoju talentów i zainteresowań mieszkańców. W ramach zadania planuje się następujące działania: • modernizację i wyposażenie świetlic wiejskich tego wymagających, • wyposażenie i remont świetlic wiejskich tego wymagających, • budowę świetlicy wiejskiej w Czeszowie, Skotnikach, Cielętnikach, Suchej Wielkiej, Tarnowcu, Miłonowicach, Budczycach, • modernizację i wyposażenie sali widowiskowej Gminnego Ośrodka Kultury i Biblioteki w Zawoni w niezbędny sprzęt.
Korzyści z realizacji zadania	• włączenie mieszkańców w życie społeczne regionu, • wyrównanie szans w dostępie do kultury pomiędzy miastem a obszarami wiejskimi, • poprawa jakości życia poprzez zwiększenie dostępności do pozazawodowej i pozaszkolnej aktywności mieszkańców,
Podmioty zaangażowane w realizację	Gmina Zawonia, Gminny Ośrodek Kultury i Biblioteka, stowarzyszenia i organizacje pozarządowe,

Zgodność ze „Strategią Rozwoju Województwa Dolnośląskiego 2020”	Makrosfera: Rozwój obszarów miejskich i wiejskich: • Priorytet: Poprawa warunków życia na obszarach wiejskich Makrosfera: Turystyka • Priorytet: Wzmocnienie wizerunku regionu zarówno na terenie kraju, jak i Europy, jako atrakcyjnego miejsca wypoczynku, otwartego na świat, o nieprzeciętnych walorach przyrodniczych, kulturowych i uzdrowiskowych • Rozwój produktów turystycznych i rozbudowa infrastruktury turystycznej regionu, m.in. dla pobudzania popytu na usługi turystyczno-rekreacyjne Makrosfera: Edukacja, nauka, kultura, sport i informacja • Priorytet: Stworzenie warunków i wzbogacenie oferty uczestnictwa w kulturze • Priorytet: Kształtowanie kompetencji do udziału w życiu artystycznym
Potencjalne źródła finansowania	Budżet Gminy, środki UE, Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego, dotacje dla stowarzyszeń i organizacji pozarządowych

Zadanie 2	
Tytuł zadania	Adaptacja kościoła poewangelickiego na potrzeby Gminnego Ośrodka Kultury i Biblioteki
Opis	Celem zadania jest przystosowanie budynku dawnego kościoła ewangelickiego do potrzeb funkcjonowania Gminnego Ośrodka Kultury i Biblioteki. Zadanie przewiduje remont budynku obejmujący: podstawowe prace konserwatorskie, wymianę dachu, remont wieży, instalację nowych przyłączy elektrycznych i centralnego ogrzewania, wymianę elewacji, przystosowanie pomieszczeń do pełnienia nowych funkcji kulturalnych. Powstanie nowoczesny obiekt wyposażony w salę koncertowo-widowiskową, w której będą mogły odbywać się imprezy, wystawy, koncerty i przedstawienia teatralne, część administracyjno-biurową, biblioteczną oraz zaplecze

	socjalne. GOKiB będzie mógł wzbogacić swoją ofertę kulturalno-artystyczną o nowe usługi w zakresie wychowania, edukacji i upowszechniania kultury. Podjęte działania podniosą atrakcyjność turystyczną oraz poprawią wizerunek Gminy. Przyczynią się do stworzenia nowego, atrakcyjnego i innowacyjnego produktu turystyczno-kulturowego jednocześnie powstanie miejsce dodatkowe pracy w związku poszerzeniem oferty GOKiB.
Korzyści z realizacji zadania	• stworzenie markowego produktu kulturalnego, • poprawa wizerunku Gminy Zawonia, • aktywizacja społeczności lokalnej poprzez wspólne uczestnictwo w przedsięwzięciach kulturalnych, • stworzenie nowoczesnego ośrodka kultury, • powstanie dodatkowych miejsc pracy.
Podmioty zaangażowane w realizację	Gminny Ośrodek Kultury i Biblioteka, Gmina Zawonia
Zgodność ze „Strategią Rozwoju Województwa Dolnośląskiego 2020”	Makrosfera: Zasoby • Priorytet: Ochrona i udostępnianie walorów przyrodniczo-krajobrazowych oraz kulturowych Makrosfera: Turystyka • Priorytet: Wzmocnienie wizerunku regionu zarówno na terenie kraju, jak i Europy, jako atrakcyjnego miejsca wypoczynku, otwartego na świat, o nieprzeciętnych walorach przyrodniczych, kulturowych i uzdrowiskowych, • Priorytet: Udostępnienie obiektów dziedzictwa kulturowego o przyrodniczego, Makrosfera: Edukacja, nauka, kultura i informacja • Priorytet: Kreowanie wizerunku i promowanie Dolnego Śląska, jako regionu z bogatą i różnorodną ofertą kulturalną, edukacyjną i akademicką, • Priorytet: Stworzenie warunków i wzbogacenie oferty uczestnictwa w kulturze, • Priorytet: Kształtowanie kompetencji do udziału

	w życiu artystycznym,
Potencjalne źródła finansowania	Budżet Gminy, środki UE, Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego, środki LGD Kraina Wzgórz Trzebnickich, Powiat Trzebnica.

Zadanie 3	
Tytuł zadania	Utrzymanie w dobrym stanie obiektów i miejsc atrakcyjnych wraz z infrastrukturą turystyczno-rekreacyjną wokół nich
Opis	Realizacja przedmiotowego zadania ma na celu podniesienie atrakcyjności turystyczno-rekreacyjnej miejscowości w gminie Zawonia. Zostanie to osiągnięte poprzez właściwe utrzymanie miejsc atrakcyjnych w gminie, zwłaszcza zabytkowych wraz z infrastrukturą towarzyszącą. Miejsca te nierzadko są zdegradowane, a zabytki dziedzictwa kulturowego wymagają kapitalnego remontu. Wieloletnie zaniedbania wynikające głównie z braku środków w budżecie Gminy na tego rodzaju inwestycje powodują powstawanie negatywnych zjawisk społecznych przede wszystkim w sferze przestrzenno-funkcjonalnej. Deficyt lub niska jakość terenów publicznych współwystępują z bezrobociem, niskim poziomem edukacji lub kapitału społecznego, niewystarczającym poziomem uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym itp. Dlatego w ramach zadania należy zadbać o rewitalizację zabytkowych obiektów – remonty i modernizacje budynków, prawidłowe ich oznakowanie oraz utworzenie wokół nich miejsc postojowych. W celu rozwoju funkcji rekreacyjnych należy kontynuować inwestycje w zakresie zagospodarowania terenów zielonych na terenie Gminy, w tym budowę placów zabaw, obiektów tzw. małej architektury (altany, ławki, stojaki rowerowe, osłony drzew i inne). Ponadto realizację tego zadania uzupełni zagospodarowanie terenu po byłym basenie w Zawoni. Projekt rewitalizacji przewiduje przekształcenie tego terenu na obiekt funkcjonalny i bezpieczny, który będzie służył mieszkańcom niemal przez cały rok do organizacji imprez plenerowych, wydarzeń

	kulturalnych oraz sportowych. W miejsce basenu powstaną: alejki, wiaty biesiadne, boisko do gry w siatkówkę, fontanna itp. Zostaną utworzone także ciągi komunikacyjne dla pieszych, trawniki, nasadzone zostaną drzewa i krzewy. Ze wspomnianej infrastruktury korzystać będą dzieci, młodzież, a także dorośli mieszkańcy Gminy. Kompleks po zmianie swojego starego oblicza stanie się wizytówką Gminy, miejscem aktywnego spędzania czasu, spełni funkcję integrującą mieszkańców.
Korzyści z realizacji zadania	• powstanie dodatkowych atrakcji turystycznych, • lepsze wykorzystanie obiektu (zaspokajanie potrzeb rekreacyjnych mieszkańców i turystów), • zwiększenie dochodów Gminy.
Podmioty zaangażowane w realizację	Gmina Zawonia, stowarzyszenia i organizacje pozarządowe.
Zgodność ze „Strategią Rozwoju Województwa Dolnośląskiego 2020”	Makrosfera: Rozwój obszarów miejskich i wiejskich: • Priorytet: Poprawa warunków życia na obszarach wiejskich Makrosfera: Turystyka • Priorytet: Wzmocnienie wizerunku regionu zarówno na terenie kraju, jak i Europy, jako atrakcyjnego miejsca wypoczynku, otwartego na świat, o nieprzeciętnych walorach przyrodniczych, kulturowych i uzdrowiskowych • Rozwój produktów turystycznych i rozbudowa infrastruktury turystycznej regionu, m.in. dla pobudzania popytu na usługi turystyczno-rekreacyjne
Potencjalne źródła finansowania	Budżet Gminy, środki UE, Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego, dotacje dla stowarzyszeń i organizacji pozarządowych, LGD Kraina Wzgórz Trzebnickich, Urząd Marszałkowski Dolnego Śląska

Zadanie 4	
Tytuł zadania	Wytyczanie, oznaczanie i utrzymanie szlaków pieszych, rowerowych, edukacyjnych

Opis	Malownicze ukształtowanie terenu całej Gminy Zawonia sprawia, że jest to jeden z jej największych atutów. Taką sytuację należy wykorzystać zwłaszcza, że mieszkańcy i władze Gminy zakładają rozwój turystyki (co potwierdziły wyniki warsztatów strategicznych). Można tego dokonać m.in. poprzez wytyczenie i oznaczenie szlaków pieszych, rowerowych, edukacyjnych. Tego typu ścieżki muszą okazać się interesujące dla różnych grup odbiorców, np. dla młodzieży szkolnej, ludzi starszych, rowerzystów, rodziców z dziećmi. Aby wyjść naprzeciw tak różnym zapotrzebowaniom należy przede wszystkim zinwentaryzować istniejące na terenie Gminy atrakcje przyrodnicze, historyczne itp. Następnie trzeba dokładnie zbadać istniejące drogi, przejścia leśne i polne. Na tej bazie należy wytyczyć szlaki. Kolejną czynnością jest sporządzenie gminnego planu ścieżek turystycznych odpowiednich dla każdego rodzaju turystyki i dokładne ich oznaczenie. Bardzo ważne jest, aby na ich trasie usytuowane były opisy atrakcji gminnych oraz wskazane miejsca odpoczynku, sklepy, punkty gastronomiczne itp. Zagospodarowane w opisany sposób szlaki stanowić będą dużą atrakcję turystyczną dla różnych grup odbiorców tego typu rekreacji – zarówno dla rodziców z małymi dziećmi, młodych ludzi podróżujących rowerami jak i osób starszych. Korzystne dla Gminy będzie wytyczanie szlaków turystycznych w partnerstwie z innymi gminami sąsiadującymi np. z Trzebnicą, Dobroszycami, Długoleką.
Korzyści z realizacji zadania	• powstanie nowej kwalifikowanej atrakcji turystycznej, • zwiększenie ruchu turystycznego na terenie Gminy, • wypracowanie narzędzi współpracy publiczno-prywatnych.
Podmioty zaangażowane w realizację	Gmina Zawonia, Stowarzyszenia i organizacje pozarządowe
Zgodność ze „Strategią Rozwoju Województwa Dolnośląskiego 2020”	Makrosfera: Turystyka • Priorytet: Wzmocnienie wizerunku regionu zarówno na terenie kraju, jak i Europy, jako

	atrakcyjnego miejsca wypoczynku, otwartego na świat, o nieprzeciętnych walorach przyrodniczych, kulturowych i uzdrowiskowych, • Rozwój produktów turystycznych i rozbudowa infrastruktury turystycznej regionu, m.in. dla pobudzania popytu na usługi turystyczno-rekreacyjne, • Wewnątrzregionalna promocja turystyki w oparciu o system edukacji, Makrosfera: Społeczeństwo i partnerstwo • Priorytet: Rozwój kapitału społecznego i obywatelskiego
Potencjalne źródła finansowania	Budżet Gminy, środki UE, Ministerstwo Sportu i Turystyki, Urząd Marszałkowski Dolnego Śląska, dotacje dla Stowarzyszeń i Organizacji pozarządowych, LGD Kraina Wzgórz Trzebnickich.

Zadanie 5	
Tytuł zadania	Współpraca z właścicielami lasów w celu zagospodarowania parkingów leśnych i miejsc wypoczynku
Opis	Parkingi leśne mają być nie tylko miejscem postoju, ale również miejscem dłuższego odpoczynku połączonego z korzystaniem z atrakcji jakich dostarczają okoliczne lasy. Dla realizacji tego zadania konieczne jest przygotowanie miejsc na palenisko/grill oraz miejsc siedzących ze stołami wraz z zadaszeniem. Ponadto wyznaczenie w okresie letnim i jesiennym godzin i dni, w których parking będzie strzeżony oraz postawienie tablic z mapkami i informacjami o okolicznych miejscach atrakcyjnych przyrodniczo i turystycznie. Realizacja zadania spowoduje zwiększenie atrakcyjności turystyki leśnej w szczególności poprzez stworzenie możliwości pozostawienia samochodu lub roweru w bezpiecznym miejscu. Ma to nieocenioną wartość dla osób zamieszkujących przybywających pozyskiwać runo leśne, a dla których barierą jest pozostawienie samochodu bez opieki. Ponadto parking strzeżony będzie również dodatkowym źródłem dochodu dla Gminy.

Korzyści z realizacji zadania	• zwiększenie atrakcyjności turystycznej Gminy poprzez aktywniejsze wykorzystanie parkingów leśnych, • zwiększenie ruchu turystycznego na terenie Gminy, • powstanie nowych czynników wzmacniających promocję Gminy, • zwiększenie ochrony zasobów leśnych w Gminie.
Podmioty zaangażowane w realizację	Gmina Zawonia, właściciele lasów
Zgodność ze „Strategią Rozwoju Województwa Dolnośląskiego 2020”	Makrosfera: Turystyka • Priorytet: Wzmocnienie wizerunku regionu zarówno na terenie kraju, jak i Europy, jako atrakcyjnego miejsca wypoczynku, otwartego na świat, o nieprzeciętnych walorach przyrodniczych, kulturowych i uzdrowiskowych Makrosfera: Społeczeństwo i partnerstwo • Priorytet: Rozwój kapitału społecznego i obywatelskiego Makrosfera: Zasoby • Priorytet: Ochrona, powiększanie i udostępnianie zasobów leśnych
Potencjalne źródła finansowania	Budżet Gminy, środki UE, środki właścicieli lasów, Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska, NFOŚiGW.

Zadanie 6	
Tytuł zadania	Stymulowanie rozwoju bazy noclegowej

Opis	Niezbędnym zadaniem strategicznym w obszarze rozwoju turystyki jest doprowadzenie do powstania na terenie Gminy obiektów noclegowych. Władze Gminy powinny przeprowadzić aktywną akcję promocyjną w celu pozyskania inwestorów gotowych rozwinąć tego typu działalność na terenie Gminy. Można do tego celu wykorzystać obiekty pałacowe znajdujące się na terenie Gminy po uregulowaniu spraw własnościowych i lokatorskich. Realizując to zadanie gmina może się posłużyć instrumentami w postaci preferencji w ramach podatków lokalnych dla ewentualnych inwestorów. Trudno wyobrazić sobie pełnienie funkcji turystycznych przez gminę bez pojawienia się wspomnianych obiektów na jej terenie, dlatego realizacja tego zadania w perspektywie strategicznej wydaje się być bardzo ważna.
Korzyści z realizacji zadania	• zwiększenie atrakcyjności turystycznej Gminy, • rozwój gospodarczy Gminy, • powstanie dodatkowych miejsc pracy, • powstanie na terenie Gminy miejsc noclegowych.
Podmioty zaangażowane w realizację	Gmina Zawonia, prywatni inwestorzy
Zgodność ze „Strategią Rozwoju Województwa Dolnośląskiego 2020”	Makrosfera: Turystyka • Priorytet: Wzmocnienie wizerunku regionu zarówno na terenie kraju, jak i Europy, jako atrakcyjnego miejsca wypoczynku, otwartego na świat, o nieprzeciętnych walorach przyrodniczych, kulturowych i uzdrowiskowych, • Rozwój produktów turystycznych i rozbudowa infrastruktury turystycznej regionu, m.in. dla pobudzania popytu na usługi turystyczno-rekreacyjne, Makrosfera: Przedsiębiorczość i innowacyjność • Priorytet: Rozwój Przedsiębiorczości i innowacyjności
Potencjalne źródła finansowania	Środki inwestorów prywatnych, środki UE

Zadanie 7	
Tytuł zadania	Rozwój imprez sportowo-turystycznych organizowanych na terenie Gminy
Opis	Należy rozwijać imprezy odbywające się na terenie Gminy w szczególności o znaczeniu ponadlokalnym, które są atrakcyjne dla mieszkańców oraz turystów. Gmina Zawonia posiada duży potencjał zarówno przyrodniczy jak i społeczny pod względem możliwości organizowania imprez sportowo-turystycznych o zasięgu ponadlokalnym. Ważne jest nawiązywanie do tradycji i historii Gminy. Dzięki organizacji tego typu imprez gmina zacznie być rozpoznawalna w regionie jako jednostka atrakcyjna pod względem wypoczynkowo-turystycznym. Należy także zwrócić uwagę na fakt, że poprzez większą ilość organizowanych cyklicznych imprez wpływających na budowanie lokalnej tożsamości społecznej gmina zapewnia warunki dla utrzymania aktywności społecznej. Dlatego też wskazana jest współpraca Gminy, mieszkańców i organizacji pozarządowych na rzecz organizacji atrakcyjnych imprez sportowo-turystycznych o zasięgu ponadlokalnym, a także rozwijanie ich nowatorskich koncepcji.
Korzyści z realizacji zadania	• aktywna promocja turystycznych atrakcji w gminie Zawonia • aktywizacja społeczności lokalnych oraz integracja instytucji publicznych i prywatnych • promowanie aktywnego wypoczynku
Podmioty zaangażowane w realizację	Stowarzyszenia i organizacje pozarządowe, Gmina Zawonia, LGD Kraina Wzgórz Trzebnickich,
Zgodność ze „Strategią Rozwoju Województwa Dolnośląskiego 2020”	Makrosfera: Edukacja, nauka, kultura, sport i informacja • Priorytet: Kreowanie wizerunku i promowanie Dolnego Śląska, jako regionu z bogatą i różnorodną ofertą kulturalną, edukacyjną i akademicką,

	Makrosfera: Turystyka • Priorytet: Wzmocnienie wizerunku regionu zarówno na terenie kraju, jak i Europy, jako atrakcyjnego miejsca wypoczynku, otwartego na świat, o nieprzeciętnych walorach przyrodniczych, kulturowych i uzdrowiskowych, • Priorytet: Rozwój produktów turystycznych i rozbudowa infrastruktury turystycznej regionu, m.in. dla pobudzania popytu na usługi turystyczno-rekreacyjne,
Potencjalne źródła finansowania	Budżet Gminy, inwestorzy prywatni, środki UE, dotacje organizacji pozarządowych.

Zadanie 8	
Tytuł zadania	Stworzenie i wdrożenie programu działań kulturalnych opartych na współpracy stowarzyszeń, instytucji publicznych z terenu Gminy
Opis	Realizacja zadania ma na celu opracowanie i wdrożenie programu działań kulturalnych, sportowych i rekreacyjnych opartych na współpracy stowarzyszeń, instytucji publicznych z terenu Gminy Zawonia. Program ten powinien obejmować nie tylko przedstawienie możliwych przedsięwzięć, ale także definiować sposoby ich realizacji, finansowania oraz określać zasady współpracy Gminy z organizacjami pozarządowymi oraz instytucjami publicznymi z terenu Gminy. W ramach tego zadania organizacje pozarządowe będą mogły ubiegać się o dofinansowanie przedsięwzięć z zakresu upowszechniania kultury fizycznej i sportu, kultury, ochrony dóbr kultury i tradycji. W organizowanych przez Gminę konkursach będą mogły startować organizacje, stowarzyszenia i kluby sportowe, których siedziby znajdują się na terenie naszej Gminy i wszystkie zadania, na które uzyskają dofinansowanie będą musiały być skierowane do mieszkańców Gminy. Wdrożenie programu powinno odbywać się jako szereg skoordynowanych działań obejmujących przede wszystkim prowadzenie szeroko zakrojonej akcji informacyjnej i promocyjnej. W tym celu należy wykorzystać wszystkie możliwe kanały informacyjne –

	telewizję, radio, kontakt bezpośredni z instytucjami uczestniczącymi w organizacji wydarzeń, Internet oraz portale społecznościowe.
Korzyści z realizacji zadania	• zwiększenie identyfikacji mieszkańców z gminą poprzez propagowanie miejscowej kultury i świadomości lokalnej, • wzrost poczucia więzi lokalnej, • powstanie nowych wydarzeń wzmacniających promocję Gminy, • zwiększenie ruchu turystycznego, • wzrost zaangażowania mieszkańców w wydarzenia kulturalne i sportowe
Podmioty zaangażowane w realizację	Gmina Zawonia, Gminny Ośrodek Kultury i Biblioteka, stowarzyszenia i organizacje pozarządowe
Zgodność ze „Strategią Rozwoju Województwa Dolnośląskiego 2020”	Makrosfera: Turystyka • Priorytet: Wzmocnienie wizerunku regionu zarówno na terenie kraju, jak i Europy, jako atrakcyjnego miejsca wypoczynku, otwartego na świat, o nieprzeciętnych walorach przyrodniczych, kulturowych i uzdrowiskowych • Priorytet: Rozwój produktów turystycznych i rozbudowa infrastruktury turystycznej regionu, m.in. dla pobudzania popytu na usługi turystyczno-rekreacyjne Makrosfera: Społeczeństwo i partnerstwo • Priorytet: Rozwój kapitału społecznego i obywatelskiego
Potencjalne źródła finansowania	Budżet Gminy, środki UE, dotacje dla stowarzyszeń i organizacji pozarządowych, LGD Kraina Wzgórz Trzebnickich.

Zadania w ramach celu 3: Tworzenie pozytywnego wizerunku Zawoni

Zadanie 1	
Tytuł zadania	Opracowanie i wdrożenie Strategii Rozwoju Turystyki

	i Promocji Gminy Zawonia
Opis	W obecnej dobie konkurencji nie tylko między podmiotami gospodarczymi, ale również gminami realizującymi swoje zadania statutowe i swoją misję szczególnego znaczenia nabiera gotowość do wykorzystania własnego potencjału oraz jego skuteczna promocja. Dlatego też jednym z ważniejszych zadań strategicznych wydaje się opracowanie i wdrożenie Strategii Rozwoju Turystyki i Promocji Gminy Zawonia. Dokument ten powinien definiować misję, cele i zadania związane z turystyką i promocją Gminy. Do głównych zadań powinno należeć: • kreacja nowej marki turystycznej – GMINA ZAWONIA, • rozbudowa infrastruktury turystycznej, • markowe produkty wiodące – TOP 10 i działania zaprogramowane do wdrożenia, • rozwój turystyki rowerowej, • rozwój agroturystyki, • aktywizacja mieszkańców, • plan promocji Gminy, • wskazanie kierunków rozwoju turystyki na najbliższy okres, • wykorzystanie zasobów naturalnych i kulturowych, wzmocnienie walorów turystycznych.
Korzyści z realizacji zadania	• wypracowanie programu realizacji na rzecz rozwoju turystyki i promocji Gminy Zawonia • zwiększenie rozpoznawalności Gminy w regionie
Podmioty zaangażowane w realizację	Gmina Zawonia, lokalni animatorzy kultury, lokalni liderzy, Stowarzyszenia i Organizacje pozarządowe.
Zgodność ze „Strategią Rozwoju Województwa Dolnośląskiego 2020”	Makrosfera: Turystyka • Priorytet: Wzmocnienie wizerunku regionu zarówno na terenie kraju, jak i Europy, jako atrakcyjnego miejsca wypoczynku, otwartego na

	świat, o nieprzeciętnych walorach przyrodniczych, kulturowych i uzdrowiskowych • Priorytet: Rozwój produktów turystycznych i rozbudowa infrastruktury turystycznej regionu, m.in. dla pobudzania popytu na usługi turystyczno-rekreacyjne
Potencjalne źródła finansowania	Budżet Gminy, środki UE, dotacje dla Stowarzyszeń i Organizacji pozarządowych.

Zadanie 2	
Tytuł zadania	Stworzenie Systemu Identyfikacji Wizualnej Gminy
Opis	System Identyfikacji Wizualnej to zespół reguł oraz konsekwentnie zaprojektowanych wzorców, które mają utrwaląć pożądane opinie na temat Gminy wśród mieszkańców i szeroko rozumianych odbiorców zewnętrznych (turystów, przedsiębiorców, przyszłych mieszkańców). Tworzenie spójnego wizerunku nie tylko pomaga wyróżnić się na tle innych gmin, ale też przekonać potencjalnych mieszkańców i turystów do związania się z gminą. Kompleksową identyfikację tworzą m.in: • system wizualny, • system zachowań (styl kontaktów z otoczeniem), • system przekazu (działania promocyjne).
Korzyści z realizacji zadania	• zwiększenie rozpoznawalności Gminy w regionie • stworzenie oryginalnej marki w regionie • wzrost zainteresowania turystów oraz nowych, potencjalnych mieszkańców zamieszkaniem i/lub spędzaniem wolnego czasu na terenie Gminy • zwiększenie konkurencyjności Gminy w regionie.
Podmioty zaangażowane w realizację	Gmina Zawonia, Gminny Ośrodek Kultury i Biblioteka, stowarzyszenia i organizacje pozarządowe
Zgodność ze „Strategią Rozwoju Województwa	Makrosfera: Turystyka • Priorytet: Wzmocnienie wizerunku regionu

Dolnośląskiego 2020”	zarówno na terenie kraju, jak i Europy, jako atrakcyjnego miejsca wypoczynku, otwartego na świat, o nieprzeciętnych walorach przyrodniczych, kulturowych i uzdrowiskowych • Priorytet: Rozwój produktów turystycznych i rozbudowa infrastruktury turystycznej regionu, m.in. dla pobudzania popytu na usługi turystyczno-rekreacyjne
Potencjalne źródła finansowania	Budżet Gminy, LGD Kraina Wzgórz Trzebnickich.

Zadanie 3	
Tytuł zadania	Wspieranie istniejących i nowych produktów lokalnych
Opis	Produkt lokalny to usługa lub wyrób o określonej jakości, specyficzny dla regionu powstawania i przyjazny dla środowiska. Każda społeczność gminna i nie tylko może za produkt lokalny uznać coś innego, lecz z jakiegoś powodu ważnego dla danego regionu lub lokalnej społeczności. Gmina, która ma aspiracje stać się gminą turystyczną i osiągać sukcesy na polu rozwoju drobnej przedsiębiorczości wśród mieszkańców powinna wykreować taki właśnie produkt – rozpoznawalny, a jednocześnie pełniący rolę swoistej wizytówki Gminy. Produkt może być związany z branżą rolniczo-owocową (sok brzozy z Kałowic) lub leśną (rzemiosło). Istnieją liczne przykłady gmin, dla których produkty lokalne stały się czynnikiem rozwoju. Do takich zaliczyć można choćby: zabawki ze Stryszawy, palmy, miód, owoce i warzywa z Lipnicy, wiklina i sól z Ziemi Bocheńskiej, miód z Przemkowa, ogórki ze Ścinawy, torby, hafty i mąka z Debrzna, chleb z Barwic, brzozyowe wytwory ze Skowarnków, artystyczne wyroby z Człuchowa itp. Dodać należy, że w ramach polityki regionalnej Unii Europejskiej istnieją środki wspierające aktywność w tym obszarze. Realizując to zadanie należy przeprowadzić konkurs na terenie Gminy, którego przedmiotem będzie pomysł na produkt lokalny Zawoni. Jego rozstrzygnięcie powinno nastąpić podczas publicznej debaty lub plebiscytu np. podczas dożynek. Mieszkańcy musieliby mieć okazję zapoznać się z zaprezentowanymi produktami stojącymi do konkursu i zagłosować na najlepszą propozycję.

	Oczywiście konkurs powinien oferować nagrody pieniężne i pozafinansowe. Przede wszystkim zwycięzca lub grupa zwycięzców byliby prezentowani w materiałach promocyjnych Gminy, na stronie Internet owej Gminy.
Korzyści z realizacji zadania	• powstanie na terenie Gminy produktu lokalnego • promocja Gminy poprzez już istniejący produkt lokalny • powstanie nowego czynnika wzmacniającego pozycje marketingową Gminy
Podmioty zaangażowane w realizację	Gmina Zawonia, lokalni producenci, organizacje pozarządowe działające w sferze turystyki i promocji
Zgodność ze „Strategią Rozwoju Województwa Dolnośląskiego 2020”	Makrosfera: Rozwój obszarów miejskich i wiejskich • Priorytet: Wzmocnienie restrukturyzacji i wielofunkcyjnego rozwoju wsi Makrosfera: Turystyka • Priorytet: Rozwój produktów turystycznych i rozbudowa infrastruktury turystycznej regionu, m.in. dla pobudzania popytu na usługi turystyczno- rekreacyjne
Potencjalne źródła finansowania	Budżet Gminy, środki UE.

Zadanie 4	
Tytuł zadania	Aktywna promocja Gminy Zawonia jako miejsca zamieszkania oraz wypoczynku i rekreacji
Opis	Promocja wewnętrzna polegać powinna na wypracowaniu pozytywnego nastawienia mieszkańców Gminy do turystyki i turystów oraz na ich inspirowaniu do uruchamiania działalności gospodarczej w tym obszarze, czyli rozwoju szeroko rozumianych usług turystycznych i usług im towarzyszących, przede wszystkim na terenach wiejskich. Zewnętrzna promocja turystyczna Gminy wymaga zintensyfikowanych działań promocyjnych, które najlepiej ująć w Strategii Rozwoju Turystyki i Promocji Gminy Zawonia w formie Planu Promocji. Jej celem powinno być nie tylko przyciąganie turystów oraz propagowanie

	miejsowych atrakcji, ale także zwiększenie identyfikacji mieszkańców z gminą, poprzez propagowanie miejscowej kultury. Proponowany Plan Promocji powinien zawierać: • grupę (grupy) odbiorców – adresatów promocji (świadczonych usług), • cele promocji, • środki i formy promocji, • zasięg promocji (lokalizacja, czas, częstotliwość), • zasoby finansowe (budżet promocji) i środki organizacyjne potrzebne do wdrożenia strategii. Należy przemyśleć możliwości jakie stwarza Internet i uczestnictwo w różnego rodzaju targach i innych imprezach wystawienniczych. Doskonałą okazją wypromowania Zawonia jako miejsca zamieszkania jest aktywna reklama w trakcie targów turystycznych oraz mieszkaniowych (prezentacja ofert działek budowlanych), a także poprzez wspomniane wyżej imprezy o randze ponadlokalnej.
Korzyści z realizacji zadania	• bardziej efektywna promocja Gminy i jej zasobów • zwiększenie świadomości mieszkańców regionu odnośnie potencjału wypoczynkowego i mieszkaniowego w gminie Zawonia • prawidłowe i sprawne realizowanie zadań zamierzonych w strategii
Podmioty zaangażowane w realizację	Gmina Zawonia, Stowarzyszenia i Organizacje pozarządowe
Zgodność ze „Strategią Rozwoju Województwa Dolnośląskiego 2020”	Makrosfera: Turystyka • Priorytet: Wzmocnienie wizerunku regionu zarówno na terenie kraju, jak i Europy, jako atrakcyjnego miejsca wypoczynku, otwartego na świat, o nieprzeciętnych walorach przyrodniczych, kulturowych i uzdrowiskowych Makrosfera: Rozwój obszarów miejskich i wiejskich • Priorytet: Poprawa warunków życia na obszarach wiejskich
Potencjalne źródła	Budżet Gminy, środki UE, lokalni inwestorzy, dotacje dla

finansowania	Stowarzyszeń i Organizacji pozarządowych.
---------------------	---

Zadanie 5	
Tytuł zadania	Nawiązanie współpracy z partnerami instytucjonalnymi i społecznymi w Polsce i za granicą
Opis	Podstawowym zadaniem partnerstwa powinno być budowanie płaszczyzny porozumienia pomiędzy głównymi postaciami gminnej sceny publicznej. Przeprowadzone prace podczas opracowywania strategii dowiodły, że istnieje wiele pomysłów dotyczących rozwiązywania poszczególnych problemów Gminy. Dlatego też partnerstwo tu proponowane miałoby być płaszczyzną współpracy władz gminnych, organizacji (stowarzyszeń) działających na terenie Gminy, środowisk związanych z lokalną przedsiębiorczością oraz gmin ościennych (np. w oparciu o Stowarzyszenie Gmin Turystycznych Wzgórz Trzebnickich i Doliny Baryczy). Przejawem zaś działalności byłoby organizowanie spotkań, wymiana informacji, uzgadnianie wspólnych stanowisk i działań służących rozwojowi lokalnemu na wszystkich płaszczyznach życia społecznego, gospodarczego i kulturalnego Gminy. Gmina Zawonia nie istnieje w oderwaniu od instytucji i partnerów zewnętrznych. Świadczy o tym chociażby administracyjna przynależność Gminy do powiatu trzebnickiego oraz podpisanie porozumień o współpracy ze Stowarzyszeniem Gmin i Powiatów Aglomeracji Wrocławskiej, Lokalną Grupą Działania Kraina Wzgórz Trzebnickich oraz Stowarzyszeniem Wzgórz Trzebnickich i Doliny Baryczy. Działania te w zamyśle ekspertów strategii należałoby zintensyfikować zwłaszcza w związku z rozwojem turystyki. Gmina powinna nawiązać szerszą współpracę z gminami z innych państw, dzięki czemu mogłaby korzystać z ich doświadczeń i sposobów rozwiązywania problemów. Ciekawa i stosunkowo nowatorska może się także okazać koncepcja nawiązania bliższej współpracy partnerskiej z gminami polskimi położonymi w odległych częściach kraju.
Korzyści z realizacji zadania	• stworzenie realnej siły politycznej mogącej wywierać naciski na różne gremia decyzyjne

	mające wpływ na rozwiązania sprzyjające rozwojowi Gminy, • wymiana dobrych praktyk, • wypracowanie narzędzi współpracy,
Podmioty zaangażowane w realizację	Gmina Zawonia, stowarzyszenia i organizacje pozarządowe, lokalni liderzy
Zgodność ze „Strategią Rozwoju Województwa Dolnośląskiego 2020”	Makrosfera: Społeczeństwo i partnerstwo • Priorytet: Efektywne zarządzanie regionem poprzez mechanizmy partnerstwa i współpracy
Potencjalne źródła finansowania	Budżet Gminy, środki UE, lokalni inwestorzy, dotacje dla Stowarzyszeń i Organizacji pozarządowych.

Bibliografia/Źródła informacji

Główny Urząd Statystyczny – www.stat.gov.pl.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Zawoni

<http://dolnyslask.info.pl/>

<http://GminyTurystyczne.pl>

Instytut Badań Edukacyjnych – <http://ewd.edu.pl/>

Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030

Kondracki Jerzy, 1998, *Geografia regionalna Polski*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020

Lokalna Strategia Rozwoju Stowarzyszenie LGD Kraina Wzgórz Trzebnickich

Narodowy Instytut Dziedzictwa – <http://www.nid.pl/idm,580,zabytki-nieruchome.html>
– stan na dzień 31.03.2013 r.

Okręgowa Komisja Egzaminacyjna we Wrocławiu – www.oke.wroc.pl

Plan Gospodarki Odpadami dla Gminy Zawonia, 2006

Plan Odnowy Miejscowości Zawonia

Plan Odnowy Miejscowości Pęciszów

Plan Odnowy Miejscowości Czeszów

Plan urządzeniowo-rolny Gminy Zawonia

Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa (Projekt)

Portal Organizacji Pozarządowych - www.ngo.pl

Powiatowy Urząd Pracy w Trzebnicy

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Zawonia, 2006

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Zawonia”, 2011r.

Wieloletnia Prognoza Finansowa Gminy Zawonia na lata 2013-2018

www.wroclaw.pl

www.Gminy.pl

Wyniki Powszechnego Spisu Rolnego 2010

Spis rycin

Ryc.1. Położenie Gminy Zawonia.....	6
Ryc. 2. Gmina Zawonia na tle powiatu trzebnickiego.	7
Ryc. 3. Ludność Gminy Zawonia.....	15
Ryc. 4. Ludność gmin Zawonia, Wisznia Mała, Trzebnica oraz Oborniki Śląskie.	15
Ryc. 5. Ludność Gminy Zawonia według płci.....	16
Ryc. 6. Ludność z podziałem na miejscowości, stan na dzień 31.03.2013 r.	17
Ryc. 7. Ludność Gminy Zawonia według ekonomicznych grup wieku w 2012 r.	18
Ryc. 8. Ludność według ekonomicznych grup wieku w 2012 r.	19
Ryc. 9. Ludność według ekonomicznych grup wieku i płci w 2012 r.	19
Ryc. 10. Wyniki sprawdzianu szóstoklasisty w latach 2010-2012.	23
Ryc. 11. Wyniki egzaminów gimnazjalnych w latach 2010-2012.	24
Ryc. 12. Udział mieszkańców Zawoni, którym przyznano świadczenia z pomocy socjalnej.....	29
Ryc. 13. Przyczyny przyznawania świadczeń z pomocy społecznej.....	30
Ryc. 14. Liczba osób, którym przyznano świadczenia z pomocy społecznej w formie zasiłków w 2012 r.....	30
Ryc. 15. Struktura użytków rolnych w gminie Zawonia w 2012 r.	35
Ryc. 16. Uprawy w gminie Zawonia.....	38
Ryc. 17. Struktura podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w rejestrze REGON wg sekcji PKD w gminie Zawonia w 2012 r.....	41
Ryc. 18. Podmioty gospodarcze wpisane do rejestru REGON w gminie Zawonia w latach 2010-2012.	41
Ryc.19. Przebieg szlaku rowerowego Korona Kocich Gór.	44
Ryc. 20. Stopień bezrobocia ogółem w gminie Zawonia.	47
Ryc. 21. Bezrobotni w gminie Zawonia według płci.....	47
Ryc. 22. Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym.	48
Ryc. 23. Bezrobotni w gminie Zawonia wg wykształcenia.....	49
Ryc. 24. Zużycie wody na 1 mieszkańca w dam ³ w gminie Zawonia na tle powiatu i województwa.....	53

Spis tabel

Tabela 1. Sołectwa i miejscowości w Gminie Zawonia	7
Tabela 2. Gatunki roślin objęte ochroną.....	12
Tabela 3. Liczba ludności w gminie Zawonia według miejscowości	16
Tabela 4. Wskaźniki dla Gminy Zawonia	17
Tabela 5. Migracje wewnętrzne i zewnętrzne	18
Tabela 6. Oddziały przedszkolne w Gminie Zawonia w latach 2009-2013	20
Tabela 7. Szkoły Podstawowe w Gminie Zawonia w latach 2009-2013.....	20
Tabela 8. Szkoły Podstawowe w Gminie Zawonia – wyposażenie w roku szkolnym 2012/2013	21
Tabela 9. Zajęcia pozalekcyjne w szkołach Podstawowych w Gminie Zawonia w roku szkolnym 2012/2013.....	21
Tabela 10. Gimnazja w Gminie Zawonia w latach 2009-2013.....	21
Tabela 11. Gimnazja w Gminie Zawonia – wyposażenie w roku szkolnym 2012/2013	22
Tabela 12. Zajęcia pozalekcyjne w Gimnazjach w Gminie Zawonia w roku szkolnym 2012/2013.	22
Tabela 13. Kwalifikacje zawodowe nauczycieli i liczba etatów w przedszkolach i szkołach prowadzonych przez gminę	24
Tabela 14. Placówki służby zdrowia w Gminie Zawonia.....	24
Tabela 15. Biblioteka w gminie Zawonia - dane za rok 2012	25
Tabela 16. Imprezy kulturalne na terenie Gminy Zawonia	25
Tabela 17. Zespoły artystyczne i indywidualni artyści	26
Tabela 18. Świetlice wiejskie w gminie Zawonia.	27
Tabela 19. Stowarzyszenia Sportowe na terenie Gminy Zawonia.....	28
Tabela 20. Jednostki ochotniczej straży pożarnej w Gminie Zawonia.....	31
Tabela 21. Organizacje pozarządowe w Gminie Zawonia	32
Tabela 22. Struktura powierzchni gruntów ogółem według wielkości gospodarstw w 2010	37
Tabela 23. Powierzchnia zasiewów w Gminie Zawonia	38
Tabela 24. Pogłowie zwierząt w Gminie Zawonia.....	38
Tabela 25. Powierzchnia lasów i lesistość Gminy	39
Tabela 26. Podmioty gospodarcze powiatu trzebnickiego na obszarach wiejskich zarejestrowane w rejestrze REGON w 2012.....	42
Tabela 27. Podmioty gospodarcze - wskaźniki - porównanie trzech gmin.....	43
Tabela 28. Liczba osób bezrobotnych w Gminie Zawonia.....	47
Tabela 29. Liczba osób bezrobotnych w poszczególnych miejscowościach Gminy.....	48
Tabela 30. Stan sieci wodociągowej w Gminie Zawonia.....	52
Tabela 31. Odbiorcy korzystający z sieci wodociągowej.....	52
Tabela 32. Charakterystyka zasobów mieszkaniowych Gminy Zawonia w latach 2008-2010.	59
Tabela 33. Analiza SWOT.....	66